

Den tredje gruppe på arbejdsmarkedet

Skattelovrådet

25. marts 2019

Indhold

1. Indledning og sammenfatning.....	4
2. Teknologisk udvikling og nye aktiviteter.....	8
2.1 Digitale platforme – platforms- og deleøkonomi.....	8
2.1.1 Hvad er digitale arbejdsplatforme?.....	10
2.1.2 Hvem udbyder arbejdskraft på digitale arbejdsplatforme?.....	11
2.1.3 Hvordan udbydes arbejdskraft?.....	11
2.2 Sociale medier.....	12
2.3 eSport – elektronisk sport.....	13
2.3.1 Hvem udfører og deltager i eSport i Danmark?.....	15
2.3.2 Skatte- og momsregler.....	15
3. Et arbejdsmarked med mange beskæftigelsesformer.....	17
3.1 Nye beskæftigelsesformer udfordrer lovgivningen.....	17
3.1.1 Skattelevrådets afgrænsning af den tredje gruppe.....	17
3.1.2 Sammenligning med definitioner i andet regi.....	18
3.2 Omfang af "den tredje gruppe" i Danmark.....	19
4. Udviklingen i den tredje gruppe.....	23
4.1 Overordnet udvikling i Danmark sammenholdt med andre lande.....	23
4.1.1 Eksempler på tiltag i andre lande.....	24
4.2 Udviklingen i udbredelsen af arbejdskraft på digitale platforme.....	25
4.2.1 Konjunkturu udviklingens betydning for arbejdsstyrken.....	26
4.3 Udvikling i udbredelsen af sociale medier.....	26
4.4 Udvikling i udbredelsen af eSport.....	27
5. Skatte- og momsregler.....	28
5.1 Skattemæssig sondring mellem erhvervsaktiviteter.....	29
5.1.1 Afgrænsning mellem selvstændig erhvervsvirksomhed og lønmodtagerstatus.....	29
5.1.2 Afgrænsning mellem selvstændig erhvervsvirksomhed, honorarmodtagere og ikke- erhvervs mæssig virksomhed.....	31
5.1.3 Momsregler.....	33
5.2 Beskrivelse af skatte- og momsregler.....	34

5.2.1 Beskatning af indkomst.....	34
5.2.2 Fradagsberettigede udgifter.....	34
5.2.3 Underskud.....	37
5.2.4 Virksomhedsordningen.....	37
5.2.5 Arbejdsmarkedsbidrag.....	38
5.2.6 Sammenfatning vedrørende skatte regler.....	38
5.2.7 Moms.....	41
5.2.8 Momsatser.....	41
5.2.9 Fritagelser.....	41
5.2.10 Registreringsgrænse for momspligtig omsætning.....	42
5.2.11 Momsfradrag.....	42
5.3 Regler for indeholdelse og betaling af skat og moms mv.....	43
5.3.1 Betaling af A-skat.....	43
5.3.2 Betaling af B-skat.....	43
5.3.3 Indberetningspligtige.....	44
5.3.4 Hvermer indeholdes- og indberetningspligtige afhængig af gruppe.....	44
5.3.5 Opkrævning og indbetaling af moms.....	45
6. Skatte- og momsmæssige udfordringer.....	47
6.1 Målgroupeundersøgelse og regelfterlevelse.....	48
6.1.1 Målgroupeundersøgelse af skatte- og momsmæssige udfordringer.....	48
6.1.2 Regelfterlevelse.....	49
6.2 Skatte- og momsmæssig afgrænsning af aktiviteter.....	50
6.2.1 Afgrænsning og antallet af kriterier for den skattemæssige status.....	50
6.2.2 Skattemæssig status for opstarts virksomheder.....	51
6.2.3 Forskel på skatte- og momsmæssig status.....	52
6.3 Skatte- og momsregler.....	52
6.3.1 Manglende regelforisfølgelse.....	52
6.3.2 Fradrag for omkostninger ved indkomsthvervelse.....	53
6.3.3 Underskudsmodregning og -fremførelse.....	54
6.3.4 Momsregistrering.....	55
6.4 Betaling mv. af skat og moms.....	56
6.4.1 Utilstrækkelige regnskabsmæssige rutiner.....	56
6.4.2 Vanskeligheder ved forskudsregistrering og selvangivelse.....	57
6.4.3 Regler for forskudsskat.....	57
6.4.4 Momsangivelse for nyregistrerede virksomheder.....	57
6.4.5 Obligatorisk indeholdelse af skat.....	58
6.4.6 Frivillig indeholdelse af skat af B-indkomst.....	58
6.4.7 Kontrol af regelfterlevelse.....	59
6.4.8 Betalingsformidler - udenlandsk betalingsservice.....	59
6.4.9 Hverviger og hvervformidler - håndhævelse af indberetningspligten.....	60
6.4.10 Vandrende hvervtagere.....	60
6.5 Sammenfattende oplysning af udfordringer.....	61
Bilag Kommissorium for den tredje gruppe på arbejdsmarkedet.....	63

1. Indledning og sammenfatning

Der er i de senere år opstået en række nye beskæftigelsesformer, herunder udbud af arbejdskraft via digitale platforme. Skattelovgivningen er særligt udformet til at imødekomme traditionelle beskæftigelsesformer i form af lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende. Skattelovgivningen imødekommer imidlertid ikke i samme omfang vilkår og behov for andre beskæftigelsesformer i form af honorarmodtagere og ikke-erhvervsmæssig virksomhed.

De personer, der har indkomst fra sådanne mere utraditionelle beskæftigelsesformer, kan betegnes som tilhørende den tredje gruppe på arbejdsmarkedet.

Den tredje gruppes skattemæssige udfordringer er senest belyst i 2003. Siden da er der opstået en række nye beskæftigelsesformer inden for denne gruppe, herunder udbud af arbejdskraft via digitale platforme og indkomst fra aktiviteter på de sociale medier. Udviklingen skaber et behov for en fornyet behandling af de skatte- og momsmæssige problemstillinger for gruppen.

Skatteministeren har derfor anmodet Skattelovrådet om at foretage en sådan behandling af gruppens skatte- og momsmæssige forhold, *jf. bilag 1*, der indeholder kommissorium. Skattelovrådet er konkret anmodet om at foretage en kortlægning af personkredsen i den tredje gruppe samt gruppens skatte- og momsmæssige udfordringer med afrapportering i efteråret 2018. Med udgangspunkt i denne fase 1 afrapportering og et nyt supplerende kommissorium er Skattelovrådet anmodet om i en fase 2 at udarbejde konkrete anbefalinger til håndtering af skatte- og momsmæssige udfordringer for den tredje gruppe. Den endelige fase 2 afrapportering til skatteministeren skal senest foreligge i maj 2019.

De nye beskæftigelsesformer, der er fremkommet, tager form af en række forskelligartede aktiviteter, herunder via digitale platforme, sociale medier, eSport og såkaldte gaming communities mv. (kapitel 2).

Skattelovrådet har foretaget en kortlægning af de kategorier af aktiviteter, der mest retvisende kan henføres til den tredje gruppe på arbejdsmarkedet, *jf. kapitel 3*. Det er konkret valgt at afgrænse den tredje gruppe til at omfatte:

- Honorarmodtagere

- Personligt beskattede opstartsvirksomheder (uregistrerede eller registrerede, der har en karakter, som medfører en usikkerhed om virksomhedens skattemæssige status).
- Ikke-erhvervmæssig virksomhed (ekskl. henholdsvis udlejning af bolig og andre kapitalgoder samt hobbyvirksomhed i form af virksomhed, der primært har privat karakter).

Det er skønnet, at gruppen består af godt 300.000 personer, der har fået registreret skattepligtige indkomster af deres aktiviteter. Hertil kommer en vanskeligt kvantificerbar personkreds, der har uregistrerede indkomster fra tilsvarende aktiviteter.

Skattelovrådets kortlægning indebærer en konsekvent afgrænsning til aktiviteter, der ikke er kategoriseret som enten lønmodtageraktiviteter eller fuldt etableret selvstændig erhvervsvirksomhed.

Andre former for atypisk beskæftigelse i form af kortvarige ansættelsesforhold og vikaransættelse samt visse aktiviteter som soloselvstændig henregnes således ikke til den tredje gruppe på arbejdsmarkedet. Disse aktiviteter kan således – uanset, at beskæftigelsesformen kan være atypisk – skattemæssigt kategoriseres som lønmodtagerbeskæftigelse eller selvstændig erhvervsvirksomhed.

Statistik og indikatorer tyder på, at antallet af personer i den tredje gruppe, herunder antal med indkomster fra nye beskæftigelsesformer, endnu ikke er tiltaget markant i Danmark, *jf. kapitel 4*. Der er indikationer på, at fremgangen har været større i flere andre lande. Det kan bl.a. skyldes beskæftigelsesnormer og indretningen af de sociale ydelser i Danmark.

Det afgørende for Skattelovrådets arbejde er imidlertid at identificere skatte- og momsmæssige forhold, der kan hindre, at den tredje gruppe let kan betale den korrekte skat og moms af deres aktiviteter. I tillæg hertil er det samfundsøkonomisk af væsentlig betydning, at skatte- og momsreglerne medfører omtrent ensartede skattemæssige rammevilkår for aktiviteter, uanset aktiviteternes skattemæssige status. Ensartede skattemæssige konkurrencevilkår bidrager til højere produktivitet og velstand i samfundet.

Skatte- og momsregler er komplicerede bl.a. på grund af, at regler afhænger af den skattemæssige kategorisering af de beskæftigelsesrelaterede aktiviteter, *jf. kapitel 5*, der indeholder en overordnet beskrivelse af regler for opgørelse og betaling af skat og moms.

Skattelovrådet har analyseret skatte- og momsregler og har hentet inspiration til vurderinger fra en målgruppeundersøgelse, hvor en række interviewpersoner inden for den tredje gruppe har anført deres vurdering af diverse skatte- og momsmæssige udfordringer i forbindelse med etablering og drift af deres aktiviteter, *jf. kapitel 6*, der indeholder en gennemgang og oplysning af de skatte- og momsmæssige udfordringer.

Skattelovrådet har identificeret en række skatte- og momsmæssige udfordringer for den tredje gruppe på arbejdsmarkedet. Skattelovrådet anbefaler, at analyserne til brug for den planlagte fase 2 af rapporteringen tager udgangspunkt i skatte- og momsmæssige udfordringer, der er oplyst i denne af rapporteringen.

De skatte- og momsmæssige udfordringer er underopdelt på nedenstående tre temaer (jf. oplysningen af skatte- og momsmæssige udfordringer i afsnit 6.5, boks 6.2).

1. Skatte- og momsmæssig status for aktiviteter

Skattelovrådet har identificeret flere udfordringer i relation til, at skattereglerne i mange tilfælde kan skabe unødigt usikkerhed om den skattemæssige status af utraditionelle beskæftigelsesmæssige

aktiviteter. Der er også en vis udfordring i relation til, at kriterier for status som selvstændigt erhvervsdrivende ikke er sammenfaldende i henholdsvis skatte- og momslovgivningen. Disse udfordringer omfatter både de hidtidige aktiviteter og de nye aktiviteter i form af udbud af tjenester mv. på digitale platforme og aktivitet på sociale medier mv.

2. Opgørelse af skat og moms

En målgruppeundersøgelse, der er gennemført af Skattestyrelsen i oktober 2018, bekræfter, at reglernes kompleksitet, herunder de forskellige skatte- og momsmæssige regelsæt, medfører en mangel på regelforståelse. Det må forventes, at usikkerhed om regler kan hæmme den tredje gruppes aktiviteter og bidrage til fejl ved opgørelse af skatter og moms.

Skattelovrådet peger endvidere på udfordringer i relation til, at den tredje gruppes aktiviteter er underlagt uensartede vilkår, der i flere tilfælde er ugunstige i relation til muligheder for at foretage skattemæssige fradrag for omkostninger. Det gælder både i forbindelse med drift af etablerede aktiviteter og for opstartsvirksomheder, hvor reglerne om fradrag og underskudsfræmførelse kan være en udfordring.

De skattemæssige problemstillinger er både relevante for traditionelle og for nye aktiviteter inden for den tredje gruppe.

Derudover kan en omsætningsgrænse for momsregistrering i nogle tilfælde – fx ved de nye platformaktiviteter – opfattes som værende reelt højere end for tilsvarende aktiviteter udført af traditionelle virksomheder. Det kan bidrage til ulige konkurrencevilkår, der isoleret set kan medføre en skattefavorisering af nogle af den tredje gruppes aktiviteter i forhold til traditionelle virksomheder.

3. Skatteadministrative forhold

Skattelovrådet peger på en række skatteadministrative forhold, der kan vanskeliggøre en enkel betaling af korrekt skat og moms af aktiviteter.

Utilstrækkelige regnskabsmæssige og administrative rutiner skaber udfordringer for de mindste aktører. Det gælder i relation til korrekt opgørelse af skatter. For opstartsvirksomheder kan en kombination af disse forhold og komplicerede momsregler skabe særlige udfordringer.

Selve feltudfyldelsen på forskudsregistreringen og den efterfølgende rubrikudfyldelse på selvangivelse kan også skabe vanskeligheder. Dokumenterne og vejledningerne til udfyldelse kan opleves som værende sprogligt og konstruktionsmæssigt utilstrækkelige til at sikre en høj grad af korrekt registrering af indkomster fra aktiviteter.

Det kan ikke afvises, at udfordringer med utilstrækkelige regnskabsmæssige- og administrative rutiner – på linje med vanskeligheder ved at forstå skatte- og momsregler – også indeholder en udfordring i relation til at overveje kommunikationsformer. Der kan være behov for at tilpasse kommunikationen til en målgruppe i den tredje gruppe, som består af yngre personer, der finder informationer andre steder end de sædvanlige autoriserede kilder.

Derudover er indretningen af reglerne for forskudsskat ufleksible i forhold til B-indkomster i de ofte forekommende tilfælde, hvor årsindkomster er vanskelige at forudsige eller er sæsonbestemte. Det kan skabe en likviditetsbelastning for mange i form af, at B-skatterater forfalder tidligere end indkomsterne optjenes, eller at B-skatteraterne er baseret på forskudsregistrerede indkomster, der overstiger de faktisk realiserede indkomster.

Hertil kommer udfordringer vedrørende indeholdelse af skat af B-indkomster. Ved kun en mindre andel af B-indkomster gælder der en obligatorisk indeholdelsespligt. For resten af B-indkomsterne er der hindringer for at foretage en indeholdelse af skat af B-indkomster. Dette gælder også, selv om alle de involverede parter – herunder udbyderen af ydelsen – ønsker, at der sker en (frivillig) indeholdelse.

Hensyn til at undgå skatterestancer til ulempe for de implicerede personer og skattemyndighederne taler for, at en effektiv og relativt omfattende indeholdelse af skat af B-indkomst er et nødvendigt alternativ til mindre restriktive regler for betaling af forskudsskat.

Det gælder endvidere, at nye beskæftigelsesformer, herunder via digitale platforme, skaber øgede udfordringer vedrørende indberetning af indkomster. De traditionelle udfordringer i forhold til kontrol af korrekte indberetninger og angivelser af indkomst øges, når transaktionen ikke fuldt ud foregår indenlandsk. Internationaliseringen øger udfordringer i relation til formidling af betaling, indberetninger fra hvervgiver og hvervformidler samt oplysninger fra hvervtager.

Boks 1. Skattelovrådets medlemmer

Niels Winther-Sørensen (formand) Professor i skatteret, dr.jur.

Bo Sandemann Rasmussen Professor ved Institut for Økonomi, Aarhus Universitet, ph.d.

Christian Bachmann Advokat og partner hos Bachmann-Partners.

Jakob Bundgaard Adm. direktør for Corit Advisory, adjungeret professor ved Aarhus Universitet og professor ved Aalborg Universitet, ph.d.

Kim Pedersen Advokat og partner SIRIUS Advokater.

Klaus Okholm Partner, statsaut. revisor, PwC.

Preben Underbjerg Poulsen Chefrådgiver i Skatteministeriet, cand.scient.adm.

Ria Falk Partner hos KPMG Acor Tax, cand.merc.aud, cand.polit.

Skattelovrådet er et uafhængigt, stående udvalg, der blev nedsat i forbindelse med *Retssikkerhedspakke II – Borgerne skal stå stærkere*. Alle anbefalinger og vurderinger i denne analyse er Skattelovrådets. Skatteministeriet har fungeret som sekretariat for Skattelovrådet.

2. Teknologisk udvikling og nye aktiviteter

Den teknologiske udvikling giver mulighed for, at personer i den erhvervsaktive befolkning kan udbyde arbejdskraft og kombinere forskellige indkomstkilder på helt nye måder og på nye markeder. Det er bl.a. gjort muligt via digitale platforme, sociale medier og computerspil. I dag er nogle af de store digitale platforme blandt verdens største firmaer, fx Airbnb og Uber, når det gælder antal (for)brugere, omsætning og geografisk udbredelse¹. Det samme er tilfældet for virksomheder bag sociale medier som fx Instagram (Facebook), Twitch (Amazon) og YouTube (Alphabet Inc.).

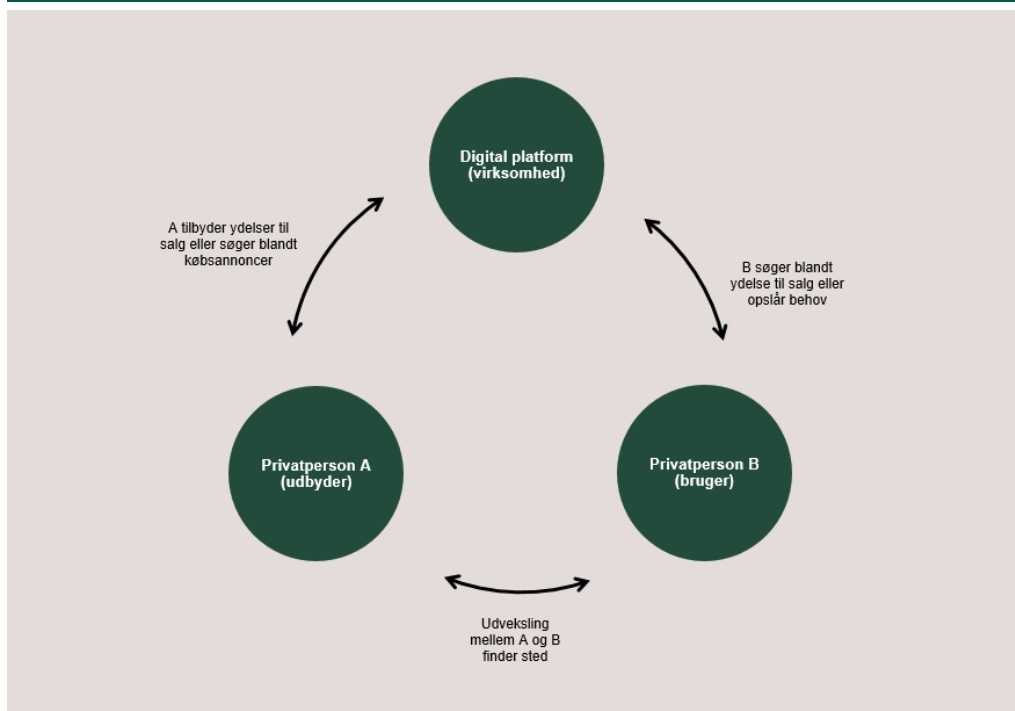
I dette kapitel beskrives nogle af de aktiviteter, der følger af den teknologiske udvikling. Det gælder digitale platforme (afsnit 2.1) og sociale medier (afsnit 2.2). Hertil kommer nye sportsmarkeder, hvor personer fx konkurrerer i eSport (afsnit 2.3).

2.1 Digitale platforme – platforms- og deleøkonomi

Udbredelsen af de dele- og platformsøkonomiske forretningsmodeller har i stigende omfang gjort det muligt at efterspørge og udbyde leje af aktiver og tjenesteydelser på digitale platforme. Forretningsmodellerne er karakteriseret ved at forbinde udbydere og aftagere via en digital platform, hvilket gør det meget nemt og bekvemt at enten udbyde et aktiv eller arbejdskraft eller tilkøbe sig det, jf. figur 2.1.

¹ Den Internationale Valutafond. (2017). *IMF Working Paper: Taxation and the Peer-to-Peer Economy*. Lokaliseret den 9. november 2018. <https://www.imf.org/en/Publications/WP/Issues/2017/08/08/Taxation-and-the-Peer-to-Peer-Economy-45157>

Figur 2.1 Illustration af digital platform og brugere

Kilde: Disruptionrådet, 2018.

Digitale platforme kan overordnet set opdeles i kapitalplatforme og arbejdsplatforme, jf. boks 2.1. Kapitalplatforme giver grundlæggende mulighed for, at en bruger kan udbyde aktiver som fx biler, boliger mv. til andre skatteborgere, mens arbejdsplatforme faciliterer, at brugere kan udbyde deres arbejdskraft til andre.

Boks 2.1 Kapital- og arbejdsplatforme

Kapitalplatforme

Digitale platforme, der formidler udlejning af privat ejendom (fx huse og lejligheder) og ejendele (biler, både og værktøj) til privatpersoner og/eller virksomheder. Eksempler herpå er Airbnb (boligudlejning mv.) og GoMore (biludlejning, samkørsel og leasing mv.).

Afgrænsning fra kapitalafkast

Indtægt fra udlejningen af fx sin bolig via en digital platform kan i visse tilfælde betragtes som en arbejdsindtægt (personlig indkomst). Det vil fx forekomme, hvis udlejeren af en bolig servicere lejerer i form af morgenmad, rengøring, rundvisning eller anden arbejdslignende service.

Arbejdsplatforme

Digitale platforme, som formidler køb og salg af tjenesteydelser mellem en udbyder og efterspørger. Arbejdsopgaverne på arbejdsplatforme spænder fra rengøring, børnepasning henover kørsel og andre transporttjenester til online opgaver i form af fx gennemførelse af dataindsamlinger eller mere avancerede og specialiserede tjenester som fx juridisk bistand og grafisk design. Happy Helper er et dansk eksempel på en arbejdsplatform, hvor der udbydes arbejdskraft.

Kilde: Ilsøe og Madsen, 2017.

Den største del af platformøkonomien vurderes at foregå inden for kapitalplatforme som fx Airbnb og GoMore, der formidler udlejning af aktiver. En række undersøgelser peger imidlertid også på, at flere og flere benytter arbejdsplatforme til at udbyde og finde arbejdskraft.²

² OECD. (2017). *Working Party on Measurement and Analysis of the Digital Economy: Measuring Digital Maturity in Firms*. Paris.

I forhold til Skattelovrådets arbejde med den tredje gruppe er det alene arbejdsplatforme, der er interessante, da de i modsætning til kapitalplatforme vedrører ydelser, som primært er beskæftigelsesrelaterede. Den skattemæssige håndtering af kapitalplatforme er desuden håndteret i et andet regi, idet det er et element i regeringens politiske aftale *Bedre vilkår for vækst og korrekt skattebetaling i dele- og platformsøkonomien* (maj 2018).³

2.1.1 Hvad er digitale arbejdsplatforme?

Digitale arbejdsplatforme kan udgøre et attraktivt alternativ til fx midlertidige ansættelser eller vikaransættelser mv., da det giver mulighed for at udbyde arbejdskraft på platformene i den udstrækning, den enkelte udbyder ønsker, uden derved at påtage sig faste, løbende forpligtelser. Arbejdsplatformene i Danmark formidler overordnet to typer arbejde, jf. boks 2.2.

Boks 2.2 To typer af arbejdsplatforme

'Gig-work'

Involverer typisk småjobs, projektarbejde, og korte tidsbegrænsede ansættelser. Gig-work udføres typisk blot af enkeltpersoner. Eksempler herpå findes fx inden for rengørings-, transport- og udbringningsbranchen mv.

'Crowdwork'

Andet specialiseret og vidensbaseret arbejde. Crowdwork er ofte kendetegnet ved standardiserede og enkeltforekommende opgaver. Ofte benytter man sig af crowdwork, når man har en større opgave, der kan opdeles i mindre afgrænsede og simple opgaver.

Anm: Opdelingen af platforme i de to kategorier er en vurdering på baggrund af research foretaget af Erhvervsministeriet.

Kilde: Disruptionrådet, 2018.

Den ene type arbejde kan betegnes 'gig-work'⁴ og dækker fx rengøring, småjobs eller transportopgaver. Aktiviteterne er kendetegnet ved, at udbyderen som udgangspunkt skal være fysisk til stede der, hvor opgaven udføres. Arbejdet vil således ofte være lokalt forankret og kan sammenlignes med den type ufaglært arbejde, der før i tiden kunne findes på opslagstavlen i det lokale supermarked. Undersøgelser peger på, at det er den type platforme, der er flest af i Danmark.⁵

Den anden type betegnes ofte som 'crowdwork'.⁶ Denne type arbejde kan købes og sælges via internettet og kan dermed udføres overalt uafhængigt af fysisk placering, såfremt der er adgang til en computer med internet. Opgaverne kan fx være oversættelse, grafiske løsninger eller juridisk rådgivning.

Arbejdsplatformene giver således adgang til et nyt nationalt såvel som globalt marked for skatteborgere, som tilbyder arbejdskraft. I lyset heraf kan det blive aktuelt for udbyderne at forholde sig til både de internationale og nationale skatteregler. Estland har eksempelvis tilbudt et digitalt medborgerskab til hele verden via e-Residency, som med en række incitamenter, fx skattefordele, skal tiltrække arbejdskraft, som kan tilbydes digitalt, fra andre lande.⁷

³ Den politiske aftale 'Bedre vilkår for vækst og korrekt skattebetaling i dele- og platformsøkonomien' (maj 2018) og lovforslag L102 har blandt andet fokus på kapitalplatforme, herunder hvordan der sikres nem og korrekt skattebetaling i forbindelse med udlejning af bil, båd og bolig.

⁴ Disruptionrådet. (2018). *Kortlægning af arbejdsplatforme i Danmark* Kbh.

⁵ Det bemærkes dog, at der ikke på nuværende tidspunkt findes en samlet registeroversigt over danske såvel som udenlandske arbejdsplatforme (Disruptionrådet, 2018)

⁶ Andre udbredte benævnelser for samme fænomen er fx crowd employment, crowd sourcing eller platform work.

⁷ Estland tilbyder digitalt medborgerskab til hele verden via programmet eResidency, der giver erhvervsdrivende mulighed for at drive virksomhed i Estland på distancen, idet det er håbet, at det kan øge lokal økonomisk aktivitet på sigt. Skattefordele og adgangen til EU's indre marked gør ordningen attraktiv for virksomheder fra tredje lande, og der er pr. d.d. etableret 4.200 nye virksomheder. Læs mere i Disruptionrådets publikation *Fem digitale frontløbere - Udvalgte landes tilgang til den digitale omstilling* fra 2018 eller på den estiske regerings hjemmeside om e-residency.

2.1.2 Hvem udbyder arbejdskraft på digitale arbejdsplatforme?

Udbydere på digitale platforme adskiller sig fra den samlede arbejdsstyrke på en række centrale parametre, jf. tabel 2.2. Andelen af brugere, som udbyder arbejdskraft på platformene, er fx væsentligt yngre end den samlede arbejdsstyrke. I 2016 var 38 pct. af udbyderne på platformene i alderen 20-29 år, mens denne gruppe alene udgjorde ca. 17 pct. af den samlede arbejdsstyrke.

Det fremgår endvidere, at 89 pct. af platformsbrugernes hovedbeskæftigelse er i servicesektoren, mens det er 79 pct. for den samlede arbejdsstyrke i 2018.

Tabel 2.1 Sammenligning af udbydere på digitale platforme i 2017 og det samlede arbejdsmarked

Karakteristika	Andel i digitale platforme (pct.)	Andel af samlet arbejdsstyrke (pct.)
Alder 20-29 år	38	17*
Højeste uddannelsesniveau (erhvervs- eller gymnasial uddannelse)	46	61
Hovedbeskæftigelse i servicesektor	89	79 (andel beskæftiget i servicesektoren i forhold til erhverv i alt)

Anm.: (*) angiver, at procentsatsen er fra år 2016, hvorfra der sammenlignes på tværs af årstal.

Kilder: Tabellen indeholder data fra Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og organisationsstudier (FAOS) og Danmarks Statistik.

2.1.3 Hvordan udbydes arbejdskraft?

Der findes flere forskellige måder at udbyde arbejdskraft på gennem digitale arbejdsplatforme. Skatteforvaltningen i Danmark har indsamlet erfaringer for udbud af arbejdskraft på digitale platforme, som overordnet kan opdeles i tre grupper.

Den første gruppe omfatter *person-til-person* (P2P), dvs. personer, som opretter en profil på en digital arbejdsplatform, hvor platformen efterfølgende formidler kontakten mellem udbyderen af arbejdskraft og den person, der efterspørger en ydelse. Dette udgør den største gruppe af udbydere af arbejdskraft på digitale platforme. Der er for størstedelens vedkommende tale om gig-work, fx rengøring eller gør-det-selv-arbejde.

For denne gruppe sker betalingen for udført arbejde typisk via den digitale platform, som tager et formidlingsgebyr. Det er dog også muligt, at betalingen går uden om platformen, der ernærer sig ved fx en abonnementsordning.

Den anden gruppe vedrører *person-til-virksomhed* (P2B), dvs. personer, som udbyder arbejdskraft via en digital platform til erhvervsdrivende. Der vil ofte være tale om en løs tilknytning til en arbejdsgiver, hvor udbyderen typisk udfører manuelle opgaver fx varepakning på et lager. Personerne er ikke registreret som selvstændigt erhvervsdrivende og adskiller sig derfor fra den tredje gruppe.

Sidst er der gruppen af *selvstændige-til-selvstændige* (B2B), hvor selvstændigt erhvervsdrivende tilbyder at løse opgaver for andre selvstændigt erhvervsdrivende. Der er ofte tale om selvstændige freelancere, der via en digital platform tilbyder ekspertise og 'knowhow', som de har erhvervet gennem uddannelse eller erfaring. Den korrekte angivelse og betaling af skat og moms påhviler den selvstændigt erhvervsdrivende, der udbyder sin arbejdskraft. For de fleste erhvervsdrivende i denne gruppe udgør indtægter via platforme en relativt begrænset del af deres samlede omsætning.

Det er vanskeligt at vurdere i hvilken grad, der bliver betalt korrekt skat af indtjeningen fra udbudte aktiver fra kapitalplatforme og/eller udbudt arbejdskraft fra arbejdsplatforme. Det forventes, at udbredelsen af arbejdsplatforme vil bidrage til en vækst i antallet af selvstændige uden ansatte, der kombinerer deres indtægt med andre indtægtskilder.⁸ Det vil i givet fald medføre, at flere personer selv skal angive henholdsvis indtægter og fradragsberettigede omkostninger, der typisk ikke er indberettet af tredjepart.

2.2 Sociale medier

Sociale medier er interaktive internet- og computermedierede teknologier, som faciliterer information og kommunikation gennem virtuelle communities og netværk. Sociale medier opererer typisk ligesom en digital platform, dvs. gennem fx websites eller applikationer, hvor brugere kan skabe og dele information og deltage i sociale, virtuelle netværk.

Blandt de største og mest velkendte platforme inden for sociale medier i verden er fx Facebook (socialt netværk), Twitter (mikroblogging), YouTube (videodeling), Instagram (billeddeling), LinkedIn (erhvervsorienteret medie- og karrieresite), og WeChat (multifunktion, fx også betalingssystem). Disse sociale medier er alle eksempler på digitale platforme, der forbinder brugere uafhængigt af geografi og skaber nye økonomiske markeder.

Størstedelen af brugere på sociale medier er privatpersoner, der fx benytter platformene til sociale formål, men der findes også et stigende antal personer, som benytter platformene i professionelt øjemed, fx bloggere og videobloggere. Typen af bloggere spænder således bredt fra personer, der laver opslag om politik, livsstil mv. og ikke har indtægter hermed til organiserede og professionelle bloggere, der fx opererer i netværk, hvis blogs udgør en væsentlig del af deres indtægtsgrundlag.⁹

De mest professionelle bloggere, der typisk har mange følgere, omtales 'influencers'.¹⁰ Webshops og andre virksomheder anvender i stigende grad disse bloggere til at promovere deres produkter på sociale medier. Det sker fx ved at give influenceren et produkt, som denne kan anmelde eller anbefale til sine følgere. For virksomheder kan influencerne være attraktive at sponsorere eller aflønne, da de kan gøre brug af enkeltpersonernes popularitet på sociale medier, og dermed rækkevidde i befolkningen, til at nå et givent publikum med virksomhedens kommercielle budskab.¹¹ Influencerens indtægter kan bl.a. bestå af de produkter, som de anmelder og anbefaler for virksomhederne og herefter kan beholde, jf. figur 2.2.

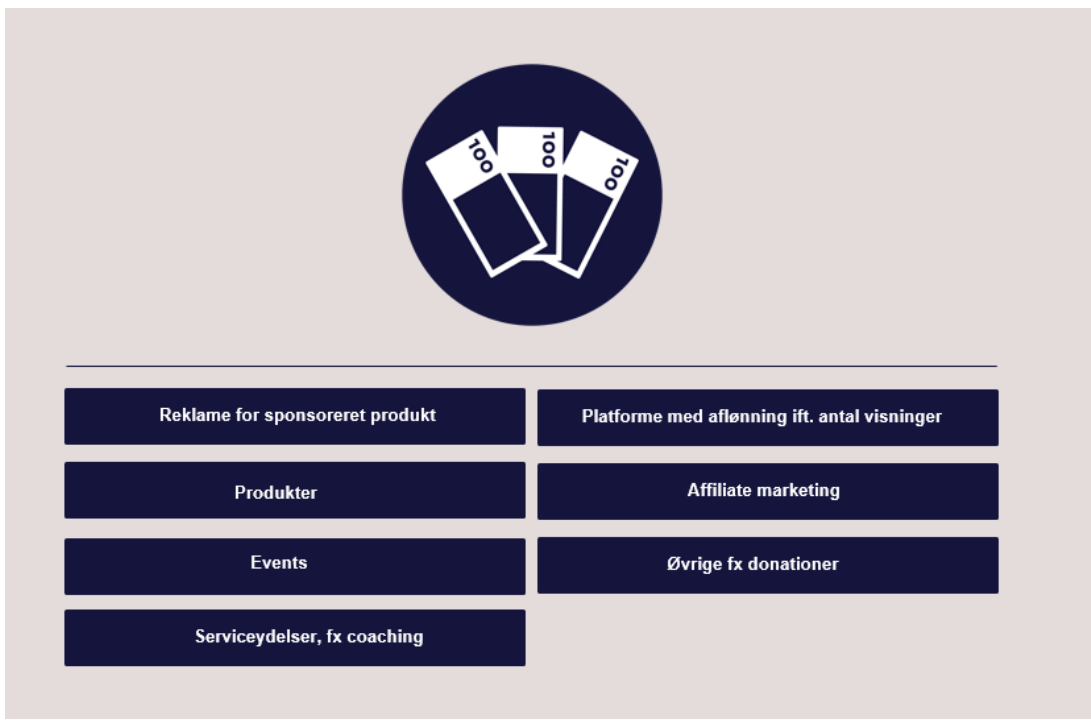
⁸ Ilsøe, Anna & Louise Weber Madsen. (2017). *Digitalisering af arbejdsmarkedet: Danskernes erfaring med digital automatisering og digitale platforme*. Forskningscenter for Arbejdsmarked- og Organisationsstudier.

⁹ Danske eksempler på større netværk er fx blognetværket 'Bloggers Delight' samt 'Splay Danmark' (en del af 'Splay networks'), som driver et influenter-netværk på tværs af digitale platforme, fx YouTube, og landegrænser.

¹⁰ Fri oversættelse af 'influencer'

¹¹ From, Lasse. (8. juni 2017). *Hvad i alverden er influencers?* Lokaliseret 9. november 2018: <https://www.dr.dk/nyheder/vi-den/nysgerrig/hvad-i-alverden-er-influencers>

Figur 2.2 Eksempler på indtægtskilder for influencere

Anm.: Figuren er vejledende og ikke udtømmende i forhold til at beskrive influencerens mulige indtægtskilder. Indtægtsfordelingen fra de forskellige poster er ligeledes individuelt afhængig og varierer endvidere over tid. Det er derfor også svært at sige, hvilke indtægter der er stabile eller tilbagevendende over tid for personer med denne beskæftigelsesform.

Kilde: Figuren er udarbejdet med inspiration fra Scrunch, Influencer.co, Prologger, Influence Marketing Danmark og Bloggers Delight.

Sociale medier er skattemæssigt interessante, idet de på kort tid og med meget stor volumen kan skabe nye indtægtskilder for skatteborgere, som fx influencere. Indtægtskilderne for brugerne er i mange tilfælde en kombination af flere indtægtskilder fra flere produkter, hvilket kan komplicere den enkeltes skatte- og eventuelle momsafregning.

Den skattemæssige afgrænsning af bloggere sker på baggrund af en konkret vurdering, bl.a. med afsæt i samarbejdsaftalernes karakter, hvorfor aktiviteten ved at blogge både kan anses som honorarmodtager, ikke-erhvervmæssig virksomhed eller erhvervmæssig virksomhed.

2.3 eSport – elektronisk sport

'eSport' er elektronisk sport, som udøves af personer, der konkurrerer i computerspil via internettet eller over et lokalt datanet (LAN).¹² eSport har i diverse afskygninger været fremme i årtier. I slutningen af 1970'erne og særligt i 1980'erne blev der organiseret konkurrencer i arkadespil i spillehaller verden over. Med udbredelsen af computere og internettet voksede spilkulturen i 1990'erne, og siden årtusindeskiftet har infrastrukturen og organiseringen omkring eSports for alvor taget fart. Udviklingen forventes at fortsætte de kommende år, mere herom i kapitel 4.

Antal eSportsudøvere (spillere og tilskuere) er størst og mest dominerende i Asien og Stillehavsregionen, som udgør små 60 pct. af den samlede udbredelse. Europa udgør ca. 17 pct., mens Nordamerika udgør 13 pct. af de i alt ca. 173 mio. tilbagevendende udøvere.¹³ Også nogle af verdens største

¹² Fx kan eSport også udøves, eller ses via devices såsom mobiltelefoner og tablets, og er altså ikke begrænset til fx spilkonsoller, PC og lignende. Se fx Skillz. (18. september 2018). 'Skillz Doubles in 5 Months: Now \$400 Million Revenue Run-Rate'. Lokaliseret 9. november 2018: <https://corp.skillz.com/news/skillz-doubles-in-5-months-400-million-revenue-run-rate/>

¹³ Bemærk, at opgørelsen ikke indeholder fordeling af de yderligere ca. 222 mio. lejlighedsvis udøvere.

firmaer såsom Amazon, Activision Blizzard, Samsung og Intel er involveret i eSport. Målt på global omsætning er de største aktører geografisk set placeret i Nordamerika, som udgør ca. 37 pct., Kina ca. 19 pct. og Sydkorea ca. 6 pct. af markedet i 2018.¹⁴

Der skelnes mellem forskellige computerspilsgenrer, fx realtime strategy (Starcraft), multiplayer on-line battle arena (Dota 2), first person shooters (Counter Strike), *jf. boks 2.3.*

Boks 2.3 Computerspilsgenrer

”Realtime strategy (forkortet RTS): En spiller opbygger en hær, som skal ødelægge modstanderens hær. Der er ikke tale om runder. Derimod udføres alle handlinger i realtid. Typisk spiller man i hold. Et populært spil i denne genre er Starcraft II.

Multiplayer online battle arena (forkortet MOBA): Spilleren styrer en slags superhelt, som bliver stærkere igennem spillet, jo flere han slår ihjel. Sammen med computerstyrede minions – undersætter – skal han ødelægge modstanderens base. MOBA-spil spilles i hold. Populære spil i denne kategori er Dota 2 og League of Legends.

First person shooters (forkortet FPS): Spilleren ser verden i førstepersonsperspektiv. Han løber rundt med våben, typisk skydevåben såsom geværer, pistoler eller granatkastere, og skal løse forskellige missioner, mens han slår sine modstandere ihjel. FPS-spil spilles typisk i hold. Populære spilserier i denne kategori er Call of Duty og Counter Strike.

Der findes også andre populære spiltyper, fx det digitale kortspil Hearthstone, hvor man skal sammensætte et dæk af kort, der kan slå modstanderens kort. Der afholdes også turneringer i fodboldspillet FIFA og i spil, hvor man slås med de bare næver, fx Street Fighter”

Kilde: Faktalink, 2018.

Konkurrencerne og turneringerne bliver typisk afholdt i store haller eller sportsarenaer, hvor spillet projiceres op på storskærme, som følges af op mod 25-30.000 tilskuere.¹⁵ Turneringerne og kampene følges globalt via online live streaming og i visse tilfælde er de også tv-transmitterede. Seertallene ved live streaming er ikke ubetydelige, og finalen i spillet League of Legends havde således et seertal på over 57 millioner i 2017.¹⁶ I Danmark har RFRSH Entertainment, en dansk eSports organisation med hovedsæde i København, afholdt flere BLAST Pro Series konkurrencer, hvilket senest i efteråret 2018 resulterede i et udsolgt Royal Arena event for mere end 12.000 tilskuere.

En af de store streamingtjenester for eSport er Twitch, som ejes af Amazon. Gennem Twitch kan brugere (live) streame computerspil fx eSportsturneringer. Det er ligeledes via Twitch at mange konkurrencer, som fx BLAST Pro Series transmitteres globalt. Som bruger kan man være både tilskuer og/eller udbyder af streaming via sin egen kanal.

Twitch-plattformen faciliterer flere aktiviteter, hvorved en bruger kan tjene penge samtidig med, at platformen modtager en andel heraf. En bruger kan opnå indtjening ved at live streame sit spil, hvor det kommercielle øges ved, at tilskuere under streamingen modtager forskellige købstilbud fx rabat på spil eller køb af ’in-game’-genstande.¹⁷ Spilleren, der live streamer sit spil, kan tjene op til 5 pct. af den købssum, der akkumuleres fra tilskuere. Det er dog kun i lande, som understøtter, at betalingen sker via en Amazon-konto. En anden måde at tjene penge på er gennem abonnementer, som indebærer, at personer, subscribers, betaler penge for at følge ens streamingkanal.¹⁸

¹⁴ Newzoo. (2018). *Key Numbers*. Lokaliseret 12. november 2018: <https://newzoo.com/key-numbers/>

¹⁵ Larsen, Thomas Møller. (2015). *e-sport*. Faktalink.

¹⁶ eSport-betting.dk. (2017). *eSport i Danmark*. Lokaliseret 12. november 2018: <https://esport-betting.dk/esport-danmark/>

¹⁷ Investopedia. (2018). *How Twitch.tv Works and Its Business Model*. Lokaliseret 20. november 2018: <https://www.investopedia.com/articles/investing/082115/how-twitch-tv-works-and-its-business-model.asp>

¹⁸ Se fx Twitch, herunder partnerprogram og affiliate-program

2.3.1 Hvem udøver og deltager i eSport i Danmark?

eSport kan udøves som individuel sport eller holdkonkurrence mellem to eller flere spillere. Det danske Counter Strike-hold, Astralis, er et eksempel på et eSportshold, som er blevet kendt i Danmark og internationalt. Astralis opnåede berømmelse inden for eSport og bredere i offentligheden, da holdet i 2016 vandt en såkaldt 'E-League Major'-finale i Los Angeles. Holdet består af mænd i alderen 18-25 år og har opbygget en professionel organisation med en direktør og ejer, der har skaffet sponsorater til spillerne. Hertil kommer, at der er tilknyttet både sportspsykologer og bankrådgivere til holdet.¹⁹

I Danmark er der en voksende interesse for eSport generelt, herunder både det at spille computerspil og for de forretningsmæssige muligheder, der opstår. I Danmark er vi relativt set dygtige til eSport, *jf. boks 2.3* og Danmark har således mange topspillere i alle de store eSportsspil, fx Counter Strike, Dota 2, League of Legends. Hidtil er Danmark det eneste land i verden med to verdensmestre i eSportsspillet FIFA på trods af spillets millionvis af globale brugere.²⁰

På verdensplan ses der en tendens til, at eksisterende professionelle sportsklubber opretter eSportsafdelinger under deres respektive organisationer. Denne tendens gør sig også gældende i Danmark. FCK (Parken Sport & Entertainment) og Nordisk Film har fx delejerskab over Counter Strike-holdet 'NORTH', som er et af verdens bedste Counter Strike-hold, og har som ambition at skabe en førende eSportsorganisation, som involverer flere hold på tværs af forskellige computerspil.²¹

Ligeledes er der i efteråret 2018 etableret en eSuperliga, hvor fodboldklubberne i Superligaen stiller med deres eget professionelle FIFA-hold, og der konkurreres om den største præmiepulje nogensinde i en dansk FIFA-turnering på 365.000 kr.²²

2.3.2 Skatte- og momsmæssige forhold

eSportsaktiviteter er aktuelt for Skatteforvaltningen, da det involverer store indtægtskilder, fx fra pengepræmier, sponsorater og medierettigheder, og er i fortsat hastig vækst nationalt såvel som globalt. Særligt de professionelle eSportsudøvere har betydelige indtægter, *jf. boks 2.3*. Dertil kommer, at eSport kan udøves globalt og er uafhængigt af fysisk placering, hvorfor udøverne også skal forholde sig til international skattelovgivning og dertilhørende regler, ligesom det er tilfældet med 'crowd-work', *jf. afsnit. 2.1*.

¹⁹ Fx den danske eSports organisations 'RFRSH Entertainment', som driver både CS:GO holdene Astralis og Heroic, foruden at arrangere store globale turneringer som 'Blast Pro Series',

²⁰ Berlingske (2018) 'Danske spilfirmaer vil gøre e-sport til guldæg'

²¹ F.C. København (3. januar 2017). *New esports organization north aims for top position*. Lokaliseret 9. november 2018: <https://www.fck.dk/en/news/new-esport-organization-north-aims-top-position>

²² Superliga. (9. oktober 2018). *Byd velkommen til esuperliga*. Lokaliseret 9. november 2018: <http://www.superliga.dk/artikel/byd-velkommen-til-esuperliga>

Boks 2.4 Eksempler på danske eSportsudøvers præmiesummer i international sammenhæng

#2 på listen over samlet indtjening fra præmiesummer i eSport

Den danske eSportsudøver, der er kendt som NOtail, har tjent ca. 24 mio. kr.* i sin eSportskarriere hidtil (oktober 2018), hvoraf størstedelen primært er vundet siden 2016 gennem spillet Dota 2. Dette er pr. oktober 2018 den anden højeste samlede indtjening fra en enkeltperson for præmiepenge i eSport generelt, både på tværs af lande og spil.

Syv danske eSportsudøvere i top-25 over samlet indtjening fra CS:GO

Hele syv danskere er at finde i top-25 listen over samlet indtjening fra CS:GO præmiepenge, for hvilken data er registreret siden spillets oprindelse i 2012. Endvidere er 1-3 pladsen danskere, for hvilke tre har en samlet præmieindtægt på ca. 19 mio. kr.*, hvoraf størstedelen primært er vundet siden 2016.

#5 på listen over den samlede indtjening fra CS:GO præmiepenge for lande

Danmark indtager en femte plads over den samlede indtjening fra spillet CS:GO med ca. 1.138 registrerede spillere blandt alle lande i verden. Danmark er kun overgået af nationerne USA, Kina, Sydkorea og Sverige.

3,5 mia. kr. i de samlede præmiepenge registreret i eSport

Ifølge esportearnings.com er der registreret mere end 3,5 mia. kr.* alene i præmiesummer fra eSport gennem tiden på tværs af lande og spil. Dertil skal der for eSportsudøvernes indtægter også medtænkes øvrige indtægtskilder såsom kontrakter, sponsorater og lignende. Langt størstedelen af disse præmiepenge stammer ligeledes blot fra de seneste 3-4 år og understøtter altså, at denne branche er i hastig og fortsat udvikling. Dertil vindes disse præmiesummer fortsat i overvejende grad ved fysiske offline/LAN konkurrencer, og hermed ikke udelukkende online.

137 mio. kr. har top-500 danske eSportsudøvere tjent

Ca. 137 mio. kr.* har top-500 over danske eSportsudøvere tjent alene i præmiesummer gennem tiden. I overvejende grad er langt størstedelen af disse præmiesummer vundet indenfor de sidste 3-5 år. Dertil skal det bemærkes, at præmiepengene også er fordelt sådan, at top-80 står for ca. 122 mio. kr.* ud af de ca. 137 mio. kr., altså ca. 89 pct. af den samlede præmiesum.

Kilde: esportearnings.com, 2018.

Udover pengepræmier kan en professionel eSportsudøver være på kontrakt, modtage sponsorater og sign-on-fees mv., herunder også personbårne sponsoraftaler, kontrakter, partnerskaber mv. De professionelle eSportsudøvere er typisk administreret via deres managementfirmaer.²³ Det har dermed ligheder med det, som gør sig gældende for øvrige sportsgrene, eksempelvis fodbold.

De gældende regler for beskatning af indtægter og mulighederne for fradrag ved udøvelse af eSportsaktivitet afhænger af mange parametre og kan være ganske komplicerede. Eksempelvis er reglerne omkring skattefrie godtgørelser og fradragsmulighederne afhængige af, om udøveren skattemæssigt er kategoriseret som lønmodtager, honorarmodtager, hobbyvirksomhed eller selvstændigt erhvervsdrivende. Det har også betydning, om udøveren har fuld- eller begrænset skattepligt til Danmark. I overvejende grad hviler beskatningen af indtægter og de dertilhørende muligheder for skattegodtgørelse og fradrag på den skattemæssige afgrænsning af aktiviteten.

²³ Se fx RFRSH Entertainment_Dog er det typisk kun de absolut bedste eSportsudøvere, der er en del af en professionel organisation bag sig. Således kan man godt operere og erhverve sig indtægter både selvstændigt eller i hold uden at have en organisation bag sig.

3. Et arbejdsmarked med mange beskæftigelsesformer

Der er indikationer på, at det klassiske ansættelsesforhold kan være under forandring. Det vil sige, at beskæftigelsen i stigende grad kan blive præget af en løsere tilknytning til det traditionelle arbejdsmarked, hvor beskæftigelsen består af *almindelige lønmodtagere* og *selvstændigt erhvervsdrivende*.

Selvom den teknologiske udvikling og digitale platforme kan øge antallet af personer med utraditionelle beskæftigelsesformer, er disse beskæftigelsesformer ikke i sig selv et nyt fænomen. Det har i mange år været udbredt inden for visse liberale erhverv, i medieverdenen og kunstneriske erhverv. Det nye er, at gruppen breder sig til også at omfatte opgaver, der før typisk blev varetaget af den klassiske lønmodtager. Samtidig er der generelt en forventning til, at fremtidens arbejdsmarked kan byde på mange nye, skiftende og sammensatte beskæftigelsesformer.

3.1 Nye beskæftigelsesformer udfordrer lovgivningen

For store dele af arbejdsstyrken er det forholdsvist klart, om man i skattemæssig forstand tilhører kategorien af lønmodtagere eller selvstændigt erhvervsdrivende.

Det gælder fx størstedelen af de danskere, der er ansat i en virksomhed, organisation eller i den offentlige sektor, og som derfor er ansat i et ansættelsesforhold, hvor de som lønmodtager løbende følger instrukser fra en arbejdsgiver. Det samme gælder for virksomhedsejeren eller landmanden med flere ansatte, som begge entydigt tilhører gruppen af selvstændigt erhvervsdrivende.

Men der findes også grupper blandt de erhvervsaktive, der oplever, at det er mere vanskeligt at definere, om de rent skattemæssigt hører til den ene eller anden kategori på arbejdsmarkedet. De kan siges at tilhøre en *tredje gruppe* på arbejdsmarkedet.

3.1.1 Skattelovrådets afgrænsning af den tredje gruppe

Skattelovrådet har i sin afgrænsning af *den tredje gruppe* på arbejdsmarkedet fokuseret på tre grupperinger i den erhvervsaktive befolkning, jf. boks 3.1.

Boks 3.1 Skattelovrådets afgrænsning af den tredje gruppe

Honorarmodtagere

Personligt beskattede opstartsvirksomheder

Ikke-erhvervmæssig virksomhed

Først er der gruppen af *honorarmodtagere*, som dækker over personer, der får udbetalt et vederlag (B-indkomst) for personligt arbejde. Der skal være tale om arbejde, der udføres uden for et ansættelsesforhold. Arbejdet adskiller sig fra egentlig selvstændigt erhvervsvirksomhed, som er karakteriseret ved, at personen for egen regning og risiko udøver virksomhed af økonomisk karakter med det formål at opnå et økonomisk overskud.

Den anden gruppe dækker over personer, der er ved at *etablere sig som selvstændige*. Gruppen dækker over personer, der har registreret virksomhed, men som samtidig har berettiget uvished om, hvorvidt skattemyndighederne efterfølgende kan underkende virksomhedens status. Hertil kommer personer, hvis aktiviteter endnu ikke er registreret som virksomhed. Denne gruppe af opstartsvirksomheder kan både være personer, som ønsker at drive en en-mandsvirksomhed, eller personer, der ønsker at etablere en virksomhed sammen med andre. Gruppen tæller også iværksættere, som har ambitioner om på sigt at kunne ansætte flere personer i sin virksomhed.

Endelig er der personer, som er beskæftiget med såkaldt *ikke-erhvervmæssig virksomhed*. Det omfatter personer, der udfører aktiviteter, som på den ene side har fællestræk med erhvervsvirksomhed, men på den anden side er karakteriseret ved, at systematisk indtægts erhvervelse, med det formål at opnå et økonomisk overskud, ikke er det primære formål.

Skattelovrådet har valgt, at aktiviteter, som har karakter af hobbyvirksomhed, ikke indgår i rådets videre arbejde med at identificere udfordringer. Det gælder aktiviteter, der primært har privat karakter, fx visse aktiviteter vedrørende dyrepasning og opdræt mv. Da afgrænsningen af personkredsen fokuserer på indtægter via arbejdsudleje, er indkomster fra kapitaludleje, fx i form af udleje af sommerhuse, værelser, biler eller værktøj, også udeladt.

3.1.2 Sammenligning med definitioner i andet regi

Udviklingen på arbejdsmarkedet bliver i disse år belyst fra mange sider. Derfor er det også vigtigt at holde sig for øje, at rapportens brug af betegnelsen den tredje gruppe afviger fra brugen andetsteds, fx i undersøgelser af beskæftigelses- og arbejdsretlige forhold.

Skattelovrådets brug af begrebet afviger fx fra International Labour Organisations (ILO) definition, hvor den tredje gruppe på arbejdsmarkedet defineres mere snævert som 'soloselvstændige', dvs. personer, hvis primære indtægtskilde er arbejde i eget firma, men hvor firmaet ikke beskæftiger andre end den pågældende selv. Skattelovrådets definition har samtidig begrænset overlap til ILO's definition af *atypisk beskæftigelse*.²⁴

²⁴ Atypisk beskæftigelse defineres i modsætning til 'typisk beskæftigelse', der indebærer 1) at en person er fastansat og 2) at personen er ansat på fuld tid. Atypisk beskæftigelse er kendetegnet ved følgende kriterier: A) Deltidsansættelse: Ansættelse med en ugentlig arbejdstid, der er lavere end den, der er aftalt mellem parterne i de kollektive overenskomster, og hvor lønnen reduceres proportionalt. B) Tidsbegrænset eller midlertidig ansættelse: Ansættelse til en bestemt dato og/eller

Med sin afgrænsning har Skattelovrådets definition visse overlap med personkredsen i *Redegørelse om den skatte- og afgiftsmæssige behandling af den tredje gruppe på arbejdsmarkedet* fra 2003.²⁵ Der gælder dog det særlige for Skattelovrådets afgrænsning, at den også medtager personer, der for nylig har igangsat eller er i gang med at starte selvstændig erhvervsvirksomhed og som samtidig oplever en berettiget uvished om aktiviteterens skatte- og momsmæssige status.

Skattelovrådets afgrænsning af den tredje gruppe indebærer en konsekvent afgrænsning til aktiviteter, der netop ikke er kategoriseret som enten lønmodtageraktiviteter eller fuldt etableret selvstændig erhvervsvirksomhed. Det som almindeligvis betegnes som atypisk beskæftigelse, fx kortvarige ansættelsesforhold og vikaransættelse mv., medtages ikke i rådets arbejde, da disse aktiviteter skattemæssigt kategoriseres som lønmodtagerbeskæftigelse.

3.2 Omfang af ”den tredje gruppe” i Danmark

Da skattelovgivningen er formuleret med de traditionelle beskæftigelseskategorier for øje, er det nødvendigt at kombinere informationer fra forskellige datakilder for at få et billede af den tredje gruppes omfang. Opgørelserne i denne rapport skal derfor betragtes som et skøn over personkredsen. Opgørelsen dækker kun personer, der har registreret skattepligtige indkomster af deres aktiviteter. Det er ikke muligt at opgøre de personer, der undlader at registrere deres aktiviteter.

På det danske arbejdsmarked kan skattepligtige med erhvervsindkomst²⁶ opdeles i knap 2,7 mio. lønmodtagere, ca. 360.000 selvstændigt erhvervsdrivende og en resterende gruppe på ca. 310.000 mennesker, som med Skattelovrådets afgrænsning tilhører den tredje gruppe, *jf. tabel 3.1*.

til afslutningen af et bestemt, nærmere fastlagt projekt. Til denne kategori hører også ansættelse via vikarbureau. C) Beskæftigelse som soloselvstændig: Personer, hvis hovedindtægtskilde er arbejde i eget firma, men hvor firmaet ikke beskæftiger andre end den pågældende selv. Den gruppe kaldes traditionelt ’den tredje gruppe’. D) Flere end én af de ovenstående former for beskæftigelse.

²⁵ I 2003 udgav Skatteministeriet og den daværende Told- og Skattestyrelse *Redegørelse om den skatte- og afgiftsmæssige behandling af den tredje gruppe på arbejdsmarkedet*. Skattelovrådets afgrænsning af personkreds adskiller sig fra afgrænsningen i redegørelsen ved ikke at være interesseret i hobbyvirksomheder (ikke-erhvervs-mæssig virksomhed). Samtidig er Skattelovrådets arbejde ikke i sig selv drevet af et hensyn til såkaldte kombinatorer, der kombinerer en status som enten klassisk lønmodtager og/eller selvstændigt erhvervsdrivende med anden aktivitet, fx honorar- eller hobbyvirksomhed. Det bemærkes endvidere, at rapporten fra 2003 behandlede honorarmodtagere og hobbyvirksomhed under en samlet betegnelse ’uegentlig erhvervs-mæssig virksomhed’, *jf. afsnit B.1.1.3*. Skattelovrådet vurderer dog, at det er muligt at tale om et skatteretligt honorarmodtagerbegreb i retskilder, retspraksis mv., hvorfor det er hensigtsmæssigt at sondre mellem de to begreber.

²⁶ Opgørelsen medtager alle danskere med erhvervsindkomst uanset alder. Der er reguleret for eventuel dobbeltregning. Det bemærkes endvidere, at der ikke er omregnet til helårspersoner, dvs. at personernes tilknytning til arbejdsmarkedet kan variere fra fuld beskæftigelse til minimal beskæftigelse i løbet af indkomståret. I andre sammenhænge omregnes beskæftigelsen til et antal helårspersoner, hvor antallet af beskæftigede derfor vil være lavere, end det anførte i tabel 3.1.

Tabel 3.1 Skattepligtige i Danmark fordelt på persongrupper i 2017 (1.000)

Persongrupper	Antal
Lønmodtagere	2.690
Selvstændigt erhvervsdrivende	360
Den tredje gruppe	310
- Honorarmodtagere	205
- Personligt beskattede opstartsvirksomheder	90
- Ikke-erhvervsmæssig virksomhed	15
Total	3.360

Anm.: I Skattelovrådets opgørelse af personligt beskattede opstartsvirksomheder er der medtaget personer, der inden for en treårig periode har selv angivet et over- eller underskud ved erhvervsmæssig virksomhed. Personer med SE-nr., der det første år har angivet et overskud på mere end 100.000 kr. er ikke medtaget, da det beregningsteknisk er lagt til grund, at de falder uden for Skattelovrådets fokus på personer, der må forventes at have berettiget uvished om deres skatte- og momsmæssige status. Denne gruppe er i stedet medtaget under kategorien "selvstændigt erhvervsdrivende".

Kilde: Skatteministeriet, 2018.

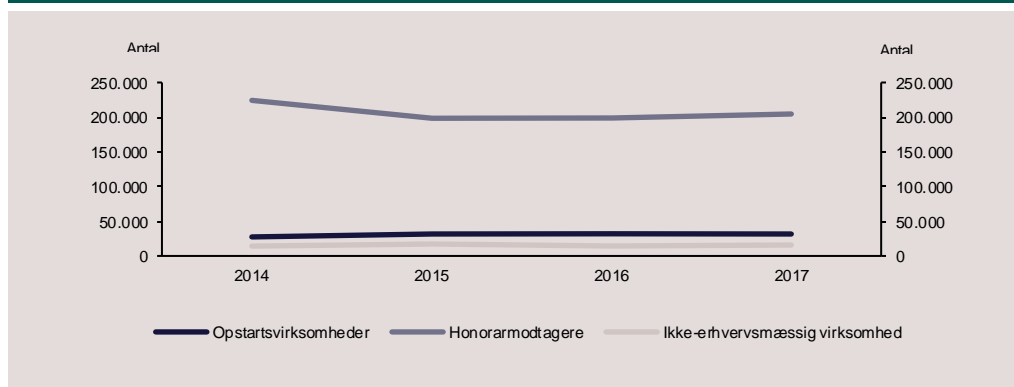
Opgørelsen af den tredje gruppe dækker både personer, der får den fulde indkomst fra beskæftigelse i den tredje gruppe, og personer med bibeskæftigelse inden for aktiviteter, der kan tilskrives den tredje gruppe. Det vil sige, at den tredje gruppe også indeholder personer, der i andre sammenhænge kategoriseres som henholdsvis overførselsmodtagere, lønmodtagere eller selvstændigt erhvervsdrivende.

Af tabel 3.1 fremgår det, at honorarmodtagere numerisk udgør den største persongruppe i den tredje gruppe med ca. 205.000 personer (66 pct.) En betydelig andel af de resterende personer på 90.000 personer (29 pct.) er ved at etablere en personligt beskattet virksomhed, mens kun en mindre andel (5 pct.) driver ikke-erhvervsmæssig virksomhed. Den sidste gruppe er opgjort til 15.000 personer.

Det bemærkes, at der i opgørelsen af ikke-erhvervsmæssig virksomhed også indgår personer, som driver ikke-erhvervsmæssig virksomhed af privat karakter, da det vil bero på en konkret vurdering i de enkelte tilfælde, om aktiviteten primært har privat karakter eller ej. Det bidrager isoleret set til en svag overvurdering af antallet af personer i den afgrænsede tredje gruppe. Omvendt vil der være en mindre uregistreret gruppe af personer, der er i gang med at opstarte virksomhed, hvilket isoleret set bidrager til en mindre undervurdering af antallet af personer i den tredje gruppe.

Antallet af personer i den tredje gruppe er forholdsvist stabilt i perioden 2014-2017, jf. figur 3.1. Der er dog en nedgang i antallet af honorarmodtagere fra 2014 til 2015, hvorefter antallet ligger forholdsvist stabilt omkring 200.000 personer. Skattelovrådet har i sin undersøgelse ikke undersøgt, hvad nedgangen skyldes.

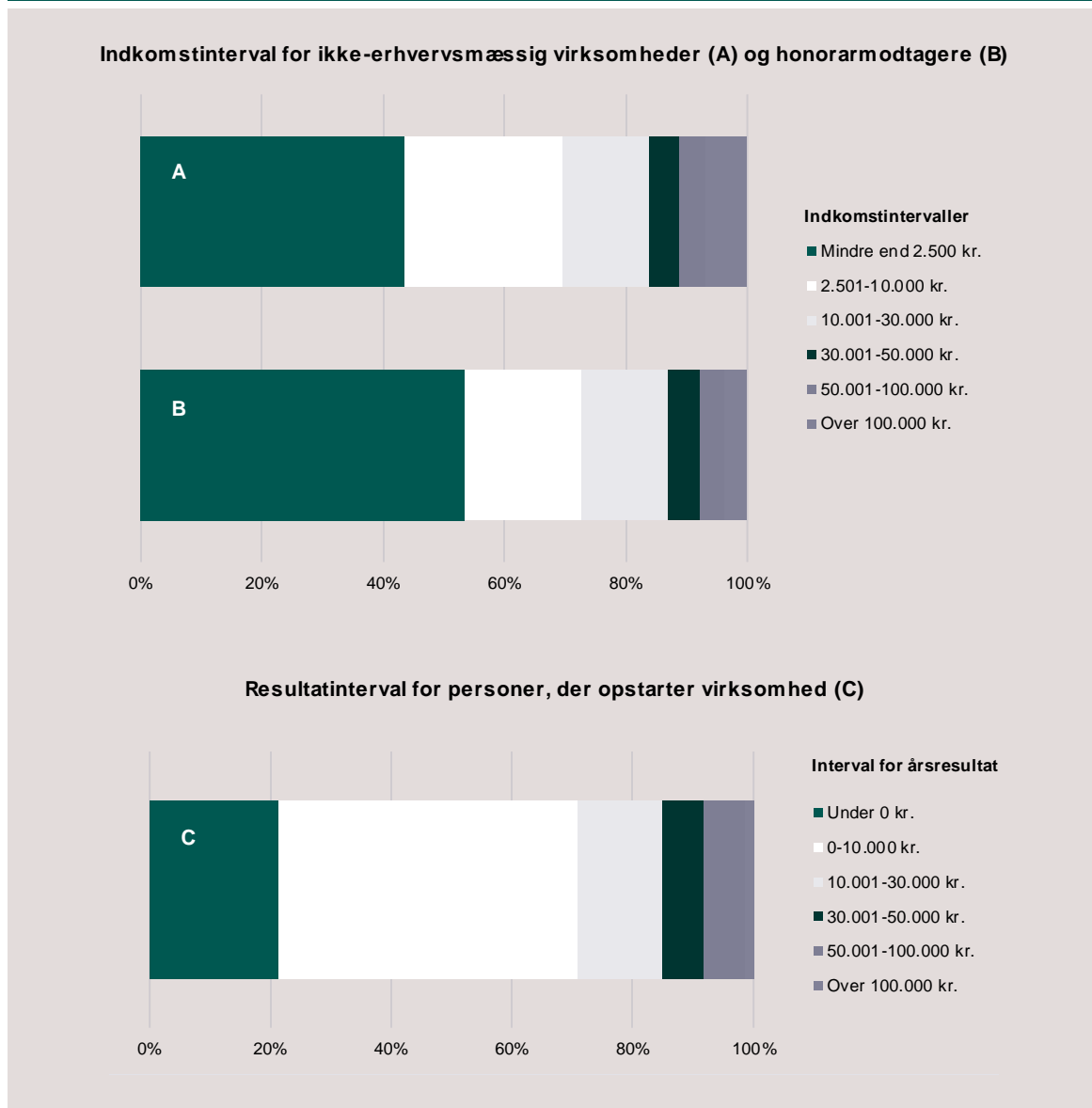
Figur 3.1 Udvikling i antal af personer i den tredje gruppe (periode 2014-2017)

Kilde: Skatteministeriet, 2018.

Ovenstående kortlægning har medtaget alle personer, der har aktiviteter, der falder inden for den tredje gruppe. Inden for de enkelte persongrupper er der imidlertid en vis spredning på indkomsten, jf. figur 3.2.

Figur 3.2 Indkomstintervaller fordelt på persongrupper i 2017 (pct.)

Anm.: Intervallet i illustration C er alene opgjort for personer, der har etableret virksomhed i 2017. Personer med SE-nr., der har angivet et overskud på mere end 100.000 kr. er ikke medtaget, da de antages at falde uden for Skattelovrådets fokus på personer, der må forventes at have berettiget uvished om deres skatte- og momsmæssige status. Denne gruppe er medtaget under kategorien "selvstændigt erhvervsdrivende".

Kilde: Skatteministeriet, 2018.

For både ikke-erhvervmæssige aktiviteter (illustration A) og honorarmodtagere (illustration B) gælder, at ca. 40-50 pct. af gruppen tjener under 2.500 kr. årligt ved aktiviteter, der karakteriseres som tilhørende den tredje gruppe. For gruppen af honorarmodtagere (ca. 88.000 personer) dækker denne indkomst bl.a. rettighedspenge for udgivelser af rettighedsgivende værker. Udbetalingerne sker typisk via Gramex, Koda, Filmec, Concerto mv., men udbetalinger stammer også fra selvstændige forlag og musikproducenter som Universal Music. Derudover dækker de mindre honorarer også over udbetalinger i forbindelse med menighedsrådsarbejde og lignende.

For selvstændig erhvervsdrivende (illustration C) fremgår det, at godt 20 pct. af de personer, der har startet virksomhed i 2017 har selvangivet et underskud som årsresultat med forventning om, at aktiviteterne på sigt giver et overskud. Derudover oplever halvdelen af gruppen et positivt resultat på 0-10.000 kr. det første år, de indleder aktiviteter, mens 2.500 personer (8 pct.) opnår et resultat på over 50.000 inden for det første år.

Ser man på tværs af persongrupperne, placerer størstedelen af personerne inden for den tredje gruppe sig i de lave indkomstintervaller. Det antyder, at den tredje gruppes andel af skatteprovenu, dvs. statens samlede indtægter ved beskatning, er lavere end gennemsnittet fra andre grupper på det danske arbejdsmarked.

4. Udviklingen i den tredje gruppe

Fremvæksten af digitale platforme og nye måder at udbyde arbejdskraft kan potentielt medføre en betydelig bevægelse fra den traditionelle økonomi med lønmodtageransættelse mv. til platformøkonomi. Det vil indebære, at flere skatteborgere får en løsere tilknytning til det traditionelle arbejdsmarkedet, som ellers har været karakteriseret ved lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende. Digitale arbejdsplatforme har omvendt også potentiale til at facilitere, at flere kommer ind på arbejdsmarkedet, enten ved fuld eller delvis beskæftigelse.²⁷

Internationalt vinder udbredelsen af freelancere og andre arbejdstagere – med løsere tilknytning til det traditionelle arbejdsmarked – stadig større indpas, men samme tendens gør sig på nuværende tidspunkt ikke gældende i Danmark (afsnit 4.1).²⁸ Der er dog forhold, som taler for, at udviklingen i beskæftigelsesmønstret også kan slå igennem i Danmark på sigt, særligt som følge af udbredelsen af digitale platforme (afsnit 4.2). Hertil kommer, at udbredelsen af fx sociale medier og nye forretningsområder som eSport ligeledes kan være udtryk for en bevægelse væk fra det traditionelle arbejdsmarked (afsnit 4.3 og afsnit 4.4).

4.1 Overordnet udvikling i Danmark sammenholdt med andre lande

I disse år oplever flere velstående og udviklede lande, at der sker ændringer i arbejdsmarkedene. Usikre ansættelsesvilkår, freelancing og selvstændige udgør en stadig større andel på en række arbejdsmarkeder, mens stadig færre stillinger er permanente fuldtidsansættelser.²⁹ En analyse gennemført af McKinsey Global Institute viser fx, at det er blevet mere almindeligt at sammensætte sit indkomstgrundlag ud fra flere indkomstkilder.³⁰

Undersøgelsen viser også, at der i 2016 var ca. 162 mio. personer i USA og EU15, der arbejdede som freelancere. Det svarer til 20-30 pct. af arbejdsstyrken i disse lande. Særligt i USA er der tegn på, at arbejdsmarkedet er under forandring, idet andelen af freelancere er steget fra ca. 53 mio. i

²⁷ Ilsøe og Madsen. (2017). *Digitalisering af arbejdsmarkedet: Danskernes erfaring med digital automatisering og digitale platforme*. Kbh.: Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og Organisationsstudier.

²⁸ OECD. (2017). *Working Party on Measurement and Analysis of the Digital Economy: Measuring Digital Maturity in Firms*. Paris.

²⁹ Se fx Europa-Kommissionen. (2017). *Employment and Social Developments in Europe: Annual review 2017*. Luxembourg: Publications Office of the European Office. Rapporten påpeger blandt andet en stigende anvendelse af midlertidige ansættelser.

³⁰ Manyika, James m.fl. (2016). *Independent work: Choice, necessity, and the gig economy*. San Francisco: McKinsey Global Institute.

2014 til ca. 57 mio. i 2017, svarende til en stigning på ca. 8 pct. siden 2014. Ifølge den store amerikanske arbejdsplatform 'Upwork' forventes andelen af freelancere i USA at udgøre den største arbejdsgruppe i 2027 målt i forhold til den samlede arbejdsstyrke.³¹

Der er imidlertid ikke umiddelbart tegn på, at det danske arbejdsmarked – ligesom fx det amerikanske – i det seneste årti har ændret signævnværdigt i retning af et arbejdsmarked, hvor flere arbejder som selvstændige, er løst ansatte eller har flere arbejdsgivere på samme tid.³² I 2017 var antallet af selvstændige i Danmark fx på det laveste niveau siden 2008. Tilsvarende viser opgørelser, at ca. 120.000 danskere betragtede sig selv om freelancere i 2017, svarende til mindre end fem pct. af den samlede arbejdsstyrke.³³

Flere danske fagforbund har også undersøgt medlemmernes sammensætning af lønindkomst. Ingeniørforeningen (IDA) har således foretaget analyse blandt sine medlemmer i februar 2017, hvoraf det fremgår, at 83 pct. af medlemmerne har én fast fuldtidsansættelse, mens 16 pct. af medlemmerne kombinerer deres primære tilknytning til arbejdsmarkedet med anden lønnet beskæftigelse, og dermed kan karakteriseres som 'kombinatører'. IDA oplyser, at 88 pct. af kombinatørerne frivilligt har valgt deres arbejdsliv, ligesom de oplyser, at den supplerende beskæftigelse ikke fylder ret meget i kombinatørernes samlede økonomi.³⁴

Ifølge data fra Akademikerne (AC) er der ca. 400.000 beskæftigede akademikere under 65 år, hvoraf ca. 300.000 alene er lønmodtagere og dermed ikke driver egen virksomhed eller har indtægt i form af honorarer. De resterende 100.000 beskæftigede har egen virksomhed og/eller honorarlønnet beskæftigelse – og størsteparten kombinerer med lønmodtagerbeskæftigelse. Knap 20 pct. har to eller alle tre typer beskæftigelse, dvs. som lønmodtager, honorarmodtager og egen virksomhed. Dette niveau har ifølge AC ligget stabilt på ca. 20 pct. i perioden fra år 2000 til 2015.³⁵

En mulig forklaring på, at den internationale udvikling ikke kan observeres i Danmark, kan være, at danskerne befinder sig bedst i almindelige lønmodtagerjobs, idet personer med atypisk tilknytning til arbejdsmarkedet er dårligere stillet end almindelige lønmodtagere, når det kommer til rettigheder og sikringer.³⁶ Hertil kommer, at offentlige ydelser i en international sammenligning er relativt høje i Danmark – det gælder både indkomsterstøttede offentlige ydelser og SU. Det bidrager isoleret set til, at begrænse de såkaldte push-effekter (hvor personer, der mister lønmodtagerindkomst presses til at finde alternative indkomstformer). Det vil i givet fald betyde, at en fremgang i de nye utraditionelle beskæftigelsesformer i et relativt større omfang skal drives af at være et tilvalg blandt udbydere af arbejdskraft (pull-effekter).

4.1.1 Eksempler på tiltag i andre lande

På baggrund af den internationale trend har andre lande igangsat forskellige tiltag, der skal imødekomme ændringerne på arbejdsmarkedet. I Storbritannien har den britiske regering fx nedsat et udvalg, der skulle undersøge 'det gode arbejde' og arbejdsforhold for de personer, som arbejder i 'gig-

³¹ Upwork. (2017). *Freelancers predicted to become the U.S. workforce majority within a decade, with nearly 50% of millennial workers already freelancing, annual "Freelancing in America" study finds*. Lokaliseret 22. november 2018: www.upwork.com/press/2017/10/17/freelancing-in-america-2017/

³² Europa-Kommissionen. (2017). *Employment and Social Developments in Europe: Annual review 2017*. Luxembourg: Publications Office of the European Office.

³³ Disruptionrådet. (2018). *Kortlægning af arbejdsplatforme i Danmark*. Kbh.

³⁴ Ingeniørforeningen i Danmark. (2017). *Atypisk beskæftigelse, holdninger og motiver, blandt IDA's medlemmer*. Kbh.

³⁵ Opgørelsen er foretaget af organisationen Akademikerne.

³⁶ Landsorganisationen i Danmark. (2011): Tema: Atypisk ansatte på det danske arbejdsmarked. *LO-dokumentation nr. 1/2011*.

economy', se kapitel 2. I juli 2017 kom udvalget med syv anbefalinger for arbejdsmarkedsstatus i gig-economy.³⁷

Udvalget anbefaler bl.a., at der indføres en ny jobkategori *independent contractor* i den engelske lovgivning. Jobkategorien skal give personer, med atypisk beskæftigelse, samme rettigheder som personer, der har almindelige ansættelser. Hermed får personer, der hyres til enkeltstående opgave, lignende rettigheder som almindelige lønmodtagere.³⁸ Den nye jobkategori kan også betragtes som et brud med den traditionelle opdeling af erhvervsaktive i henholdsvis lønmodtagere og selvstændige.

Spørgsmålet om oprettelsen af nye jobkategorier forventes at blive mere central i fremtiden. Således arbejdes der også i USA med et nyt lovforslag, som søger at sikre klarhed om ansættelseskategorien for arbejdere i 'gig-economy'.³⁹

4.2 Udviklingen i udbredelsen af arbejdskraft på digitale platforme

Også de digitale platforme kan betragtes som et element i udviklingen mod et arbejdsmarked med et stadigt større antal selvstændige og freelancere.⁴⁰ Af de 162 mio. personer, som har arbejdet som freelancere i USA og EU15, har 15 pct. fundet arbejde via en digital platform.

En kortlægning fra OECD af brugerne på to af de største amerikanske arbejdsplatforme, 'Upwork' og 'Freelancer', viser fx også, at antallet af brugere på de to platforme er steget fra ca. 2 mio. i 2005 til ca. 35 mio. i 2014.⁴¹

I en dansk sammenhæng har Forskningscenter for Arbejdsmarkeds- og organisationsstudier (FAOS) ved Københavns Universitet i 2017 gennemført en af de nyeste forskningsmæssige undersøgelser af digitaliseringen af arbejdsmarkedet. Studiet peger på, at ca. 42.000 danskere har haft indtægter ved udført arbejde via digitale platforme, der formidler service- eller tjenesteydelser mellem en opdragsgiver og opdragstager.⁴²

FAOS' undersøgelse peger desuden på, at 61 pct. af de danskere, der har tjent penge via en arbejdsplatform, har tjent under 25.000 kr. årligt.⁴³ Der er derfor på nuværende tidspunkt primært tale om, at danske brugere benytter arbejdsplatforme til at generere en supplerende indtægtskilde. Denne tendens bekræftes af data om platformenes brugere, som seks danske arbejdsplatforme har indvilget i at stille til rådighed for Erhvervsstyrelsen. Heraf fremgår, at 75 pct. af udbyderne arbejder mindre end otte timer om ugen, mens alene seks pct. arbejder mere end 21 timer om ugen. Derudover viser data, at 43 pct. af udbyderne er aktive i Region Hovedstaden.

Samlet set udgør aktiviteten på danske arbejdsplatforme fortsat en lille andel af den samlede økonomi, og derfor fylder arbejdsplatforme umiddelbart mindre i Danmark end i andre lande. Disruptionrådet vurderer fx, at der på nuværende tidspunkt eksisterer 17-20 arbejdsplatforme i Danmark,

³⁷ Department for Business, Energy & Industrial Strategy. (2017). *Good work: the Taylor review of modern working practices*. London: UK Government.

³⁸ Ibid.

³⁹ House of Representatives. (2017). *New Economy Works to Guarantee Independence and Growth Act of 2017*. H.R.4165, 115th Congress. Washington.

⁴⁰ Disruptionrådet. (2018). *Kortlægning af arbejdsplatforme i Danmark*. Kbh.

⁴¹ OECD. (2017). *Working Party on Measurement and Analysis of the Digital Economy: Measuring Digital Maturity in Firms*. Paris

⁴² Ilsøe, Anna & Louise Weber Madsen. (2017). *Digitalisering af arbejdsmarkedet: Danskernes erfaring med digital automatisering og digitale platforme*. Kbh.: Forskningscenter for Arbejdsmarked- og Organisationsstudier.

⁴³ Ibid.

om end viden på området er begrænset, til sammenligning med Norges ca. 30 arbejdsplatforme i 2016.⁴⁴ Alligevel er det værd at bemærke, at mange platforme først blev etableret i 2015, og at der er sket en stor stigning i antal brugere på den relativt korte tid frem til nu.⁴⁵ Det må derfor forventes, at udbredelsen af arbejdskraft udbudt via digitale platforme i Danmark vil stige i fremtiden.

En undersøgelse blandt brugerne på udvalgte danske arbejdsplatforme viser, at omkring halvdelen af brugerne ikke ville få løst den opgave, de køber via platformen, hvis de ikke kunne finde en opgaveløser online.⁴⁶ Det indikerer, at nem adgang til serviceydelser kan bidrage til at øge efterspørgslen efter tilgængelig arbejdskraft til løsning af småopgaver i hjemmet mv.

4.2.1 Konjunkturudviklingens betydning for arbejdsstyrken

Det kan være relevant at spørge, hvilken betydning henholdsvis høj- og lavkonjunkturer har for digitale platforme, herunder antal af platforme og brugere. Det er ikke muligt at konkludere entydigt på det statistik- og datagrundlag, der forelægger for Danmark i dag. Der kan dog argumenteres for, at arbejdskraften udbudt via digitale platforme påvirkes forskelligt fra det generelle arbejdsmarked i forhold til konjunktursituationen.

På kortere sigt påvirkes aktiviteten i den tredje gruppe ligesom det øvrige arbejdsmarked af konjunktursituationen. På sigt må aktiviteten i den tredje gruppe forventes at være udbudsbestemt, hvor gode rammevilkår øger udbuddet af arbejdskraft.

Det er tænkeligt, at aktiviteten på det lille fleksible segment af arbejdsmarkedet, som den tredje gruppe omfatter, samlet set vil være mindre følsom – eventuelt i nogle tilfælde tilmed konjunkturmodløbende – end aktiviteten på det traditionelle arbejdsmarked.

Det skyldes grundlæggende, at aktiviteter i den tredje gruppe i et relativt begrænset omfang er omfattet af prisstivheder (overenskomstfastsat løn mv.), således at priser i et relativt større omfang tager tilpasningen i efterspørgslen, mens beskæftigelsen tager en tilsvarende mindre andel af tilpasningen i efterspørgslen. Hertil kommer, at der under højkonjunkturer kan ske en afgang af arbejdsudbud fra den tredje gruppe til lønmodtagerbeskæftigelse, mens der i lavkonjunkturer kan ske en tilgang af arbejdskraft fra lønmodtagerbeskæftigelse til arbejdsudbud inden for den tredje gruppe.

4.3 Udvikling i udbredelsen af sociale medier

I lighed med brugen af digitale platforme, bliver sociale medier også fortsat mere udbredt. Eurostat har siden 2011 opgjort brugen af sociale medier i EU's medlemslande. I 2011 var 53 pct. af befolkningen i EU28 aktive på sociale medier, mens aktiviteten er steget til 65 pct. i 2017. I samme periode er andelen af den danske befolkning, som er aktive på sociale medier steget fra 62 pct. til 78 pct., dvs. over gennemsnittet for EU28.⁴⁷

Samme opgørelser viser, at især den yngre del af befolkningen i EU28 er aktive på sociale medier. Således var 88 pct. af de 16-24-årige i EU28 i 2017 aktive på sociale medier, mens dette gjorde sig gældende for 97 pct. af danskerne i samme aldersgruppe. Dette gør Danmark til det land i EU, hvor unge er mest aktive på sociale medier.⁴⁸ En del af denne aktivitet sker på forskellige former for blogs og digitale platforme.

⁴⁴ Disruptionrådet. (2018). *Kortlægning af arbejdsplatforme i Danmark*. Kbh.

⁴⁵ Ibid.

⁴⁶ Disruptionrådet. (2018). *Overligger: Servicetjek af Flexicurity-modellen*. Kbh.

⁴⁷ Europa-Kommissionen. (2017). *Individuals - internet activities*. Lokaliseret i Eurostat den 26. november 2018.

⁴⁸ Ibid.

Udbredelsen af sociale medier er også afspejlet ved antallet af brugere, som bruger sociale medier i mere professionelt øjemed. I 2011 estimerede Nielsen/McKinsey, at der eksisterede ca. 181 millioner blogs på verdensplan⁴⁹, mens der i dag alene på *Tumblr*, der er et af verdens største fora for blogs, eksisterer 441 millioner bloggere.⁵⁰ Der er populært sagt tre typer af influencere – mikro, makro og mega. I Danmark er det en ny tendens, at også mikro influencere, som bl.a. bloggere og personer på Instagram, bliver mere udbredt, fx er der over 34.000 danske profiler med mere end 1.000 følgere på Instagram.

Det er altså ikke kun makro og mega influencere, som bliver sponsoreret og reklamerer for virksomheder. Der er således også mange eksempler på influencere med blot nogle få tusinde følgere, som bliver sponsoreret og har reelle indtægter herved.⁵¹

4.4 Udvikling i udbredelsen af eSport

Det anslås, at ca. en femtedel af verdens befolkning har kendskab til eSport. Det er skønnet, at eSport i 2018 har ca. 170 millioner tilskuere.⁵²

Særligt omsætningen inden for eSport har oplevet en betydelig vækst over hele verden. Newzoo, der kortlægger nyeste trends inden for bl.a. gaming, har estimeret, at omsætningen inden for eSport er steget fra knap 500 mio. USD i 2016 til 900 mio. USD i 2018. Det svarer til en samlet nominel stigning på omkring 80 pct. på to år.⁵³ Dermed er eSportens omfang i dag så markant, at der vurderes at være næsten lige så mange tilskuere til eSport, som der er betalende brugere på Netflix og HBO.⁵⁴

eSport forventes fortsat at være i hastig udvikling og vækst for så vidt angår udøvere, tilskuere, pengepræmier og omsætning. The Goldman Sachs Group, Inc har i en markedsanalyse af eSport fremskrevet udviklingen.⁵⁵ Det fremgår bl.a. i denne analyse, at antal tilskuere skønnes at stige med gennemsnitligt 13 pct. årligt i årene 2019-2022. Det svarer til en stigning fra ca. 170 mio. personer i 2018 til ca. 275 mio. personer i 2022. Det forventes tilsvarende, at omsætningen nominelt kan stige med gennemsnitligt ca. 36 pct. årligt i årene 2019-2022 – svarende til en vækst fra ca. 900 mio. USD i 2018 til knap 3.000 mio. USD i 2022.

⁴⁹ Nielsen. (2018). *Buzz in the blogosphere: Millions more bloggers and blog readers*. Lokaliseret 14. november 2018:

www.nielsen.com/us/en/insights/news/2012/buzz-in-the-blogosphere-millions-more-bloggers-and-blog-readers.html

⁵⁰ Statista. (2018). *Cumulative total of Tumblr blogs from May 2011 to October 2018 (in millions)*. Lokaliseret 26. november 2018: <https://www.statista.com/statistics/256235/total-cumulative-number-of-tumblr-blogs/>

⁵¹ Kielgast, Nis. (2018, 6. maj). *Hun har 2.000 følgere på Instagram: Nu vælter det ind med gratis produkter*. DR nyheder

⁵² Se fx Goldman Sachs Research. (2018). *eSports: From Wild West to Mainstream*. The Goldman Sachs Group, Inc. og Newzoo. (2018). *Global eSports Market Report*.

⁵³ Newzoo. (2018). *Key Numbers*. Lokaliseret 12. november 2018: <https://newzoo.com/key-numbers/>

⁵⁴ Se fx Statista. (2018). *Number of Netflix streaming subscribers worldwide from 3rd quarter 2011 to 3rd quarter 2018 (in millions)*. Lokaliseret 23. november: www.statista.com/statistics/250934/quarterly-number-of-netflix-streaming-subscribers-worldwide/ og Statista. (2018). *Number of HBO subscribers worldwide from 2010 to 2017 (in millions)*. Lokaliseret 23. november: www.statista.com/statistics/329277/number-hbo-subscribers/

⁵⁵ Goldman Sachs Research. (2018). *eSports: From Wild West to Mainstream*. The Goldman Sachs Group, Inc. og Newzoo. (2018).

5. Skatte- og momsregler

De skatte- og momsregler, der skal finde anvendelse for den enkelte, afhænger af, om den skattepligtige indkomst må anses for oppebåret i personens egenskab af lønmodtager, selvstændigt erhvervsdrivende, honorarmodtager eller som udøver af ikke-erhvervs-mæssig virksomhed (hobbyvirksomhed).⁵⁶ Det gælder både regler for påligning af indkomstskatter og moms af aktiviteter samt for skatteadministrative forhold vedrørende opgørelse og betaling mv. af de indkomstskatter og moms, der pålignes aktiviteten.

Det kan derfor have stor betydning for den skattepligtige, om den skattepligtige i relation til den konkrete aktivitet vurderes at være selvstændigt erhvervsdrivende, eller om den skattepligtige vurderes at være lønmodtager, honorarmodtager eller at drive ikke-erhvervs-mæssig virksomhed. Afgrænsningen mellem den skattemæssige status af aktiviteter er baseret på en række kriterier (afsnit 5.1).

På momsområdet bestemmes afgrænsningen af momspligtige personer af et EU-direktiv⁵⁷ (det såkaldte momssystemdirektiv), som er udmøntet i medlemsstaternes nationale lovgivning. For Danmarks vedkommende er det sket i momsloven.⁵⁸ Den nærmere fastlæggelse af, hvilke personer der er momspligtige, beror derudover på EU- og dansk retspraksis.

Den skatte- og momsmæssige afgrænsning af aktiviteten er således afgørende for reglerne for påligning af indkomstskat og opkrævning af moms (afsnit 5.2).

De skatteadministrative forhold vedrørende opgørelse og betaling mv. af indkomstskatter og moms afhænger også på flere områder af kategoriseringen af de erhvervs-mæssige aktiviteter (afsnit 5.3).

⁵⁶ I Skatteministeriets redegørelse fra 2003 om den skatte- og afgiftsmæssige behandling af den tredje gruppe på arbejdsmarkedet fremgår, at der for honorar- og hobbyvirksomhed er valgt én samlet betegnelse som "uegentlig erhvervs-mæssig virksomhed". I denne rapport bruges betegnelserne hver for sig. I stedet for "hobbyvirksomhed" anvendes begrebet "ikke-erhvervs-mæssig virksomhed", da denne betegnelse anvendes i nuværende skatteretlig praksis.

⁵⁷ Rådets direktiv. (2006). *Rådets Direktiv 2006/112/EF om det fælles merværdiafgiftssystem*. L371/1 af 28/11/2016. Bruxelles.

⁵⁸ Skatteministeriet. (2016). Bekendtgørelse af lov om merværdiafgift (momsloven). LBK nr. 760 af 21/06/2016. Kbh.

5.1 Skattemæssig sondring mellem erhvervsaktiviteter

Skattemæssigt sondres der overordnet mellem følgende fire typer af skattemæssig status:

1. Selvstændig erhvervsdrivende
2. Lønmodtager
3. Honorarmodtager
4. Ikke-erhvervmæssig virksomhed

Afgrænsningen mellem de ovennævnte skattemæssige kategorier er baseret på en række kriterier. I beskrivelsen nedenfor er der taget udgangspunkt i afgrænsningen mellem henholdsvis selvstændigt erhvervsdrivende på den ene side og lønmodtagere, honorarmodtagere og personer, der driver ikke-erhvervmæssig virksomhed, på den anden side.

Den primære retskilde i forhold til ovenstående sondringer er det såkaldte personskattecirkulære fra 1994.⁵⁹ Cirkulæret opregner en lang række kriterier, der kan lægges vægt på ved vurderingen af, hvorvidt der foreligger et tjenesteforhold eller erhvervmæssig virksomhed. Personskattecirkulæret tager ikke højde for honorarmodtagere og personer, der driver ikke-erhvervmæssig virksomhed. Vurderingen i forhold til honorar- og ikke-erhvervmæssig virksomhed beror primært på retspraksis.

5.1.1 Afgrænsning mellem selvstændig erhvervsvirksomhed og lønmodtagerstatus

Selvstændig erhvervsvirksomhed er kendetegnet ved, at der for egen regning og risiko udøves en virksomhed af økonomisk karakter, og at virksomheden udøves med det formål at opnå et overskud. Det er en forudsætning, at virksomheden udøves nogenlunde regelmæssigt gennem en længere periode og ikke er af ganske underordnet omfang.

Personer, der modtager vederlag for personligt arbejde i et tjenesteforhold, anses som lønmodtagere. En lønmodtager er desuden kendetegnet ved at udføre arbejde efter arbejdsgiverens anvisninger og for dennes regning og risiko.

Der vil være tilfælde, hvor det er vanskeligt at afgøre, hvorvidt indkomstmodtageren står i et tjenesteforhold eller er selvstændigt erhvervsdrivende. I tvivlstilfælde må bedømmelsen af, om en virksomhed er erhvervmæssigt drevet, foretages ud fra en samlet konkret vurdering, hvor alle relevante forhold skal inddrages. Vurderingen foretages på baggrund af en samlet vurdering af en række kriterier, jf. *personskattecirkulæret*. Nedenfor er kriterierne oplistet, jf. *tabel 5.1*.

⁵⁹ Skatteministeriet. (1994). *Cirkulære om personskatteloven*. CIR nr. 129 af 04/07/1994. Kbh.

Tabel 5.1 Afgrænsning mellem selvstændig erhvervsvirksomhed og lønmodtager status

Kriterier, der taler for selvstændig erhvervsvirksomhed:	Kriterier, der taler for lønmodtagerstatus:
Indkomstmottageren tilrettelægger, leder, fordeler og fører tilsyn med arbejdet uden anden instruktion fra hvervgiveren end den, der eventuelt følger af den afgivne ordre.	Hvervgiveren har en almindelig adgang til at fastsætte generelle eller konkrete instrukser for arbejdets udførelse, herunder tilsyn og kontrol.
Hvervgiverens forpligtelser over for indkomstmottageren er begrænset til det enkelte ordreforhold.	Indkomstmottageren har udelukkende eller i overvejende grad samme hvervgiver.
Indkomstmottageren er ikke på grund af ordren begrænset i sin adgang til samtidig at udføre arbejde for andre.	Der er indgået aftale mellem hvervgiveren og indkomstmottageren om løbende arbejdsydelse.
Indkomstmottageren er økonomisk ansvarlig over for hvervgiveren for arbejdets udførelse eller i øvrigt påtager sig en selvstændig økonomisk risiko.	Indkomstmottageren har arbejdstid fastsat af hvervgiveren.
Indkomstmottageren har ansat personale og er frit stillet med hensyn til at antage medhjælp.	Indkomstmottageren har ret til opsigelsesvarsel.
Vederlaget betales efter regning, og betaling ydes først fuldt ud, når arbejdet er udført som aftalt og eventuelle mangler afhjulpet.	Vederlaget er beregnet, som det er almindeligt i tjenesteforhold.
Indkomsten modtages fra en ubestemt kreds af hvervgivere.	Vederlaget udbetales periodisk.
Indkomsten afhænger af et eventuelt overskud.	Hvervgiveren afholder udgifterne i forbindelse med udførelsen af arbejdet.
Indkomstmottageren ejer de anvendte redskaber, maskiner og værktøj eller lignende.	Vederlaget i overvejende grad er nettoindkomst for indkomstmottageren.
Indkomstmottageren leverer helt eller delvist de materialer, der anvendes ved arbejdets udførelse.	Indkomstmottageren anses for lønmodtager efter ferieloven, lov om arbejdsløshedsforsikring mv., funktionærloven, lov om arbejdsskadeforsikring og lov om arbejdsmiljø.
Indkomstmottageren har etableret sig i egne lokaler, fx forretning, værksted, kontor, klinik, tegnestue mv., og arbejdet udføres helt eller delvist fra lokalerne.	
Indkomstmottagerens erhvervsudøvelse kræver særskilt autorisation, bevilling og lignende. Samtidig skal indkomstmottageren have fået en sådan tilladelse.	
Indkomstmottageren er momsregistreret i henhold til momsloven, og ydelsen er faktureret med tillæg af moms.	
Ansvar for en eventuel ulykke under arbejdets udførelse påhviler indkomstmottageren.	

Anm.: Tabellen er udarbejdet på baggrund af Skatteforvaltningens Juridiske Vejledning, af snit C.C.1.2.1 Selvstændig erhvervsvirksomhed, af grænsning over for lønmodtagere.
Kilde: Skatteministeriet, 2018.

Ved vurderingen ses der på forholdet mellem indkomstmottageren og den enkelte hvervgiver. Ingen af kriterierne er i sig selv afgørende for, om der foreligger et tjenesteforhold, eller om der er tale om en selvstændigt erhvervsdrivende. Det afhænger af en samlet vurdering. Kriterierne vil ikke have lige stor betydning i alle situationer. Kriteriernes vægtning afhænger af det enkelte tilfælde.

Det fremgår dog af retspraksis, at der i vurderingen af, om der er tale om en lønmodtager eller en selvstændigt erhvervsdrivende især lægges vægt på, om der er instruktionsbeføjelse, størrelsen af de afholdte udgifter og hvem der bærer den økonomiske risiko.⁶⁰

Når der ses på størrelsen af de afholdte udgifter, ses der bl.a. på, om der betales løn til personale, lejeudgifter til lokaler mv., på eventuelle kontorholdsudgifter, anskaffelse af driftsmidler eller betaling for maskinanvendelse. Hvis indkomstmodtagerens kontraktforhold med hvervgiveren forudsætter, at der af vederlaget afholdes væsentlige erhvervmæssige omkostninger, vil der oftest være tale om en selvstændig erhvervsvirksomhed.

Dog vil den omstændighed, at indkomstmodtageren i et mindre omfang selv afholder driftsudgifter til fx kontorhold, driftsmidler eller repræsentationsudgifter ikke udelukke, at der kan foreligge et tjenesteforhold. Driftsudgifterne skal både efter deres art og omfang ligge væsentligt ud over, hvad der er sædvanligt i lønmodtagerforhold. Væsentlige udgifter til transport, egen bil, fortæring, overnatning eller lignende, der ligger tæt op ad private udgifter, vil derfor ikke i sig selv tale for, at der foreligger indkomst fra selvstændig erhvervsvirksomhed.

For at der er tale om erhvervmæssig virksomhed, skal virksomheden være rentabel. Det betyder, at der skal være overskud af den primære drift, og at der skal være en rimelig forrentning af den investerede kapital, herunder af eventuel fremmedkapital. Der skal endvidere være en rimelig driftsherreløn (indtjening af det udførte arbejde), hvis der ydes en arbejdsindsats i virksomheden. Derudover er en erhvervmæssig virksomhed indrettet med systematisk indtægtserhvervelse for øje. Det vil sige, at det afgørende formål er, at der opnås et overskud.

En ansættelseskontrakt behøver heller ikke at betyde, at der er tale om et tjenesteforhold. Det er i lighed med det faktum, at den skattepligtige selv tilrettelægger sit arbejde, heller ikke nødvendigvis betyder, at der ikke er tale om et tjenesteforhold. Hvis der fx er tale om overordnet personale som direktører, så vil det være helt normalt, at denne selv tilrettelægger sit arbejde. Det afgørende er en samlet bedømmelse af de faktiske forhold.

5.1.2 Afgrænsning mellem selvstændig erhvervsvirksomhed, honorarmodtagere og ikke-erhvervmæssig virksomhed

Der findes ikke en entydig definition af honorarmodtagere eller ikke-erhvervmæssig virksomhed i skatteretten, hvorfor afgrænsningen beror på retspraksis. Ved afgrænsningen over for selvstændig erhvervsvirksomhed foretages der en negativ afgrænsning, hvor kriterierne for erhvervmæssig virksomhed inddrages for at afgøre, om der er tale om selvstændig erhvervsvirksomhed.⁶¹ Ingen af kriterierne er i sig selv afgørende for vurderingen af, om virksomheden er erhvervmæssig.

Vederlag, der betales som honorarer, kan opnås både i forbindelse med selvstændig erhvervsvirksomhed, i tjenesteforhold og som led i ikke-erhvervmæssig virksomhed.

Skatteretligt knytter honorarbegrebet sig til honorarer, der udbetales som vederlag for personligt arbejde, som udføres uden for tjenesteforhold, men som ikke stammer fra egentlig selvstændig erhvervsvirksomhed. Der er således tale om personer, som, udelukkende eller ved siden af deres erhvervsaktive liv som enten lønmodtager eller selvstændigt erhvervsdrivende, er beskæftiget med

⁶⁰ Se afsnit C.2.2 i publikationen Told- og Skattestyrelsen. (2003). *Redegørelse om den skatte- og afgiftsmæssige behandling af den tredje gruppe på arbejdsmarkedet*. Kbh.

⁶¹ Se uddybning i Skatteforvaltningens Juridiske Vejledning, afsnit C.C.1.3.1 Generelt om afgrænsningen af erhvervmæssig virksomhed over for ikke-erhvervmæssig virksomhed.

personligt arbejde af en sådan karakter, at det på den ene side ikke kan anses som personligt arbejde i et tjenesteforhold i skattemæssig forstand og på den anden side heller ikke er selvstændig erhvervsvirksomhed.

Et vederlag, der ikke anses for overskud fra selvstændig erhvervsvirksomhed, er fx honorarer til visse musikere og skuespillere, undervisere og foredragsholdere samt freelancere inden for en række områder.

Sammenfattende kan en aktivitet som honorarmodtager karakteriseres ved, at der modtages vederlag for personlige aktiviteter uden for tjenesteforhold, der typisk hviler på personens personlige indsats. Samtidig er der ikke væsentlige udgifter forbundet med aktiviteten, der normalt kendetegner selvstændig erhvervsvirksomhed.

Der er således ikke, eller kun i begrænset omfang, en økonomisk risiko forbundet med aktiviteterne for honorarmodtagere. De har normalt heller ikke en så systematisk, omfattende, målrettet og professionel karakter, at der kan siges at være tale om selvstændig erhvervsvirksomhed. Der er heller ikke tale om, at der for egen regning og risiko udøves en virksomhed af økonomisk karakter med det formål at opnå et overskud.

Hobbyvirksomhed indgår på linje med visse andre aktiviteter under betegnelsen ikke-erhvervmæssig virksomhed. Her er et fællestræk, at afgrænsningsproblemerne ofte vil opstå i forbindelse med visse former for virksomhed, der synes at have private formål som de primære. Ikke-erhvervmæssig virksomhed har på den ene side fællestræk med erhvervsvirksomhed, men er på den anden side karakteriseret ved, at systematisk indtægtserhvervelse ikke er det afgørende formål for skatteyderen. De private formål, virksomheden varetager, kan fx være boligformål eller sportsinteresser.

Udtrykket ikke-erhvervmæssig virksomhed anvendes dog også om virksomheder, der ikke kan anses for præget af den skattepligtiges fritidsinteresse, men som grundlæggende ikke opfylder kriterierne for at være erhvervmæssig, fx fordi kravet om rentabilitet ikke er opfyldt.

Ikke-erhvervmæssig virksomhed er primært kendetegnet ved, at der ofte er tale om en bivirksomhed, som drives i fritiden ved siden af vedkommendes hovederhverv. Ikke-erhvervmæssige virksomhed kan også være drevet på fuld tid og have et professionelt tilsnit, men hvor det afgørende er, at der ikke er udsigt til, at virksomheden bliver overskudsgivende heller ikke efter en etableringsperiode.

Det fremgår af praksis, at rentabilitet tillægges betydelig vægt, når det skal afgøres, om en virksomhed er erhvervmæssig. Rentabilitetskriteriet udelukker ikke, at en virksomhed kan være erhvervmæssig, uanset at den i startfasen eller i en forbigående periode er underskudsgivende. Der skal dog være udsigt til, at virksomheden kan blive rentabel over en længere periode. Rentabilitetskriteriet indebærer, at der stilles krav om:

- Overskud på den primære drift
- En rimelig forrentning af den investerede kapital, herunder eventuel fremmedkapital
- En rimelig driftsherreløn, hvis der ydes en arbejdsindsats i virksomheden.

Derudover lægges der også vægt på, om virksomheden har den fornødne intensitet. Intensitetskriteriet indebærer, at en virksomheds omsætningsskal have en vis minimumsstørrelse for at kunne anses for at være erhvervmæssig.

5.1.3 Momsregler

Pligten til at opkræve og betale moms påhviler afgiftspligtige personer. Begrebet omfatter enhver fysisk eller juridisk person, der selvstændigt udøver økonomisk virksomhed. Dette gælder uanset stedet, hvor den økonomiske virksomhed udøves, og uanset resultatet af den pågældende virksomhed.

Afgiftspligten omfatter altså alle virksomhedsformer, uanset den retlige organisering af virksomheden som et enkeltmandsfirma, interessentskab, aktie- eller anpartsselskab mv.

Økonomisk virksomhed kan både have permanent samt mere lejlighedsvis karakter. Økonomisk virksomhed omfatter også udnyttelsen af materielle goder eller immaterielle rettigheder med henblik på at opnå indtægter af en vis varig karakter. Som eksempel kan nævnes ophavsrettigheder, navnerettigheder samt varemærkerettigheder.

Det er således uden betydning for afgrænsningen af afgiftspligtige personer, om den økonomiske virksomhed giver over- eller underskud.

Den momsretlige afgrænsning af økonomisk virksomhed er således ikke fuldstændig sammenfaldende med vurderingen af, om virksomheden er erhvervsmæssig i skattemæssig forstand, om end der er flere elementer ved vurderingen, der er de samme.

5.1.3.1. Selvstændig økonomisk virksomhed

For personer eller personligt ejede virksomheder er den vigtigste afgrænsning den, som skal ske i forhold til lønmodtagerbegrebet. Lønmodtagere og andre personer er ikke omfattet af momsloven, når de er forpligtede over for deres hvervgiver ved en arbejdskontrakt eller ved et andet retligt forhold, som skaber et arbejdstager-/arbejdsgiverforhold med hensyn til arbejds- og aflønningsvilkår og arbejdsgiverens ansvar.

Afgrænsningen mellem afgiftspligtige personer og lønmodtagere sker således efter tilsvarende kriterier, som gælder i relation til skattereglerne. Det vil sige, at der bl.a. lægges vægt på hvem der har instruktionsbeføjelse omkring arbejdet, hvem der har det økonomiske og juridiske ansvar for arbejdets udførelse, samt hvem der ejer anvendte materialer og værktøj mv.

5.1.3.2. Særligt om forberedende handlinger og afvikling af virksomhed

Økonomisk virksomhed kan i en momsmæssig sammenhæng bestå i flere på hinanden følgende handlinger. Forberedende handlinger til opstart af virksomhed, som fx erhvervelse af driftsmidler og erhvervelse af fast ejendom, er i den forbindelse omfattet af begrebet økonomisk virksomhed. Det samme gælder gennemførelse af en undersøgelse af de tekniske og økonomiske aspekter ved den påtænkte virksomhed. Det gælder også, selvom en sådan undersøgelse har til formål at klarlægge, i hvilket omfang den påtænkte virksomhed er rentabel.

Af ovenstående følger, at de første investeringsomkostninger, der afholdes til brug for en virksomhed, også anses for økonomisk virksomhed, og at Skatteforvaltningen i den forbindelse skal tage virksomhedens erklærede hensigter i betragtning, idet det påhviler den virksomhed, der anmoder om momsfradrag, at godtgøre, at betingelserne for at foretage fradraget er opfyldt. Den erklærede hensigt om, at virksomheden har påbegyndt økonomisk virksomhed forbundet med momspligtige transaktioner kan kræves bestyrket af objektive momenter.

En person kan således kun anses for momspligtig, såfremt den pågældende i god tro har erklæret at have til hensigt at påbegynde en bestemt økonomisk virksomhed. I tilfælde af svig eller misbrug,

kan skattemyndighederne med tilbagevirkende kraft kræve de fratrukne beløb tilbagebetalt. En ny-startet virksomhed kan således have investeringsomkostninger uden at have en indtægt, og i så-danne tilfælde vil virksomheden ikke have et positivt momsbeløb, som momsfradraget kan foreta-ges i. Virksomheden vil dermed have udgifter til moms (et såkaldt negativt momstilsvær), som udbe-tales fra staten.

Ydelser i forbindelse med afvikling af virksomhed, herunder overdragelse, er ligeledes en del af virk-somhedens samlede økonomiske virksomhed før ophøret af den faktiske økonomiske virksomhed og overdragelsen.

5.2 Beskrivelse af skatte- og momsregler

Dette afsnit indeholder en beskrivelse af de skatte- og momsregler som gælder for selvstændig er-hvervsvirksomhed, lønmodtagere, honorarmodtagere og ikke-erhvervsmæssig virksomhed. Sidst i afsnittet er de forskellige skatteregler sammenholdt i en oversigtstabel.

5.2.1 Beskatning af indkomst

Det følger af statskatteloven, at enhver økonomisk fordel som udgangspunkt er skattepligtig for modtageren.⁶² Det betyder, at indtægter, som erhverves i et lønmodtagerforhold, som selvstændigt erhvervsdrivende, honorarmodtager eller ved ikke-erhvervsmæssig virksomhed, er skattepligtige. Ved indkomstopgørelsen henføres disse indtægter til den personlige indkomst.

Den skattemæssige status af aktiviteterne har betydning for skatteberegningen, som foretages på forskellige grundlag, alt efter om der er tale om beregning af statslige indkomstskatter, kommune-skat eller sundhedsbidrag. Statslige indkomstskatter beregnes på baggrund af den personlige ind-komst med tillæg af en eventuel positiv kapitalindkomst, mens kommuneskatten og sundhedsbi-draget beregnes på grundlag af den skattepligtige almindelige indkomst.

5.2.2 Fradragsberettigede udgifter

Ved skatteberegningen kan der som hovedregel fratrækkes udgifter, som er anvendt til at opnå den skattepligtige indkomst, dog gælder der bl.a. en begrænsning i fradrag for udgifter til repræsentation. Dette gælder både for selvstændigt erhvervsdrivende, lønmodtagere, honorarmodtagere og personer, som driver ikke-erhvervsmæssig virksomhed.

Adgangen til at foretage skattemæssige fradrag er dog i høj grad præciseret og modificeret ved særlovgivning og vil som følge heraf ofte afhænge af den skattemæssige kategorisering af de ind-komstskabende aktiviteter, som udgiften knytter sig til. Det vil sige, at der er indført særlige fra-dragsregler, som alene gælder for nogle af persongrupperne, og som både ændrer, udvider og be-grænser muligheden for at foretage skattemæssige fradrag.

I relation til fradragsmulighederne er der yderligere to forhold, som man bør holde sig for øje:

For det første påhviler det personen, som ønsker at foretage et fradrag, at dokumentere udgiftens afholdelse og indkomstskabende karakter. Efter praksis kan der være forskel på kravene til doku-mentationen alt efter, om personen er selvstændigt erhvervsdrivende, lønmodtager, honorarmod-tager eller driver ikke-erhvervsmæssig virksomhed.

⁶² Skatteministeriet. (1922). *Lov om Indkomst- og Formueskat til Staten* Lov nr. 149 af 10/04/1922. Kbh.

For det andet har det stor betydning for skatteværdien, dvs. den skattebesparelse, der opnås ved at foretage fradraget, om en udgift kan fradrages i den skattepligtige almindelige indkomst eller i den personlige indkomst. Det skyldes, at skatteværdien er højere for fradrag, der foretages i den personlige indkomst, end for fradrag, der alene kan foretages i den skattepligtige almindelige indkomst – såkaldte ligningsmæssige fradrag. I 2019 er skatteværdien af et fradrag i den personlige indkomst ca. 37-52 pct., mens skatteværdien af et ligningsmæssigt fradrag er ca. 25 pct.

5.2.2.1 Driftsudgifter

Som anført ovenfor er hovedreglen, at der er fradrag for udgifter, som er anvendt til at opnå den skattepligtige indkomst. Disse udgifter kaldes almindeligvis driftsomkostninger, hvorved forstås udgifter, der er anvendt til at erhverve, sikre og vedligeholde indkomsten.

Selvstændigt erhvervsdrivende kan fradrage sædvanlige, normale og rimelige udgifter, som er driftsmæssigt begrundet i virksomheden uanset om disse er strengt nødvendige. Det betyder bl.a., at udgifter til informationsteknologi fx kontorhold, telefon og computer som udgangspunkt kan fradrages. En selvstændigt erhvervsdrivende kan også foretage afskrivninger på aktiver, der benyttes erhvervs-mæssigt, herunder driftsmidler. Fradrag kan foretages i den personlige indkomst.

Honorarmodtagere og personer, som driver ikke-erhvervs-mæssig virksomhed, har som udgangspunkt tilsvarende mulighed for at foretage fradrag for udgifter, som er anvendt til indkomsts-kabende aktiviteter. Honorarmodtagere og personer, som driver ikke-erhvervs-mæssig virksomhed kan efter praksis også foretage driftsøkonomiske afskrivninger, forudsat de almindelige betingelser herfor er opfyldt. I alle disse tilfælde er fradraget dog begrænset til de driftsudgifter, som specifikt vedrører honorarindkomsten og indkomst fra ikke-erhvervs-mæssig virksomhed. Det betyder, at skattemyndighederne ifølge praksis stiller strengere krav om tilknytning mellem udgift og indtægt, samt strengere krav om, at udgiften er driftsmæssigt begrundet i relation til netop denne indkomst, end det er tilfældet for selvstændigt erhvervsdrivende.

Lønmodtagere har i princippet også mulighed for at fratække driftsudgifter og foretage afskrivninger. Fradrag kan som udgangspunkt alene ske med det beløb, hvormed de samlede udgifter overstiger et reguleret grundbeløb på 6.100 kr. (2018-niveau). En lønmodtager kan således fratække driftsudgifter til kontorhold, telefon og computer, hvis udgiften er nødvendig for at erhverve, sikre og vedligeholde indkomsten. Det forudsættes dog, at bundgrænsen for lønmodtageres driftsudgifter er overskredet. Helt generelt er det dog ofte vanskeligere for en lønmodtager at løfte bevisbyrden for, at en udgift er afholdt til at erhverve, sikre og vedligeholde indkomsten sammenlignet med fx en selvstændigt erhvervsdrivende. Det skyldes, at lønmodtagere har svært ved at påvise den fornødne sammenhæng med indkomsterhvervelsen, idet der er en formodning for, arbejdsgiveren afholder udgifterne til varetagelse af stillingen. Lønmodtagere får den samme løn uanset om de afholder omkostninger eller ej. En selvstændigt erhvervsdrivende kan derimod forøge indtjeningen ved at afholde omkostningerne.

I modsætning til en selvstændigt erhvervsdrivende, hvor fradrag kan foretages i den personlige indkomst, vil fradrag eller afskrivning for en lønmodtager som udgangspunkt kun kunne ske som et såkaldt ligningsmæssigt fradrag, dvs. fradrag i den skattepligtiges almindelige indkomst.

I alle tilfælde skal de fradragsberettigede driftsudgifter afgrænses over for ikke-fradragsberettigede formue- og anlægsudgifter samt private udgifter. Det betyder bl.a., at udgifter som er anvendt til at erhverve, sikre eller vedligeholde den skattefrie formue eller udgifter til etablering af den indkomsts-kabende virksomhed ikke kan fradrages. Endvidere anerkendes fradrag for udgifter til arbejdsværelse i hjemmet sjældent, fordi de typisk anses for private udgifter.

Hertil kommer, at der dog er indført en række særregler, som i visse tilfælde giver mulighed for at foretage fradrag for udgifter, som har karakter af at være private. Det gælder udgifter, der ikke har den nødvendige sammenhæng med indkomsterhvervelsen, men som alligevel er mulige at fradrage, da de har en vis tilknytning til indkomsterhvervelsen. Samtidig er der tale om udgifter til formål, der er i nær tilknytning til arbejdsmarkedet, som fx befodringsfradraget, der bidrager til at styrke mobiliteten på arbejdsmarkedet ved en vis kompensation til pendlere.

5.2.2.2 Befodringsfradrag

Lønmodtagere, selvstændigt erhvervsdrivende og honorarmodtagere kan fradrage udgifter til transport mellem hjem og arbejdssted, som overstiger 24 km pr. dag. Befodringsfradraget gives som udgangspunkt efter standardsatser, dvs. ikke de faktiske udgifter, og foretages i den skattepligtige almindelige indkomst. Personer, der driver ikke-erhvervsmæssig virksomhed, kan ikke foretage fradrag for befodringsudgifter, idet det er en betingelse, at man befodrer sig til et indtægtsgivende arbejdssted.

Hvis befodrningen har karakter af at være erhvervsmæssig, kan de faktiske udgifter fradrages i den personlige indkomst. Den daglige befodrning til ens arbejdsplads, der som udgangspunkt er privat, kan fx være erhvervsmæssig, når man har et kørselsmønster, der indebærer befodrning til mange forskellige arbejdspladser, eller hvis den daglige personbefodrning er sekundær i forhold til kørselens erhvervsmæssige formål, fx transport af varer. Befodrning mellem flere arbejdspladser er altid erhvervsmæssig.

5.2.2.3 Fradrag for kost og logi (rejsefradrag)

Lønmodtagere, som er på arbejdsmæssig rejse, kan fradrage udgifter til kost og logi efter standardsatser eller med de faktiske, dokumenterede udgifter. Rejsefradraget kan maksimalt udgøre 27.400 kr. i 2018. For småfornødenheder på rejsen, som fx en kop kaffe eller en avis, kan lønmodtagere desuden fradrage indtil 25 pct. af standardsatsen for kost. Fradraget foretages i den skattepligtige almindelige indkomst og kan alene anvendes, hvis arbejdsgiveren ikke dækker lønmodtagerens rejseudgifter.

Selvstændigt erhvervsdrivende kan også benytte standardsatserne underlagt fradragsbegrænsningen, som gælder for lønmodtagere. Alternativt kan selvstændigt erhvervsdrivende uden fradragsbegrænsning fradrage de dokumenterede, faktiske udgifter, der er afholdt for at erhverve, sikre og vedligeholde indkomsten. Fradraget kan foretages i den personlige indkomst uanset om udgifterne opgøres efter standardsatser eller efter regning.

Honorarmodtagere og personer, der driver ikke-erhvervsmæssig virksomhed, kan ikke benytte standardsatserne, men de kan fratække de dokumenterede, faktiske udgifter som driftsudgifter i den personlige indkomst.

Rejseudgifterne skal have konkret og direkte sammenhæng med virksomhedens indkomstskabende aktiviteter. Der er derfor ikke fradrag, når formålet med rejsen er af privat karakter.

5.2.2.4 Fradrag for kontingenter til medlemskab af faglige foreninger mv.

Udgifter til fagforening kan tages som ligningsmæssigt fradrag uanset personens skattemæssige status. Den faktisk betalte udgift kan fradrages, dog gælder der et maksimum på 6.000 kr. for lønmodtagere, honorarmodtager og personer, der driver ikke-erhvervsmæssig virksomhed.

5.2.3 Underskud

En selvstændigt erhvervsdrivende kan fremføre underskud til fradrag i senere indkomstår i det omfang, at skatteværdien af underskuddet ikke kan modregnes i skatten af anden indkomst eller modregnes hos en eventuel ægtefælle. Hvis der er underskud i den skattepligtige indkomst, skal skatteværdien af underskuddet så vidt muligt modregnes i bundskat, topskat, udligningsskat eller skat af aktieindkomst over grundbeløbet. Modregningen skal foregå i ovenstående rækkefølge.

Hvis der efter modregningen fortsat er en overskydende negativ skatteværdi, omregnes denne til negativ skattepligtig indkomst, der kan fremføres til fradrag i den skattepligtige indkomst for de følgende indkomstår. Underskuddet må kun fremføres til senere indkomstår, hvis det ikke i indkomståret kan rummes i den skattepligtige indkomst eller modregnes i skatteværdien. For en selvstændigt erhvervsdrivende er der således mulighed for, at et eventuelt underskud ved erhvervsvirksomheden kan fremføres.

Underskud, som hidrører fra honorarvirksomhed, kan derimod ikke trækkes fra i årets anden indkomst eller fremføres til modregning i efterfølgende års indkomst eller overføres til modregning hos en eventuel ægtefælle.

Tilsvarende gælder underskud, som hidrører fra ikke-erhvervs-mæssig virksomhed. I denne situation kan et eventuelt underskud ved den ikke-erhvervs-mæssige virksomhed ikke fradrages i anden indkomst. Underskud ved ikke-erhvervs-mæssig virksomhed kan ifølge praksis heller ikke fremføres til modregning i senere års indkomst, herunder overskud fra den pågældende virksomhed. Det gælder uanset, om underskuddet er relateret til opstartsaktiviteter, eller der er tale om et almindeligt driftsunderskud ved etablerede aktiviteter.

Såfremt der drives flere ikke-erhvervs-mæssige virksomheder, kan et underskud for en ikke-erhvervs-mæssig virksomhed ikke modregnes i et overskud fra en anden ikke-erhvervs-mæssig virksomhed.

5.2.4 Virksomhedsordningen

Selvstændigt erhvervsdrivende kan benytte reglerne i den såkaldte Virksomhedsordning på indkomsten fra den selvstændige erhvervsvirksomhed.⁶³

Virksomhedsordningen giver mulighed for at opspare overskud i virksomheden, som beskattes med en foreløbig skat på 22 pct. svarende til selskabsskattesatsen. Det opsparede overskud beskattes først endeligt som personlig indkomst, når det trækkes ud af virksomheden. Ved den endelige beskatning godskrives skatteyderen den foreløbigt betalte skat.

Virksomhedsordningen giver ligeledes mulighed for, at renteudgifter vedrørende virksomheden kan fratrækkes i virksomhedsindkomsten og dermed som udgangspunkt indgå i den personlige indkomst. Det giver skatteyderen fuld skattemæssig fradragsværdi for renterne.

For mere kapitaltunge erhvervsaktiviteter giver virksomhedsordningen fordele i form af, at et beregnet kapitalafkast af den skattemæssige egenkapital (kapitalafkastgrundlaget) overføres fra ejerens personlige indkomst til kapitalindkomsten, der er lavere beskattet.

⁶³ Virksomhedsordningen er beskrevet i Skatteforvaltningens Juridiske Vejledning, afsnit C.C.5.2. Virksomhedsordningen.

5.2.5 Arbejdsmarkedsbidrag

Arbejdsmarkedsbidragspligten påhviler personer, der er skattepligtige her i landet og driver selvstændig virksomhed, samt personer, der er hjemmehørende i udlandet og driver selvstændig virksomhed med fast driftssted her i landet. For selvstændigt erhvervsdrivende, der ikke anvender virksomhedsordningen, opgøres bidragsgrundlaget som personlig indkomst vedrørende selvstændig erhvervsvirksomhed. I virksomhedsordningen er bidragsgrundlaget det overførte overskud, med fradrag af den del, der beskattes som kapitalindkomst. Det medfører i begge tilfælde, at arbejdsmarkedsbidraget betales af overskuddet (nettoresultatet).

For lønmodtagere og honorarmodtagere påhviler arbejdsmarkedsbidragspligten ethvert vederlag i penge eller naturalier, der kan henføres til personligt arbejde i ansættelsesforhold. Der skal således betales arbejdsmarkedsbidrag af såvel dansk som udenlandsk indkomst. Vederlag i form af naturalier indgår dog kun i arbejdsmarkedsbidragsgrundlaget i det omfang de er nævnt i arbejdsmarkedsbidragslovens § 2, stk. 2.

I forhold til lønmodtagere og honorarmodtagere gælder et bruttoindkomstprincip ved opgørelsen af arbejdsmarkedsbidragsgrundlaget. Det betyder, at der beregnes arbejdsmarkedsbidrag af bruttoindkomsten, dvs. før fradrag af eventuelle omkostninger.

Ved ikke-erhvervmæssig virksomhed skal der ikke betales arbejdsmarkedsbidrag af et eventuelt overskud. Ikke-erhvervmæssig virksomhed er fritaget for arbejdsmarkedsbidragspligten. Dog vil en ikke-erhvervmæssig virksomhed, der udelukkende består af udbud af ejernes arbejdskraft, formentlig være direkte omfattet af arbejdsmarkedsbidragspligten.

5.2.6 Sammenfatning vedrørende skatteregler

Ovenstående gennemgang af skattereglerne viser, at der er klare skattemæssige fordele forbundet med at være klassificeret som selvstændigt erhvervsdrivende i modsætning til at være klassificeret som honorarmodtagere eller en person, der driver ikke-erhvervmæssig virksomhed. Det skyldes primært, at selvstændige erhvervsdrivende har mere gunstige regler for fradrag, ligesom selvstændigt erhvervsdrivende har mulighed for at anvende virksomhedsordningen.

De mere gunstige fradragsregler for selvstændigt erhvervsdrivende skyldes for det første, at selvstændigt erhvervsdrivende har fradrag for omkostninger efter et nettoprincip (ensartet skatteværdi af indtjening og fradragsberettigede omkostninger). For det andet, at det skattemæssige fradragsgrundlag er væsentligt bredere for selvstændigt erhvervsdrivende.

Hertil kommer, at der for selvstændigt erhvervsdrivende gælder mere gunstige regler for modregning af underskud i årets indkomster fra andre kilder uden for erhvervsvirksomheden eller i efterfølgende års indkomster.

5.2.6.1 Skatteværdien af indtægter og fradragsberettigede omkostninger (ekskl. renteudgifter)⁶⁴

For selvstændigt erhvervsdrivende, hvor fradragsberettigede omkostninger kan fradrages i grundlaget for arbejdsmarkedsbidraget og den personlige indkomst, udgør skatteværdien af fradragsberettigede omkostninger op til ca. 56 pct. for en topskatteyder. Det medfører en ensartet skatteværdi af indtægter (bruttoindtjeningen) og de fradragsberettigede omkostninger.

⁶⁴ I afsnittet er der taget udgangspunkt i en kommune med en gennemsnitlig kommunal skatteprocent.

For honorarmodtagere, hvor fradragsberettigede omkostninger ikke kan fradrages i grundlaget for arbejdsmarkedsbidraget, vil skatteværdien af de fradragsberettigede omkostninger højst udgøre ca. 52 pct., hvilket er lidt lavere end skatteværdien af indtægter, der kan udgøre op til ca. 56 pct.

For ikke-erhvervmæssige aktiviteter opnås en ensartet skatteværdi af indtægter og fradragsberettigede omkostninger, da aktiviteterne som udgangspunkt ikke er omfattet af arbejdsmarkedsbidraget. Det betyder, at skatteværdien af fradragsberettigede omkostninger på op til 52 pct. modsvarer en tilsvarende maksimal skatteværdi af indtægter (topskatteyder).

For lønmodtagere udgør skatteværdien af fradragsberettigede omkostninger imidlertid kun ca. 25 pct., da fradragsberettigede omkostninger indgår som et ligningsmæssigt fradrag og ikke kan fradrages i grundlaget for arbejdsmarkedsbidraget. Det medfører, at skatteværdien af lønmodtagernes fradragsberettigede omkostninger typisk er markant lavere end skatteværdien af indtægterne.

5.2.6.2 Skattemæssige fradrag, herunder underskud

Det skattemæssige fradragsgrundlag er endvidere væsentligt bredere for selvstændigt erhvervsdrivende sammenlignet med andre skatteformer. Det skyldes dels, at selvstændigt erhvervsdrivende bl.a. generelt har et bredere grundlag for at foretage fradrag i indkomsten for omkostninger. Det skyldes bl.a. mere rummelige kriterier for at foretage skattemæssige fradrag for omkostninger, hvor skattemyndigheder anlægger skarpere krav ved vurdering af fradragsmuligheder for lønmodtagere, honorarmodtagere samt ikke-erhvervmæssige aktiviteter.

Derudover har selvstændigt erhvervsdrivende de mest gunstige vilkår for at modregne skattemæssige underskud ved driften i andre indkomster. Det gælder modregning i anden personlig indkomst i samme indkomstår eller ved fremføring af underskud til modregning i positiv personlig indkomst de efterfølgende år.

For honorarmodtagere, personer med indkomst fra ikke-erhvervmæssig virksomhed, herunder hobbyvirksomhed og lønmodtagere er fradragsgrundlaget således mere restriktivt, *jf. tabel 2*.

Hvis en honorarvirksomhed eller en ikke-erhvervmæssig virksomhed er overskudsgivende, beskattes overskuddet, hvorimod et eventuelt underskud ikke kan fremføres eller modregnes i anden indkomst. Ved honorarvirksomhed og ikke-erhvervmæssig virksomhed kan man kun fratække udgifter i det omfang, udgifterne kan indeholdes i indkomsten fra honorarvirksomheden eller den ikke-erhvervmæssige virksomhed, og at udgifterne er tæt knyttet til indkomsterhvervelsen.

Til forskel fra selvstændig erhvervsvirksomhed betyder det, at underskud i etableringsfasen reelt bliver betragtet som en privat udgift, hvorefter underskuddet i modsætning til ved erhvervmæssig erhvervsvirksomhed ikke kan fratækkes i anden indkomst eller overføres til modregning i senere års indkomst. Hvis honorarvirksomheden eller den ikke-erhvervmæssige virksomhed derimod opnår overskud, udløser dette indkomstbeskatning i lighed med selvstændig erhvervsvirksomhed.

5.2.6.3 Virksomhedsordningen

Modsat andre beskatningsformer kan selvstændigt erhvervsdrivende anvende virksomhedsordningen. Det medfører en række fordele, herunder fuldt fradrag for renteudgifter i arbejdsmarkedsbidragsgrundlaget og den personlige indkomst. Derudover giver virksomhedsordningen adgang til opsparing i virksomheden til en lav foreløbig skat og til en lavere skat (kapitalafkast) af virksomhedens egenkapital.

Tabel 5.2 Sammenfatning af forskelle mellem beskatning af selvstændigt erhvervsdrivende lønmodtagere og honorarmodtagere

	Selvstændig erhvervsvirksomhed	Lønindkomst	Honorarmodtager	Ikke-erhvervs-mæssig virksomhed
Beskatning af indtjening	Der betales arbejdsmarkedsbidrag af nettoindkomsten. Personlig indkomst jf. statskattelovens § 4 og personskattelovens § 3.	Der betales arbejdsmarkedsbidrag af bruttoindkomsten. Personlig indkomst, jf. statskattelovens § 4 og personskattelovens § 3. Den skattepligtige værdi af personalegoder fastsættes efter reglerne i ligningslovens § 16.	Der betales arbejdsmarkedsbidrag af bruttoindkomsten. Personlig indkomst, jf. statskattelovens § 4 og personskattelovens § 3.	Overskud regnes ikke med til bidragsgrundlaget. Personlig indkomst jf. statskattelovens § 4 og personskattelovens § 3.
Fradragsværdi	Fradrag i arbejdsmarkedsbidragsgrundlaget. Fradrag i personlig indkomst.	Ikke fradrag i arbejdsmarkedsbidragsgrundlaget. Ligningsmæssigt fradrag.	Ikke fradrag i arbejdsmarkedsbidragsgrundlaget. Fradrages i personlig indkomst.	Ikke fradrag i arbejdsmarkedsbidragsgrundlaget. Fradrages i personlig indkomst.
Fradragsgrundlag	Fradrag for driftsomkostninger. Dog eventuel afskrivningsadgang.	Fradrag for visse lønmodtagerudgifter, herunder afskrivninger efter afskrivningsloven, der overstiger 6.100 kr. (2018).	Fradrag for udgifter i tilknytning til indtægterne. Fradrag, herunder for afskrivninger, kan ikke overstige indtægten ved den enkelte virksomhed. Honorarmodtagere kan foretage afskrivninger efter afskrivningslovens kapitel 2 og 3.	Fradrag for udgifter i tilknytning til indtægterne. Fradrag herunder for afskrivninger, kan ikke overstige indtægten ved den enkelte virksomhed. Der er ikke hjemmel til at beskatte eventuelt genvundne afskrivninger, selvom der tidligere er foretaget fradrag efter nettoindkomstprincippet, fordi der er tale om levetidsafskrivninger.
Underskud	Underskud ved erhvervsvirksomhed kan modregnes i anden personlig indkomst, fx lønindkomst. Fremførselsadgang.	Underskud kan modregnes i ægtefællens indkomst. Overskydende beløb fremføres til modregning i senere indkomstår.	Underskud kan <i>ikke</i> fremføres til modregning i senere års indkomst. Underskud kan <i>ikke</i> modregnes i anden indkomst.	Underskud kan <i>ikke</i> fremføres til modregning i senere års indkomst. Underskud kan <i>ikke</i> modregnes i anden indkomst.
Virksomhedsordning	Kan anvendes.	Kan <i>ikke</i> anvendes.	Kan <i>ikke</i> anvendes.	Kan <i>ikke</i> anvendes.

Anm.: I en gennemsnitskommune udgør skatteværdien af ligningsmæssige fradrag 24,9 pct. ekskl. kirkeskat, mens skatteværdien af personlig indkomst udgør 37,1 pct. for en person, der ikke betaler topskat, og 52,07 pct. for en person, der betaler topskat (skatteværdier er opgjort ud fra 2023-regler, hvor skattereformer mv. er fuldt indfasede). Skatteværdien af erhvervsindkomster, inkl. arbejdsmarkedsbidrag (8 pct.), udgør 42,1 pct. for en person, der ikke betaler topskat, og 55,9 pct. for en person, der betaler topskat (tilsvarende opgjort ekskl. kirkeskat).

5.2.7 Moms

Momssystemet tager udgangspunkt i et transaktionsprincip, hvorefter det er leveringen af en vare eller udførelsen af en ydelse, som udløser momspligtens indtræden, når leveringen mv. i øvrigt foretages af en afgiftspligtig person.

Grundtanken er, at det kun er det endelige forbrug, der er genstand for selve beskatningen. Afgiftspligtige personer, der skal betale moms af deres leveringer af varer og ydelser, skal derfor principielt friholdes for enhver betaling af moms af deres indkøb til dette formål.

Ved ethvert salg af varer og ydelser skal der betales moms af salgsprisen. Virksomheden kan ved opgørelsen af momstilsvaret fratække den moms, som virksomheden har betalt af køb til brug for produktion og salg mv. af varen eller ved udførelse af en ydelse, dvs. indkøb af råvarer mv. og øvrige salgs- og produktionsomkostninger.

Virksomheden skal således kun betale moms af den værditilvækst, der sker i virksomheden, hvilket også benævnes merværdiafgiftsprincippet.

De væsentligste kendetegn for momsen kan opsummeres som følgende:

- Moms anvendes generelt på transaktioner vedrørende levering af varer eller ydelser.
- Den er proportional med den pris, som den afgiftspligtige person modtager som modydelse for de varer og ydelser, der leveres.
- Den opkræves i hvert led af produktions- og distributionskæden, herunder i detailhandelsledet, uanset antallet af tidligere transaktioner.
- En afgiftspligtig person kan fra den moms, der skal betales, fradrage de momsbeløb, der er betalt i foregående led, så momsen i et givet led kun pålægges merværdien i dette led, hermed momsen i sidste instans bæres af forbrugeren.

5.2.8 Momssatser

Momssatsen er ens for alle varer og ydelser. For indenlandske leveringer af varer og ydelser udgør satsen 25 pct. af momsgrundlaget. Momsgrundlaget er den samlede modværdi, som leverandøren modtager eller vil modtage af kunden eller tredjemand for de pågældende transaktioner, herunder tilskud, der er direkte forbundet med transaktionernes pris.

Udover den generelle momssats på 25 pct. er levering af varer fritaget for moms med fradragsret, også kaldet nulsats. Det gælder til såvel andre EU-lande som steder uden for EU (udførelse) samt visse andre leveringer af varer og ydelser foretaget under eksportlignende forhold.

5.2.9 Fritagelser

En række varer og ydelser er fritaget for moms. Det vil sige, at der ikke skal betales moms ved salget. Det gælder samtidig, at der heller ikke er fradragsret for moms af udgifter, der kan henføres til disse aktiviteter.

Det drejer sig bl.a. om:

- Hospitalsbehandling og lægevirksomhed, herunder kiropraktik, fysioterapi og anden egentlig sundhedspleje samt tandlæge- og anden dentalvirksomhed
- Social forsorg og bistand
- Undervisnings- og kursusvirksomhed
- Forfatter- og komponistvirksomhed samt anden kunstnerisk virksomhed
- Foreninger
- Sportsaktiviteter- og arrangementer
- Kulturelle aktiviteter
- Kunstnerisk virksomhed

- Forsikrings- og genforsikringsvirksomhed, herunder ydelser i forbindelse med sådan virksomhed, som udføres af forsikringsmæglere og – formidlere
- Finansielle aktiviteter
- Velgørende arrangementer

Såfremt en virksomhed er omfattet af en momsfritagelse, skal der i nogle tilfælde i stedet betales lønsumsafgift.

5.2.10 Registreringsgrænse for momspligtig omsætning

Efter de danske momsregler skal virksomheder med en samlet momspligtig omsætning under 50.000 kr. årligt ikke momsregistreres. Det betyder, at virksomheder i disse situationer ikke skal angive eller afregne moms af deres salg til skattemyndighederne. Virksomheder, der ikke er momsregistreret, har på den anden side heller ikke fradrag for moms på deres indkøb.

Først når de samlede momspligtige leverancer overstiger 50.000 kr. årligt (løbende periode på 12 måneder), omfattes virksomheden af registreringspligten efter momsreglerne. Virksomheder med en momspligtig omsætning på under 50.000 kr. kan efter de danske momsregler imidlertid vælge frivilligt at lade sig registrere og betale moms.⁶⁵

Det bemærkes, at registreringsgrænsen på 50.000 kr. kun gælder for virksomheder, som er etableret her i landet. Udenlandske virksomheder, der har leverancer med leveringssted her i landet, og for hvilke betalingspligten påhviler leverandøren, skal derfor momsregistreres her, uanset omsætningens størrelse.

5.2.11 Momsfradrag

Det er en betingelse for momsfradrag, at den momspligtige person optræder i sin egenskab af momspligtig person i forbindelse med indkøbet, dvs. at indkøbet skal anvendes i forbindelse med den momspligtige virksomhed og ikke til fx privat forbrug eller momsfritaget virksomhed.

Det er i momsloven præciseret, at der ikke er fradragsret for en række udgifter. Det gælder fx:

- Kost til virksomhedens indehaver og personale
- Anskaffelse og drift af bolig for virksomhedens indehaver og personale
- Naturalieaf lønning af virksomhedens personale
- Sommerhuse og lignende for virksomhedens personale
- Personmotorkøretøjer⁶⁶

Reglerne for at momsregistrerede kan foretage fradrag for købsmoms afhænger ikke af, om aktiviteterne skattemæssigt har status som selvstændig erhvervsvirksomhed eller fx som ikke-erhvervmæssig virksomhed mv. Fradragsrettens omfang bedømmes individuelt for hver enkelt vare eller ydelse, der anskaffes. I modsætning til skatterettens fradragsbegreb, er fradragsretten på momsområdet endvidere som udgangspunkt uafhængig af, om udgifterne relaterer sig til periodens omsætning eller til det indkøbtes brug over en længere periode.

Ved afgørelse af fradragsrettens omfang skal der tages stilling til, om den afgiftspligtige person har fuld, delvis eller ingen fradragsret, idet de grundlæggende betingelser skal være opfyldt for, at der i noget omfang kan indrømmes fradragsret. Såfremt et indkøb skal anvendes til både momspligtige og andre formål, skal der opgøres en delvis fradragsret.

⁶⁵ Se § 49, stk. 1 i Skatteministeriet. (2016). *Bekendtgørelse fa lov om merværdiafgift (momsloven)*. LBK. nr. 760 af 21/06/2016. Kbh.

⁶⁶ Bemærk, at køreskoler (samt bilforhandlere og udlejere) har fradragsret.

I forbindelse med varer og ydelser, der både benyttes privat og i forbindelse med fradragsberettigede formål, der vedrører virksomheden, kan der foretages fradrag for den del af momsens, der skønsmæssigt svarer til de pågældende vares og ydelsers brug i den registrerede virksomhed. Typiske eksempler på indkøb til delvis privat anvendelse kan være telefon og computer.

For en række indkøb er der i momsloven fastsat faste regler for fradragets størrelse ved indkøb, der anvendes både til den registrerede virksomhed og til privat brug. Det gælder fx varevogne med tilladt totalvægt på ikke over tre ton, fastnetmedarbejdertelefoner og tilkørselsveje til landbrug.

5.3 Regler for indeholdelse og betaling af skat og moms mv.

Den skatteretlige sondring mellem A- og B-indkomst har betydning for de indberetnings-, oplysnings- og indbetalingspligter, der påhviler henholdsvis en arbejdsgiver og den skattepligtige person, der udfører aktiviteten.

Der skal endvidere foretages en fastlæggelse af skattemæssige status af, henholdsvis, hvordan indkomst skal indberettes og oplyses, samt om der skal betales A- eller B-indkomst af indkomsten. Disse forhold afhænger af, om indkomsten er optjent af en lønmodtager, honorarmodtager, selvstændigt erhvervsdrivende eller ikke-erhvervs-mæssig virksomhed

5.3.1 Betaling af A-skat

A-indkomst omfatter vederlag som udbetales for personligt arbejde udført som led i et tjenesteforhold samt en række andre indkomster, der er blevet gjort til A-indkomst. Ved enhver udbetaling af A-indkomst påhviler der en pligt for den, som foretager udbetalingen, til at indeholde foreløbig A-skat i det udbetalte beløb.

Indeholdelsespligten betyder, at udbetaleren af A-indkomst har pligt til at indeholde og afregne A-skat for modtageren. Den indeholdelsespligtige beregner således ved udbetaling af A-indkomst det beløb, der skal indeholdes som A-skat og tilbageholder A-skatten med henblik på senere afregning med Skatteforvaltningen. Hvis der er tale om en AM-bidragspligtig A-indkomst, skal AM-bidrag også indeholdes af udbetaleren. Indeholdelsen af A-skat og AM-bidrag skal ske ved udbetalingen af A-indkomsten.

5.3.2 Betaling af B-skat

I modsætning til A-indkomst, hvor udbetaleren af A-indkomst er indeholdelsespligtig af den foreløbige A-skat, er det modtageren af B-indkomst, som løbende skal afregne skatten selv.

B-indkomst er afgrænset som skattepligtig indkomst, hvori der hverken skal indeholdes A-skat, udbytteskat eller royaltyskat. Dette bevirker, at bestemmelserne om B-indkomst og B-skat dækker de indkomststyper, som ikke er nævnt i andre bestemmelser. I praksis omfatter B-indkomst især indkomst fra selvstændig erhvervsvirksomhed, visse honorarer⁶⁷, gaver, kapitalindtægter og kapitalgevinster mv.

Når der skal indeholdes B-skat af en B-indkomst opkræves den foreløbige B-skat ved skattebilletten. Den foreløbige B-skat beregnes ud fra den forventede B-indkomst fratrukket de fradrag, som måtte tilkomme til den skattepligtige ved den endelige indkomstopgørelse og skatteberegning for

⁶⁷ En række honorarvederlag er blevet gjort til A-indkomst. Fx bestyrelses-honorarer er som udgangspunkt A-indkomst, jf. *kildeskattelovens* § 43, stk. 2, litra a. Det er uden betydning, om der er tale om udbetalinger fra aktie- eller anpartsselskaber, foreninger, private og offentlige institutioner eller offentlige råd, jf. *kildeskattelovens* § 43, stk. 2.

det pågældende indkomstår. B-skat og foreløbige AM-bidrag forfalder til betaling i ti rater den 1. i hver måned, med undtagelse af juni og december.

I det tilfælde at en skattepligtig både skal indeholde A-skat og AM-bidrag samt betale B-skat og foreløbige AM-bidrag bestemmer Skatteforvaltningen, i hvilket omfang den foreløbige skat skal opkræves ved indeholdelse og ved skattebillet.

5.3.3 Indberetningspligtige

Enhver, som er undergivet skattepligt her i landet, er pligtig til at indberette oplysninger om indkomster, fradrag, formue og ansættelsesforhold mv. efter bestemmelser i skattekontrolloven.

Skattekontrolloven regulerer indberetningen af A-indkomst mv. til Skatteforvaltningen. I henhold til indberetningspligten i skattekontrolloven, skal der indberettes oplysninger om løn, gratiale, provision og andet vederlag for personligt arbejde i tjenesteforhold, som er A-indkomst samt AM-bidragsspligtig indkomst efter kildeskatteloven, for modtageren. Der skal også indberettes beløb, som efter deres art er løn mv. for personligt arbejde i tjenesteforhold, når modtageren af beløbet hverken er fuld eller begrænset skattepligtig til Danmark.

Visse arter af B-indkomst er ligeledes underlagt indberetningspligten. Der skal bl.a. indberettes om en række indkomster, som ikke er knyttet til et ansættelsesforhold eller aftale om personlig arbejds- eller tjenesteydelse. Indberetningspligten omfatter honorarer, provision og andre vederlag for personlig arbejds- eller tjenesteydelse, når beløbet er B-indkomst, herunder beløb der er ydet som godtgørelse for afholdte udgifter ved indkomstens erhvervelse.

Indberetningspligterne påhviler offentlige og private arbejdsgivere, offentlige myndigheder og private organisationer. Dermed vil honorarer eller andre ydelser, som udbetales af privatpersoner i form af B-indkomst, hvor udbetalingen ikke sker som i led pågældendes virksomhed, ikke være omfattet af indberetningspligten i skattekontrolloven.

5.3.3.1. Reglernes videreførelse i den nye skatteindberetningslov

Den 1. januar 2019 trådte skatteindberetningsloven i kraft.⁶⁸ I forbindelse med fremsættelsen af forslag til en ny skattekontrollov blev det foreslået, at den gældende skattekontrollov skulle opdeles i to selvstændige love. Den gældende skattekontrollovs bestemmelser om indberetning blev overført til skatteindberetningsloven. Der er alene foretaget mindre indholdsmæssige justeringer i forbindelse med overførslen til skatteindberetningsloven.⁶⁹

5.3.4 Hvem er indeholdelses- og indberetningspligtige afhængig af gruppe

For lønmodtagere påhviler der ingen oplysningspligt for vederlag, som er A-indkomst eller AM-bidragsspligtig indkomst. Det er lønmodtagerens arbejdsgiver, som indberetter oplysninger om løn, gratiale, provisioner og andet vederlag for personligt arbejde i tjenesteforhold mv. til Skatteforvaltningen. Ligeledes opkræves lønmodtagerens foreløbige skat ved arbejdsgiverens indeholdelse af A-skat og AM-bidrag.

Honorarmodtagere, som oppebærer vederlag (B-indkomst) udenfor et ansættelsesforhold, skal som udgangspunkt selv oplyse vederlagsbeløbet til Skatteforvaltningen. Hvis der er tale om et vederlag modtaget af en hvervgiver, som også er en arbejdsgiver, påhviler indberetningspligten dog

⁶⁸ Se § 64, stk. 1 i Skatteministeriet. (2018). *Skatteindberetningslov*. Lov nr. 1536 af 19/12/2018. Kbh.

⁶⁹ L 13, FT2017-18 om forslag til Skattekontrollov.

arbejdsgiveren (hvervgiveren). Honorarmodtageren skal selv forestå betalingen af B-skat via skattebilletten.

Der er dog nogle former for honorarer, som udbetales som A-indkomst, fx honorarer til en formand, kasserer eller et bestyrelsesmedlem. Det er uden betydning, om der er tale om udbetalinger fra aktie- eller anpartsselskaber, foreninger, private og offentlige institutioner eller offentlige råd. I de tilfælde har hvervgiveren ligeledes pligt til at indeholde A-skat af honoraret.

Den foreløbige skat for selvstændigt erhvervsdrivende indbetales som B-skat og er AM-bidragsspligtig. Hvis det må forventes, at den skattepligtige skal betale B-skat, opkræves B-indkomst på grundlag af virksomhedens forventede overskud ifølge forskudsopgørelsen. Tilsvarende gør sig gældende for beregning af det foreløbige arbejdsmarkedsbidrag, som må forventes at skulle betales ved den endelige indkomstopgørelse for det pågældende år.

For ikke-erhvervmæssig virksomhed vil et eventuelt overskud skulle oplyses som B-indkomst. Det er den skattepligtige selv som har pligt til at oplyse om et eventuelt overskud til Skatteforvaltningen.

5.3.5 Opkrævning og indbetaling af moms

En momsregistreret virksomhed har pligt til at opkræve moms for levering af varer og/eller ydelser på det tidspunkt, når betalingen for leverancen finder sted. Det gælder også for momspligtige leverancer inden for EU.

Der stilles ikke krav om, at moms, der er opkrævet ved salg af varer og ydelser, indsættes på en særlig konto, indtil nettomomsindtægter (salgsmoms fratrukket købsmoms) skal indbetales til staten.

Momsregistrerede virksomheder skal efter udløbet af hver afgiftsperiode angive størrelsen af virksomhedens købsmoms og salgsmoms i perioden. Afgiftsperioden afhænger af størrelsen på de momspligtige leverancer.

For virksomheder med momspligtige leverancer på over 50 mio. kr. årligt, er afgiftsperioden kalendermåneden. Angivelsen til Skatteforvaltningen skal ske senest den 25. i måneden efter afgiftsperiodens udløb. For juni skal angivelsen dog senest ske 1 måned og 17 dage efter afgiftsperiodens udløb.

For virksomheder med momspligtige leverancer på mellem 5-50 mio. kr. årligt er afgiftsperioden kvartalsvis. Angivelsen til Skatteforvaltningen skal ske senest den 1. i den tredje måned efter afgiftsperiodens udløb.

For virksomheder med momspligtige leverancer på under 5 mio. kr. årligt er afgiftsperioden første og anden halvdel af kalenderåret. Angivelsen til Skatteforvaltningen skal ske senest den 1. i den tredje måned efter afgiftsperiodens udløb.

Det er i visse tilfælde muligt for en virksomhed at ændre afgiftsperioden, således at virksomheden kan foretage hyppigere angivelser end det normalt er påkrævet.

For virksomheder, der er ny-momsregistrerede, skal indberetning af moms ske kvartalsvist i mindst halvandet år. Herefter vil Skattestyrelsen undersøge virksomhedens omsætning og eventuelt ændre afgiftsperioden i forhold til ovennævnte beløbsgrænser.

Momsregistrerede virksomheder skal opgøre købsmoms og salgsmoms for hver afgiftsperiode. Forskellen mellem købsmoms og salgsmoms er virksomhedens afgiftstilsvar. Afgiftstilsvaret forfalder til betaling den 1. i den måned, hvor virksomhedens angivelse af moms skal ske, og skal indbetales senest samtidig med angivelsesfristens udløb.

Indbetaling af moms skal ske til skattekontoen for den momsregistrerede virksomhed.

6. Skatte- og momsmæssige udfordringer

Komplicerede skatte- og momsregler for nye beskæftigelsesformer skaber usikkerhed, der isoleret set kan bidrage til at hæmme udbredelsen af disse aktiviteter. Det kan skade den enkelte udbyder og reducerer omfanget af ide- og produktudviklingen, hvilket dæmper konkurrencepresset på de etablerede erhvervsaktiviteter.

De negative samfundsmæssige virkninger af barrierer for fremgangen i de nye beskæftigelsesformer kan typisk medføre en lavere produktivitsudvikling og en lavere vækst i produktionsværdi og velstand.

Det gælder tilsvarende, at en skatte- eller momsmæssig forskelsbehandling af erhvervsaktiviteter, afhængig af aktiviteterens skattemæssige status, medfører ulige konkurrencevilkår, der ligeledes reducerer produktiviteten og dermed den samlede velstand.

Første fase af en såkaldt målgruppeundersøgelse, der er udført i efteråret 2018, indikerer på linje med de tilbagevendende undersøgelser af skatteydernes regelefterlevelse, at skatte- og momsregler volder en række betydelige problemer for personer, der er omfattet af den tredje gruppe på arbejdsmarkedet (afsnit 6.1). En relativ lav regelefterlevelse for aktiviteter i den tredje gruppe – sammenholdt med regelefterlevelsen ved lønmodtageraktivitet – medfører en potentiel risiko for, at den samlede regelefterlevelse kan falde på sigt i takt med en mulig stigning i atypiske beskæftigelsesformer. Det øger behovet for tiltag, der kan sikre, at indkomster fra sådanne nye beskæftigelsesformer bliver pålagt den korrekte indkomstskat og moms.

De skatte- og momsmæssige udfordringer skyldes bl.a., at der er en række kriterier, som skal indgå ved fastlæggelsen af erhvervsaktiviteters skatte- og momsmæssige status, og at der skal foretages en samlet bedømmelse baseret på disse kriterier. Fastlæggelsen af den skatte- og momsmæssige status kan derfor virke kompliceret for den enkelte borger. Udfordringerne kan både gælde i opstartsfasen og for etablerede aktiviteter (afsnit 6.2).

De skattemæssige regelsæt for personligt beskattede virksomheder varierer med aktivitetens skattemæssige status. Det gælder særligt reglerne for, hvorvidt omkostninger ved den igangværende

eller en forventet efterfølgende indkomsterhvervelse fuldt ud kan fradrages ved indkomstopgørelsen. De komplicerede skatteregler medfører usikkerhed og ulige konkurrencevilkår. Det gælder tilsvarende, at momsreglerne kan medføre ulige konkurrencevilkår mellem aktiviteter med forskellig momsmæssig status (afsnit 6.3).

En væsentlig del af de skatte- og momsmæssige udfordringer i relation til den tredje gruppe vurderes at skyldes komplicerede skatteadministrative forhold. Det gælder bl.a. for reglerne om indeholdelse og indberetning mv., der skaber usikkerhed og ulemper for både udbydere og hvervgiver samtidig med, at regelefterlevelsen og dermed de offentlige skatte- og momsindtægter reduceres (afsnit 6.4).

Der kan på baggrund af Skattelovrådets analyser og med inspiration fra de empiriske bidrag foretages en opstilling af en række relevante skatte- og momsmæssige udfordringer for den tredje gruppe på arbejdsmarkedet (afsnit 6.5).

6.1 Målgruppeundersøgelse og regelefterlevelse

Første fase af en målgruppeundersøgelse, der er udført i efteråret 2018, indikerer på linje med de tilbagevendende undersøgelser af skatteydernes regelefterlevelse, at skatte- og momsregler voldrer en række betydelige problemer i relation til personer, der er omfattet af den tredje gruppe på arbejdsmarkedet.

6.1.1 Målgruppeundersøgelse af skatte- og momsmæssige udfordringer

Skattestyrelsen har i oktober 2018 gennemført en såkaldt målgruppeundersøgelse af de skatte- og momsmæssige udfordringer som persongrupper inden for den tredje gruppe på arbejdsmarkedet oplever i hverdagen.

Konklusionerne på målgruppeundersøgelse kan oplistes som følgende skatte- og momsmæssige udfordringer, jf. boks 6.1.

- Skatte- og momsregler er komplicerede
- Forskudsregistrering og selvangivelse (felt- og rubrikangivelse) er tilsvarende kompliceret
- Komplicerede regler kan stille krav om en omkostningsforøgende revisorbistand
- Regler om forskudsskat skaber bl.a. likviditetsmæssige ulemper

Boks 6.1. Målgruppeundersøgelse af skatte- og momsmæssige udfordringer

Skattestyrelsen har i oktober 2018 gennemført en kvalitativ målgruppeundersøgelse af den tredje gruppes skatte- og momsmæssige udfordringer. Der er i alt foretaget 25 telefoninterviews af en varighed på 10-25 minutter med henholdsvis honorarmodtagere og personligt beskattede opstartsvirksomheder. Ved interviewene er benyttet en semistruktureret interviewguide. Interviewguiden bestod af en række spørgsmål indenfor temæer relateret til mulige udfordringer, herunder skattemæssig status samt oplevelsen med opgørelse og betaling af skatter og moms. Spørgsmålene omhandlede eksempelvis, hvad der opleves som henholdsvis let og svært ved forskudsregistrering og selvangivelse. Interviewguiden var fleksibel, sådan at spørgsmålene løbende kunne tilpasses interview personens konkrete situation, og individuelle udfordringer kunne uddybes. En sådan delvist persontilpasset interview form har været mulig, da interviewene er foretaget af to skattefaglige medarbejdere fra Skattestyrelsen.

Strategien for anvendelse af en målgruppeundersøgelse er at gennemføre denne i to trin. Den aktuelle undersøgelse er første trin. Næste trin er en opfølgende målgruppeundersøgelse med fokus på de udfordringer, skatteministeren anmoder om, at der arbejdes videre med i foråret 2019. Konklusionerne af første trin af målgruppeundersøgelsen kan opdeles i nedenstående fire udfordringer:

1. Regler om skattefradrag og delvis moms er komplicerede

Flere regler for skattemæssige fradrag opleves som værende uklare. Det gælder bl.a. fradrag ved kontor i hjemmet, indkøb af computer og restaurantbesøg samt øvrig forplejning i arbejdsmedfør. Manglende kendskab til reglerne betyder, at mange enten er afhængige af deres revisors viden eller blot vælger ikke at forholde sig til mulige fradrag og derfor reelt går glip af berettigede fradrag. I forhold til delvis fradrag for købsmoms opleves reglerne også som værende komplicerede. Det gælder eksempelvis ved arbejdsrelaterede restaurantbesøg. Vejledninger, der er formuleret i et juridisk sprog, gør det ligeledes vanskeligt at forstå reglerens betydning for den enkeltes konkrete situation.

2. Forskudsopgørelse og selvangivelse er kompliceret

Personer, der har flere forskellige indtægtskilder og -former, kan have vanskeligt ved at foretage en korrekt angivelse af de respektive indtægter på de korrekte rubrikker på selvangivelsen og felter på forskudsopgørelsen. Det giver risiko for manglende eller dobbelt angivelse af indtægter. Nogen oplever, at forklaringstekster er formuleret i et utilgængeligt juridisk sprog og derfor ikke altid afklarer tvivlen. Det bidrager også til at skabe tvivl, at nogle forhold indberettes af arbejdsgiver, mens andre ikke indberettes.

3. Komplicerede skatteforhold nødvendiggør for mange en revisor

De interviewede håndterer deres skatteforhold på forskellige måder. Mange anvender revisor, andre klarer det selv fx ved hjælp af et regnskabsprogram eller råd og vejledning fra venner, kollegaer eller brancheorganisationer.

Blandt gruppen, der anvender en revisor, tager revisoren sig særligt af selvangivelsen, mens de fleste selv står for forskudsopgørelsen. Anvendelse af en revisor giver tryghed. Inden for nogle brancher opleves et øget behov for at have en revisor, der kender til områdets særlige regler. Dette gør sig bl.a. gældende for musikere og øvrige kunstnere, hvoraf flere har haft oplevelser af, at en revisor, der ikke var branchespecifik, ikke har været til gavn, men tværtimod har ydet forkert eller mangelfuld rådgivning.

Blandt gruppen, der ikke har anvendt en revisor, har motivet primært været at undgå den umiddelbare omkostning. Der er imidlertid også i denne gruppe en bevidsthed om, at modstykket til revisoromkostninger kan være, at man risikerer at gå glip af fordele, herunder berettigede skattemæssige fradrag.

4. Regler for forskudsskat skaber bl.a. likviditetsmæssige ulemper

Det er vanskeligt for mange af de interviewede præcist at forudsige niveauet for indtægter i det forestående år. Det skaber en tilbagevendende udfordring ved udfyldelse af forskudsopgørelsen. Når der forskudsregistreres B-indkomst, genereres der automatisk B-skatteater, som herefter skal betales i 10 månedlige rater. For personer med sæsonbetonede indkomster eller indkomster, der er lavere end forskudsregistreret, kan det i nogen tilfælde skabe likviditetsmæssige udfordringer at betale faste B-skatteater gennem hele året. Derfor vælger nogle at forskudsregistrere indkomsten til 0 med henblik på alternativt selv at spare op til en samlet betaling af den efterfølgende restskat.

Skatteministeriet. (2018).

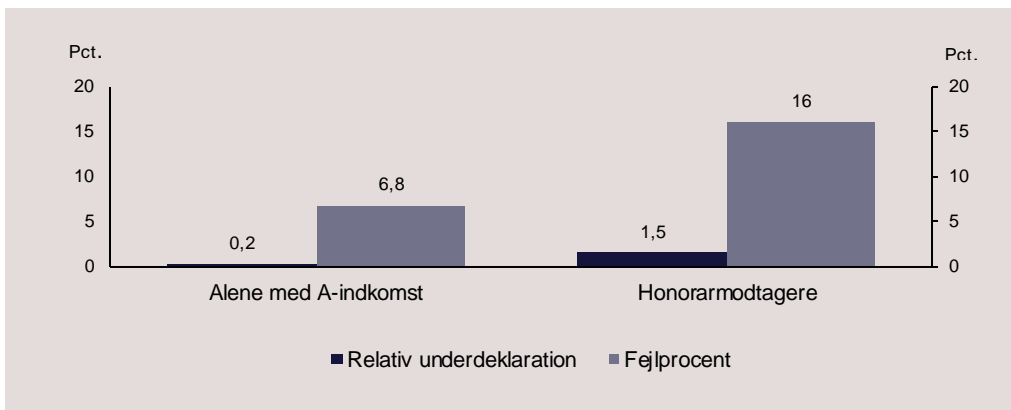
Sådanne målgruppeundersøgelser giver ikke et fuldstændigt billede af de skatte- og momsmæssige udfordringer for den tredje gruppe på arbejdsmarkedet. Det skyldes bl.a. en relativ begrænset interviewkreds, der ikke fuldt ud og repræsentativt dækker gruppen. Det skyldes også, at interviewpersoner ikke altid selv har fuld klarhed over de udfordringer, der aktuelt og fremadrettet vil følge af deres hidtidige aktiviteter. Resultater af målgruppeundersøgelser kan imidlertid indgå som input, der kan bidrage til at underbygge, at identificerede problemstillinger rent faktisk opleves som en udfordring for de implicerede personer.

6.1.2 Regelefterlevelse

Den relative underdeklaration (skattegab i pct. af skatteprovenu) for honorarmodtagere, der udgør knap 2/3 af den tredje gruppe, er væsentligt højere end for borgere med A-indkomst (primært lønmodtagere).

Det gælder tilsvarende, at fejlprocenten (andelen af skatteydere med en eller flere fejl i angivelsen af skat) relativt set er væsentligt højere for honorarmodtagere. De hyppigste og største fejl er befordringsfradrag samt rejseudgifter. Dette er tilfældet for både honorarmodtagere og borgere, der udelukkende har A-indkomst.

Figur 6.1 Relativ underdeklaration og fejlprocent for borgere kun med A-indkomst og honorar, indkomståret 2014

Anm: Honorarmodtagere er defineret som borgere, der har beløb stående i enten felt 207 – anden personlig indkomst – eller felt 210 – honorar og vederlag. Honorarmodtagere inkluderer ikke selvstændige erhvervsdrivende. Det er kun en mindre del af honorarmodtagerne, 15 pct., som er selvstændigt erhvervsdrivende. Forskelle mellem honorarmodtagere og borgere, der alene har A-indkomst, skyldes delvist tekniske forhold.
Kilde: Skatteministeriet. (2018).

Regelefterlevelsen for den resterende del af den tredje gruppe (opstartsvirksomheder og ikke-erhvervsmæssige aktiviteter) kan vanskeligt opgøres præcist, men vurderes til at være henholdsvis lavere end for lønmodtagere og højere end for selvstændigt erhvervsdrivende.

6.2 Skatte- og momsmæssig afgrænsning af aktiviteter

For personer i den tredje gruppe kan det være vanskeligt at finde ud af, hvilke regelsæt de skal anvende skatte- og momsmæssigt. Det er særligt fastlæggelsen af den skattemæssige status, der er kompliceret, da vurderingen afhænger af en lang række kriterier og retspraksis. De mange kriterier besværliggør vurderingen af, om den skattepligtige indkomst er oppebåret i personens egenskab af lønmodtager, selvstændigt erhvervsdrivende, honorarmodtager eller som udøver af ikke-erhvervsmæssig virksomhed.

Nedenfor gennemgås tre problemstillinger, som udspringer i forbindelse med fastlæggelsen af den skatte- og momsmæssige status.

6.2.1 Afgrænsning og antallet af kriterier for den skattemæssige status

Afgrænsningen af hvornår der er tale om en selvstændigt erhvervsdrivende, lønmodtager, honorarmodtager eller personer, der driver ikke-erhvervsmæssig virksomhed, afhænger af en konkret vurdering. Vurderingen sker på baggrund af en lang række kriterier og retspraksis, *jf. afsnit 5.1*.

De mange kriterier og den konkrete vurdering medfører, at det ofte er vanskeligt for den skattepligtige at overskue deres skattemæssige status. De mange kriterier skaber uoverskuelighed og usikkerhed om skatteforhold. Det kan for de fleste – på linje med ekstra omkostninger – virke som en barriere for at igangsætte nye beskæftigelsesaktiviteter, fx via en digital platform, som foredragsholder eller blogger.

Problemstillingen gælder både for hvervgiver og hvervtager, da der vil være konsekvenser for begge, hvis skattemyndighederne ændrer den skattemæssige status for en beskæftiget. Den skattepligtige indkomst kan fx blive forhøjet, hvis en ændret skattemæssig status medfører, at adgangen til anvendelse af skattemæssige fradrag samtidig underkendes. Tilsvarende kan en hvervgiver til fx en foredragsholder blive pålagt ekstra administrative forpligtelser, fx indeholdelsespligt mv.,

hvis hvervtageren anses for at være lønmodtager og ikke honorarmodtager eller selvstændigt erhvervsdrivende.

Det fremgår af retspraksis, at det er nogle få kriterier, der tillægges særlig vægt ved vurderingen af, om der foreligger selvstændig erhvervsvirksomhed. De gennemgående kriterier er, om der er instruktionsbeføjelse, størrelsen af driftsudgifterne, og om der er økonomisk risiko. Det er i praksis kun i få tilfælde, at de øvrige kriterier er udslagsgivende for fastlæggelsen af den skattemæssige status. Dog kræves det, at der hver gang skal foretages en konkret individuel vurdering af alle relevante kriterier, når det skal vurderes, om der er tale om erhvervsmæssig virksomhed. Alene dette sidstnævnte forhold skaber usikkerhed.

Problemstillingen vedrørende den skattemæssige status for etablerede aktiviteter vedrører en bred kreds inden for den tredje gruppe, herunder også fx udbydere på digitale platforme, en foredragsholder eller en blogger. Hvis den skattepligtige opfatter sig selv som selvstændigt erhvervsdrivende – men skattemæssigt anses for honorarmodtager eller ikke-erhvervsmæssig virksomhed – vil den skattepligtige blive stillet ringere i forhold til skattemæssige fradrag for omkostninger. Den skattepligtige vil samtidig blive afskåret fra en eventuelt planlagt anvendelse af virksomhedsordningen.

6.2.2 Skattemæssig status for opstartsvirksomheder

I forbindelse med opstart af en virksomhed, kan den skattepligtige ligeledes opleve problemer, da de fra start kan anse sig selv for at være selvstændigt erhvervsdrivende, men skattemæssigt anses for at udøve ikke-erhvervsmæssig virksomhed.

Det fremgår af retspraksis, at der særligt lægges vægt på to kriterier ved vurderingen af, om den skattepligtige kan anses for selvstændigt erhvervsdrivende. Det er kriterier om, at virksomheden er rentabel, og at virksomheden har intensitet, *jf. afsnit 5.1*. Opstartsvirksomheder må dog godt være underskudsgivende i opstartsfasen eller i en forbigående periode, men der skal være en sikker formodning om, at virksomheden giver overskud inden for en overskuelig periode.

I forhold til nystartede virksomheder er det en udfordring for virksomheden, at der ofte er underskud i opstartsfasen. Det kan nemlig være vanskeligt for en nystartet virksomhed at vurdere, om virksomheden har et omfang og får en indtjening på sigt, så den indenfor en kortere periode må anses for at være rentabel. Det vil sige, at den kan forrente både kapital og honorere iværksætterens arbejdskraft. Kravet om rentabilitet inden for en kortere periode er et delvist subjektivt kriterium, som skaber usikkerhed hos den skattepligtige.

Selvstændigt erhvervsdrivende kan fradrage driftsomkostningerne i den personlige indkomst og grundlaget for arbejdsmarkedsbidraget og har i praksis større adgang til at fradrage omkostninger. Derudover kan de fratække underskud i anden indkomst. Det kan derfor have store skattemæssige konsekvenser for iværksætteren, hvis denne anser sig selv for selvstændigt erhvervsdrivende og har udnyttet reglerne herfor, mens Skattemyndighederne anser iværksætteren for at drive ikke-erhvervsmæssig virksomhed. Derudover kan skattereglerne skabe en barriere for iværksættere, da det er relativt mere omkostningstungt for dem at starte fra bunden med en ide, hvis de ikke kan trække deres omkostninger fra i opstartsfasen.

Opstartsvirksomhedernes mulighed for at fradrage deres driftsomkostninger, overføre underskud mv. er uafhængig af, om virksomhederne er etableret med CVR- eller SE-nummer fra start eller ej.

Usikkerhed om den skattemæssige status for opstartsvirksomheder kan i et betydeligt omfang risikere at hæmme den del af ide- og produktudviklingen, der finder sted inden for nye utraditionelle beskæftigelsesformer.

6.2.3 Forskel på skatte- og momsmæssig status

Ved den skatte- og momsmæssige vurdering af, om der er tale om henholdsvis erhvervsmæssig virksomhed (angår skattemæssig status) eller økonomisk virksomhed (angår momsmæssig status), indgår nogle af de samme kriterier, *jf. afsnit 5.1*. Der er imidlertid også forskelle, som betyder, at kriterier i moms- og skatteregler ikke nødvendigvis sammenfaldende medfører en vurdering af, at aktiviteten har en professionel erhvervsmæssig karakter.

Personer kan fx blive anset for at drive økonomisk virksomhed i momsmæssig forstand, men stadig ikke blive anset for at drive erhvervsmæssig virksomhed i skattemæssig forstand. Det vil betyde, at de ikke anses for at være selvstændigt erhvervsdrivende, men fx anses for at drive ikke-erhvervsmæssig virksomhed. En sådan status vil betyde, at personer kan være momspligtige af en positiv omsætning, samtidig med at adgangen til at foretage skattemæssige fradrag for omkostninger er restriktive – sammenholdt med vilkår for selvstændigt erhvervsdrivende.

Problemstillingen kan fx være aktuell for en række relativt succesfulde – målt på omsætning – aktører på digitale platforme og sociale medier mv., hvor aktiviteterne ikke har et tilsnit og en intensitet, der er tilstrækkelig til, at aktiviteten anses for at være selvstændig erhvervsvirksomhed.

6.3 Skatte- og momsregler

Reglerne for opgørelse af den skattepligtige indkomst er komplicerede, og de konkrete skatteregler afhænger af aktiviteterens skattemæssige status. De komplicerede og forskelligartede skatteregler giver anledning til flere udfordringer.

Det kan tilsvarende vurderes, at regler vedrørende momsregistrering af virksomheder skaber en udfordring i relation til at sikre gode rammevilkår for en fremgang i nye beskæftigelsesformer, samtidig med at det undgås, at der opstår konkurrenceforvridninger mellem virksomheder, hvor de beskæftigede har forskellig skattemæssig status.

6.3.1 Manglende regelforståelse

Manglende regelforståelse og den medfølgende usikkerhed om skatte- og momsopgørelsen kan medføre fejl i skatte- og momsbetalinger, og usikkerheden kan derudover virke som en barriere for en fremgang i nye beskæftigelsesformer. Det gælder særligt den betydelige del af de involverede personer, der har en så relativt begrænset omsætning fra de nye beskæftigelsesformer, at der ikke er økonomisk grundlag for at anvende en rådgiver. Det kan forventes at være relevant for en række personer, der er beskæftiget med nye aktiviteter på digitale platforme og sociale medier.

Den teknologiske udvikling skaber en formodning om, at udfordringen vedrørende en observeret mangel på regelforståelse ikke alene kan betragtes som en konsekvens af komplicerede og forskelligartede skatteregler.

Det betyder, at udfordringen i givet fald vanskeligt kan imødekommes alene ved potentielle regelforenklinger, men at der også er behov for at se på sprogbrugen i de eksisterende vejledninger til skatte- og momsreglerne.⁷⁰

Hertil kommer, at der også er en særlig udfordring i at finde nye velegnede kommunikationskanaler, der sigter på den del af målgruppen i den tredje gruppe, der består af yngre personer, fx på universiteter og handelsskoler mv. Det gælder fx, at udbydere på digitale platforme er relativt unge, *jf. kapitel 2*, og derfor som udgangspunkt generelt har en relativt beskedne forudgående arbejdsmarkedserfaring. Denne gruppe vil med stor sandsynlighed i et betydeligt omfang orientere sig mod andre informationskanaler end traditionelle vejledninger fra skattemyndigheder.

6.3.2 Fradrag for omkostninger ved indkomsterhvervelsen

Den forskelligartede skattemæssige behandling af omkostninger ved indkomsterhvervelsen kan – selv ved fuldt regelkendskab – skabe forvridninger af aktiviteter og vil medføre en skattemæssig forskelsbehandling af aktiviteter afhængigt af deres respektive skattemæssige status.

Udfordringer ved de forskelligartede regler for fradrag for indkomsterhvervelsen vedrører overordnet set to forhold. For det første, at skatteværdier af fradragsberettigede omkostninger afhænger af den skattemæssige status. For det andet at også selve fradragsgrundlaget afhænger af den skattemæssige status.

6.3.2.1 Forskellige skatteværdier af omkostninger og bruttoindtjening

En ensartet skatteværdi af henholdsvis fradrag og bruttoindtjening er en betingelse for, at et nettooverskud før skat også medfører et nettooverskud efter skat. Det taler isoleret set for, at der for de enkelte regelsæt anvendes et nettoprincip for fradragsberettigede omkostninger ved opgørelsen af grundlaget for henholdsvis arbejdsmarkedsbidraget og for personlig indkomst.

Hensyn til enkle regler og lige skattemæssige rammevilkår for aktiviteter med forskellig skattemæssig status taler for, at et sådant nettoprincip tilmed realiseres med ensartede skatteværdier på tværs af de forskellige typer af skattemæssige kategoriseringer af aktiviteter.

De gældende regler medfører, at nettoprincippet kun gælder for selvstændigt erhvervsdrivende og for ikke-erhvervs-mæssige aktiviteter, herunder hobbyvirksomhed, mens honorarmodtagere bliver pålagt arbejdsmarkedsbidrag efter et bruttoprincip, *jf. kapitel 5*.

For lønmodtagere, hvor fradragsberettigede omkostninger kun indgår i de ligningsmæssige fradrag, og arbejdsmarkedsbidraget også bliver pålagt efter et bruttoprincip, er skatteværdien af fradragsberettigede omkostninger markant lavere end skatteværdien af bruttoindtjening. Den særligt lave skatteværdi af lønmodtagernes fradragsberettigede omkostninger er imidlertid en afvejning igangsat ved skattereformen i 1986, der er udbygget i efterfølgende skattereformer i henholdsvis 1993, 1998 og 2008. Modstykket til de lavere fradragsværdier er, at udvidelserne af skattegrundlag, der ikke kun har omfattet lønmodtagere, har muliggjort reduktioner af marginalskatte på personlig indkomst, som isoleret set har bidraget til at øge arbejdsudbuddet for alle typer af beskæftigede – uanset deres skattemæssige status.

I relation til den tredje gruppes aktiviteter via digitale platforme og sociale medier fremstår det særligt som en udfordring, at skatteværdier af fradragsberettigede omkostninger og bruttoindtjeningen

⁷⁰ Manglende regelefterlevelse er behandlet i Skatteforvaltningen analyse *Segmentstrategien for Mikro virksomheder*, som ikke er offentlig tilgængelig. Segmenterne er dog beskrevet i publikationen SKAT. (2018). *Kontrolaktiviteter 2018*. Kbh.

er uensartet og på forskellige niveauer for henholdsvis selvstændigt erhvervsdrivende, honorarmodtagere og ikke-erhvervs-mæssige aktiviteter.

Udbydere på digitale platforme vil ligesom aktører på sociale medier og eSports ofte blive anset som udøvere af ikke-erhvervs-mæssig virksomhed, hvor de pågældende aktiviteter som udgangspunkt er fritaget for arbejdsmarkedsbidrag. Andre af disse aktører kan skattemæssigt blive anset som honorarmodtagere, hvor arbejdsmarkedsbidrag bliver pålagt efter et bruttoprincip, der er restriktivt sammenholdt med det gældende nettoprincip for selvstændigt erhvervsdrivende.

For andre mere traditionelle aktiviteter inden for den tredje gruppe kan det typisk fremstå som en udfordring, at skatteværdien af fradrag er uensartet for lønmodtagere og honorarmodtagere.

6.3.2.2 Forskellige fradragsgrundlag

Selvstændigt erhvervsdrivende har generelt et bredere grundlag for at foretage skattemæssige fradrag for udgifter ved indkomsterhvervelsen, end hvad der gælder for lønmodtagere, honorarmodtagere og ikke-erhvervs-mæssig virksomhed. For de tre sidstnævnte stiller skattemyndighederne ifølge praksis strengere krav om tilknytning mellem udgift og indtægt samt strengere krav om, at udgiften er driftsmæssigt begrundet i relation til netop denne indkomst, *jf. afsnit 5.2.2*. De mere favorable fradragsvilkår for selvstændigt erhvervsdrivende gælder også omkostninger til informations-teknologi samt transport, herunder rejser.

Det er en udfordring, at fradragsgrundlaget ved honorarvirksomhed og ved ikke-erhvervs-mæssige aktiviteter (omfattet af den tredje gruppe) er mindre gunstigt end det gældende fradragsgrundlag for selvstændigt erhvervsdrivende.

Den forskellige skattemæssige behandling skaber en udfordring i relation til at sikre forståelige regler og hindrer, at skatteregler via begrænsninger i adgangen til at foretage fradrag for relevante omkostninger kan risikere at hæmme samfundsøkonomisk rentable aktiviteter.

Udfordringen skal afvejes i forhold til ovennævnte værnshensyn og det umiddelbare mindreværdi ved mere rummelige fradragsgrundlag for honorarvirksomhed og ikke-erhvervs-mæssige aktiviteter.

Det vurderes, at udfordringen realistisk set primært vedrører fradragsgrundlaget i forbindelse med aktiviteter, der medfører et skattemæssigt overskud i de enkelte indkomstår, hvor omkostningerne afholdes. Mere ensartede fradragsgrundlag vil betyde, at en usikkerhed om den skattemæssige status for aktiviteter er mindre betydningsfuld, når aktiviteterne medfører skattemæssige overskud.

6.3.3 Underskudsmodregning og -fremførelse

Adgangen til at modregne eventuelle skattemæssige underskud i andre indkomsttyper eller i indkomster i efterfølgende år er begrænset for de personligt beskattede aktiviteter, der ikke kan kategoriseres som selvstændig erhvervsvirksomhed.

En symmetrisk beskatning af over- og underskud opnås, hvis skattemæssige underskud (eller skatteværdien) heraf kan modregnes i personens eller en eventuel ægtefælles positive indkomster fra andre kilder (eller skatter heraf). Fuld symmetri kræver endvidere, at eventuelle overskydende underskud kan fremføres til modregning i efterfølgende skattepligtige indkomster (med forrentning), eller at skatteværdien af underskuddet alternativt udbetales til skatteyderen.

Den skattemæssige adgang til underskudsmodregning er mest favorabel for selvstændigt erhvervsdrivende, hvor det gælder, at underskud kan modregnes i indtægter fra andre kilder, herunder en eventuel ægtefælles indtægter (fuld symmetri). Overskydende underskud kan – uden forrentning – modregnes i efterfølgende års positive skattepligtige indkomster (tæt på symmetri). For honorarmodtagere og ikke-erhvervsmæssig virksomhed taler værnshensyn for, at adgangen til at modregne skattemæssige underskud er kildeartsbegrænset til efterfølgende positive skattepligtige indkomster fra samme kilde.

Fravær af en symmetrisk beskatning af henholdsvis overskud og underskud og rummelige fradragsgrundlag vil i alle tilfælde isoleret set virke som en barriere for en tilvækst i aktiviteter, der er underlagt sådanne regelsæt.

De isolerede effektivitetsargumenter for en symmetrisk beskatning af henholdsvis overskud og underskud og rummelige fradragsgrundlag skal således afvejes i forhold til værnshensyn, hvor det skal undgås, at private eller irrelevante udgifter konverteres til fradragsberettigede omkostninger ved indkomsterhvervelsen.

Det vurderes, at risikoen for at private eller irrelevante udgifter uretmæssigt fradrages skattemæssigt medfører, at der er betydelige ulemper ved en generel lempelse af regler for modregning af skattemæssige underskud for de aktiviteter, der ikke er kategoriseret som selvstændig erhvervsaktivitet.

Det kan imidlertid være en barriere for opstartsvirksomheder, at det alene er for selvstændig erhvervsaktivitet, at der er adgang til at fremføre etableringsomkostninger til modregning i eventuelle bruttoindtægter fra aktiviteten i efterfølgende indkomstår.

Udfordringer for opstartsvirksomheder ved fravær af en specifik adgang til kildeartsbegrænsede fremføring af etableringsomkostninger til modregning i eventuelle bruttoindtægter fra aktiviteten i efterfølgende indkomstår skal sammenholdes med mulige ulemper ved sådanne lempelser.

Begrænsninger i adgangen til at modregne skattemæssige underskud i efterfølgende skattemæssige overskud fra tilsvarende aktiviteter vedrører også visse etablerede aktiviteter, hvor fx periodiseringsregler kan medføre, at omkostninger skattemæssigt kan blive henført til et indkomstår, der ligger forud for indkomståret, hvor den medfølgende skattemæssige indtægt placeres.

6.3.4 Momsregistrering

Momsregistreringsgrænsen ved omsætning på over 50.000 kr. (inden for en 12 måneders periode) medfører en skattemæssig favorisering af virksomheder, der ikke er momsregistrerede.⁷¹

Skattemæssige favoriseringer og medfølgende ulige konkurrencevilkår vil som udgangspunkt bidrage til svækket konkurrence med risiko for en ineffektiv ressourceanvendelse. Det medfører et negativt bidrag til produktivitet og vækst.

Det kan hertil bemærkes, at en skattebegunstigelse af mindre virksomheder i nogle tilfælde kan medføre bidrag til øget konkurrence via en større tilgang af virksomheder inden for en branche. Det kan potentielt medføre positive bidrag til produktivitet og vækst, der modvirker de umiddelbart negative virkninger af skattebegunstigelsen.

⁷¹ Dette gælder dog ikke nødvendigvis for opstartsvirksomheder. Hvis de ikke gør brug af valgmuligheden for at blive momsregistreret, har de ikke momsfradrag for opstartsomkostninger.

Momsregistreringsgrænsen kan i nogle sammenhænge betragtes som en bagatelgrænse, da virksomheder momsregistreres, hvis deres ansatte samlet set har skabt en omsætning på over 50.000 kr. over en 12 måneders periode. Momsregistreringsgrænsen medfører forenklinger for mindre virksomheder med tilstrækkelig lav omsætning, da de fritages for de efterlevelsessomkostninger, der er forbundet med at være momsregistreret.

Ud fra en administrativ synsvinkel kan det også sammenholdes med bagatelgrænsen for salg fra netbutikker i andre EU-lande til danske forbrugere, før de skal opkræve dansk moms ved salg af varer til danske forbrugere.

De nye beskæftigelsesformer indebærer imidlertid, at fx arbejdsplatforme, der for kunder kan fremstå som en virksomhed, kan formidle tjenesteydelser, som er momsfrataget, selv om omsætningen via platformen væsentligt overstiger momsregistreringsgrænsen. Det skyldes, at momsregistreringsgrænsen er relateret til de enkelte udbydere på platformen, da de ikke kategoriseres som lønmodtagere i samme virksomhed (arbejdsplatformen).⁷²

Det medfører ulige konkurrencevilkår, når tilsvarende tjenesteydelser, der udføres af lønmodtagere i en virksomhed eller af en selvstændigt erhvervsdrivende, er pålagt moms.

Udfordringen ved at hindre, at regler for momsregistrering af aktiviteter skaber ulige konkurrencevilkår, skal afvejes i forhold til hensyn til at begrænse de administrative omkostninger for mindre virksomheder.

6.4 Betaling mv. af skat og moms

Der kan peges på en række forhold, som skaber udfordringer i relation til en enkel og korrekt indbetaling af skatter og moms.

6.4.1 Utilstrækkelige regnskabsmæssige rutiner

En compliance-undersøgelse for indkomståret 2012 viser, at fejlprocenten – altså hvor stor en andel af virksomhederne der laver fejl i deres angivelser vedrørende skat og moms for segmentet mikrovirksomheder – samlet ligger på 46 pct. Det svarer til, at ca. 247.000 virksomheder laver en eller flere fejl.⁷³

De mest almindelige fejltyper er skønmæssige ansættelser, ikke selvangivne indtægter og ikke fradragsberettigede private udgifter. Årsagen til fejlene er – udover bevidst misbrug af regler – oftest virksomhedernes manglende eller utilstrækkelige regnskabsmæssige- og administrative rutiner eller manglende kendskab til reglerne. Det skaber udfordringer for de mindste aktører i relation til en korrekt opgørelse af skatter og moms.

De medfølgende problemer i relation til utilstrækkelige administrative standarder og rutiner forstærkes af en forskellig administrativ praksis for afregning af henholdsvis skat og moms, idet skat afregnes årligt, mens moms afregnes flere gange om året.

Det kan ikke afvises, at udfordringen med utilstrækkelige regnskabsmæssige- og administrative rutiner også indeholder en udfordring i relation til at overveje kommunikationsformer, der er rettet

⁷² Platformene skal juridisk set have indrettet sig sådan, at der er tale om formidling i andens navn. Formidles der i stedet i eget navn, er det platformens omsætning, der er afgørende.

⁷³ SKAT. (2016). *Kontrolaktiviteter 2017: Styrket regelefterlevelse på skatteområdet*. Kbh.

mod en bestemt målgruppe i den tredje gruppe, der består af yngre personer. Det vil sige en gruppe, som kan forventes at henlægge eventuel informationssøgning til andre kilder end de sædvanlige autoriserede kilder.

6.4.2 Vanskeligheder ved forskudsregistrering og selvangivelse

Der kan være vanskeligheder ved at sikre en tilstrækkelig vejledning til brug for en korrekt feltangivelse af indtægter på forskudsopgørelsen og en efterfølgende korrekt rubrikangivelse på selvangivelsen, *jf. afsnit 6.1*.

Det er også på dette område muligt, at udfordringen ikke alene vedrører sprogbrug og overskuelighed mv. vedrørende de eksisterende vejledninger til forskudsregistreringen og selvangivelsen. Udfordringen i relation til korrekt udfyldelse af rubrikker og felter kan også omfatte udfordringer i relation til at finde nye velegnede kommunikationskanaler, der sigter på målgruppen af yngre personer. Det gælder kommunikation om forpligtelser og en korrekt, fyldestgørende udfyldelse før, under og efter det aktuelle indkomstår.

6.4.3 Regler for forskudsskat

Regelsættet er ufleksibelt i forhold til personer med årsindkomster, der er vanskelige at forudsige eller er sæsonbestemte. Personer, der ved forskudsopgørelsen angiver et realistisk middelret skøn for årsindkomsten, vil således blive likviditetsbegrænset, hvis de månedlige B-skattefter modsvares af en faktisk årsindkomst, som er lavere end forskudsangivet, eller hvis årsindkomsten indtjenes relativt sent i løbet af året.

Det er via elektronisk indtastning muligt at ændre forskudsskatten i løbet af et indkomstår, hvis forventninger til indkomstforhold ændres undervejs. En sådan ændring vil medføre, at de resterende B-skattefter for indkomståret erstattes af nye B-skattefter, der er baseret på de nyeste skøn for årets indkomst.

Muligheder for at ændre forskudsskatten bliver imidlertid ofte ikke anvendt og er – i henhold til den gennemførte målgruppeundersøgelse, *jf. afsnit 6.1* – ikke tilstrækkelig til at hindre en oplevelse af, at forskudsregistreringen skaber udfordringer i relation til at begrænse likviditetsmæssige ulemper.

Hertil kommer, at muligheden for at ændre forskudsskatten i princippet kun kan sikre fleksibilitet for B-skatteydere, der alene oplever ændringer i forventninger til årets samlede indkomst. En adgang til at foretage ændringer vil imidlertid ikke sikre fleksibilitet i forhold til personer, der i et betydeligt omfang modtager B-skattepligtig indkomst relativt sent i indkomståret, fx ved sæsonbetonet arbejde som salg af juletræer.

Udfordringen i forhold til oplevede likviditetsmæssige ulemper ved forskudsregistrering skal for det første ses i sammenhæng med fravær af et alternativ i form af en indeholdelse af skat fra hvergivers side. Dernæst er det tænkeligt, at en del af den oplevede likviditetsmæssige udfordring med forskudsskat rent faktisk blot afspejler, at enhver indbetaling af indkomstskatter (herunder også indeholdelse af A-skatter fra lønmodtagere) medfører en reduktion af indkomstmodtagernes likviditet.

6.4.4 Momsangivelse for nyregistrerede virksomheder

Indretningen af den administrative praksis for opstartsvirksomheder i den tredje gruppe kan vurderes at være særligt byrdefuld. En nyregistreret momsvirksomhed skal således afregne moms hvert kvartal, selvom en tilsvarende virksomhed med samme omsætning, der ikke længere er under opstart, skal afregne moms hvert halve år.

Det vil sige, at alle nyregistrerede virksomheder dermed pålægges at udarbejde et momsregnskab, samt at opgøre og indberette momstilsvaret fire gange årligt i stedet for to gange årligt. Det vil gælde i mindst 1½ år. Udarbejdelsen af momsregnskabet kræver for en del nyregistrerede momsvirksomheder, at de indhenter ekstern bistand – fra revisor eller bogholder. Det indebærer samlet set ekstra administrative byrder for de nyregistrerede momsvirksomheder.

Den administrative byrde ved momsafregning er dermed relativt stor for momsregistrerede opstartsvirksomheder.

En kortere momskredittid for nyregistrerede virksomheder medfører også, at likviditetsfordelen beskæres i forhold til vilkår mindre virksomheder, der ikke er nyregistrerede.

Det kan hertil bemærkes, at med udgangspunkt i Skatteforvaltningens seneste compliance-undersøgelse, er der ikke evidens for, at nyregistrerede momsvirksomheder (registreret de seneste 12 måneder) har en lavere regelefterlevelse end de øvrige virksomheder, der har været momsregistreret i længere tid.⁷⁴

6.4.5 Obligatorisk indeholdelse af skat

Indkomster fra aktiviteter i den tredje gruppe er kun i et begrænset omfang omfattet af en obligatorisk indeholdelse af skat. Indeholdelsen af skat gælder kun i de tilfælde, hvor honorarer udbetales som A-indkomst, *jf. afsnit 5.3.2*.

En udbredelse af aktiviteter i den tredje gruppe vil medføre, at B-indkomster fremover udgør en større andel af de samlede indkomster. Det vil betyde, at andelen af indkomst, der er omfattet af en obligatorisk indeholdelse af indkomstskat, vil aftage tilsvarende.

En lavere indeholdelse af indkomstskat medfører risiko for efterfølgende likviditetsproblemer for den enkelte samt skatterestancer, der reducerer de offentlige skatteindtægter. I kombination med fravær af indberetning kan et aftagende omfang af obligatorisk indeholdelse af indkomstskat også medføre en øget risiko for skatteunddragelse.

Udfordringen i relation til en mulig reduktion af omfanget af en obligatorisk indeholdelse af indkomstskat kan ikke ses uafhængigt af udfordringer i relation til at sikre en høj grad af indberetning af indkomster fra den tredje gruppe, herunder aktiviteter via digitale platforme. Udfordringer i relation til underdeklaration og fejl kan nedbringes ved et højt omfang af indberetninger – også hvis omfanget af obligatorisk indeholdelse af B-skat aftager. Udfordringer i relation til skatterestancer og likviditetsproblemer kan imidlertid kun effektivt nedbringes, hvis hvervgiver foretager en obligatorisk indeholdelse af B-skat, før indkomsten udbetales til hvervtager.

6.4.6 Frivillig indeholdelse af skat af B-indkomst

Udbyderen af ydelsen og hvervgiver kan i nogen tilfælde have en fælles interesse i, at hvervgiver indeholder skat af hvervtagerens B-indkomst. En honorarmodtager kan fx have en interesse i, at kunden i form af en virksomhed indeholder skat af B-indkomsten, således at omfanget af restskatter og mulige medfølgende likviditetsproblemer begrænses for honorarmodtageren. Virksomheder kan af hensyn til samarbejdsrelationer have en interesse i at yde en sådan service til en honorarmodtager.

⁷⁴ SKAT. (2017). *Borgernes efterlevelse af skattereglerne: Indkomståret 2014*. Kbh.

Frivillig indeholdelse af skat af B-indkomst kan imidlertid rejse udfordringer for både hvervtager og hvervgiver.

En hvervgiver, der frivilligt indeholder skat af B-indkomst for en honorarmodtager, stilles i en usikker og potentielt tabsgivende situation. Det skyldes, at honorarmodtagere efterfølgende kan gøre krav på at få den indeholdte skat udbetalt. Det vil hvervgiver i givet fald være forpligtet til at efterkomme. Der er således også en udfordring i relation til hvervgivers retsstilling ved frivillig indeholdelse af skat af B-indkomst.

Det gælder tilsvarende, at en hvervtager stilles i en usikker og potentielt tabsgivende situation, hvis hvervgiver indeholder skat af B-indkomst for hvervtager, men undlader at indbetale det indeholdte beløb til skattemyndighederne. Hvervtager skal i den situation fortsat beskattes af sit fulde vederlag.

6.4.7 Kontrol af regelefterlevelse

På baggrund af Skatteforvaltningens årlige holdningsundersøgelse kan det konstateres, at borgerne og virksomhederne anser risikoen for at blive opdaget for skattesnyd som værende relativ lav. I 2017 vurderede borgerne således, at risikoen for at blive opdaget – for den enkelte, der snyder i skat – udgjorde 2,5 på en risikoskala stigende fra 1-5. Virksomhederne vurderede risikoen for at blive opdaget i skattesnyd til 2,7 på samme risikoskala.⁷⁵

En markant stigning i den tredje gruppes omfang og aktiviteter vil øge udfordringerne i forhold til kontrol af henholdsvis indberetninger og angivelser af indkomst. Det gælder særligt, hvis øgede aktiviteter i den tredje gruppe primært modsvarer af faldende lønmodtageraktivitet, hvor regelefterlevelsen i dag er væsentligt højere end for både selvstændigt erhvervsvirksomhed og personer i den tredje gruppe.

Det kan bemærkes, at underdeklaration af indkomster ikke kun påvirker skatteindtægter, men også har en række andre negative følgevirkninger for den offentlige opgaveløsning, herunder særligt utilsigtede bidrag til højere offentlige udgifter til indkomstoverførsler. Underdeklaration af indkomster medfører således et lavere indkomstgrundlag for tildeling af offentlige indkomstafhængige ydelser i form af indkomsterstøttede ydelser (dagpenge, kontanthjælp, pensioner mv.) samt SU, boligstøtte og tilskud til daginstitution.

Udfordringer i forhold til kontrol af korrekte indberetninger og angivelser af indkomst forøges, når transaktionen ikke fuldt ud foregår indenlandsk. Internationaliseringen øger udfordringer i relation til henholdsvis formidling af betaling, indberetninger fra hvervgiver og hvervformidler samt oplysninger fra hvervtager, *jf. de tre nedenstående udfordringer.*

6.4.8 Betalingsformidler - udenlandsk betalingservice

I forbindelse med bl.a. digitale platforme kan det medføre kontrolmæssige udfordringer hvis betalingen for en udført ydelse ikke indsættes på en dansk bankkonto, men alternativt foregår via en udenlandsk betalingservice med driftssted i udlandet, fx Paypal. Den kontrolmæssige problematik går på, at Skatteforvaltningens oplysningspligter ikke kan gøres gældende, som det er tilfældet, når transaktionerne håndteres af banker mv. med driftssted i Danmark. I stedet skal relevante betalingsoplysninger indhentes gennem udenlandske skattemyndigheder. Denne proces vil ofte være tidskrævende – særligt set i forhold til forældelsesfristerne.

⁷⁵ Holdningsundersøgelsen er ikke offentlig, men udvalgte delkonklusioner er beskrevet i publikationen SKAT. (2018). *Årsrapport 2017 SKAT*. Kbh.

Anvendelse af udenlandsk betalingsformidling skaber således en udfordring i relation til at sikre en korrekt beskatning af aktiviteter i den tredje gruppe.

6.4.9 Hvervgiver og hvervformidler - håndhævelse af indberetningspligten

Enhver, som er undergivet skattepligt her til landet, er pligtig til at indberette oplysninger om indkomster, fradrag, formue og ansættelsesforhold mv., *jf. afsnit 5.3.3*. De nye beskæftigelsesformer, især i forbindelse med udbredelse af digital økonomi, gør det imidlertid vanskeligt for myndighederne at håndhæve indberetningspligten, da indberetningspligten kun kan håndhæves over for virksomheder, der er hjemmehørende eller har fast driftssted her i landet.

Digitaliseringen af økonomien gør det muligt for udbydere af fx digitale platforme – men også andre former for virksomheder – at placere deres aktivitet uden for Danmark, så de ikke har fast driftssted her i landet. For digitale platforme med fast driftssted i udlandet, vil formidling af fx serviceydelser mellem hvervtager og hvervgivere, der begge har bopæl/fast driftssted i Danmark, foregå uden, at den udenlandske formidler har pligt til at foretage indberetning af oplysninger om indkomst.

For virksomheder, der ikke er skattepligtige her i landet, er der således som udgangspunkt ikke pligt til at indberette oplysninger om indkomster, fradrag og ansættelsesforhold mv. På den måde kan der opstå et kontrolproblem på trods af en indberetningspligt for danske digitale platforme mv.

Når myndighederne ikke kan håndhæve indberetningspligten, fordi virksomheden ikke har fast driftssted her i landet, betyder det også, at der bliver mindre gennemsigtighed i udbydernes indkomstforhold fra den pågældende platformsvirksomhed. Det er nemlig ikke muligt for myndighederne at føre kontrol med de digitale platforme i udlandet, og da de ikke kan tvinge platformsvirksomheden til at indberette om bl.a. betaling til udbydere mv., så kan myndighederne ikke finde de udbydere, som er på platformen.

Udbydere (hvervtagerne) vil dog være skattepligtige af deres indkomst og vil også være forpligtede til at oplyse deres indkomst, men vælger de ikke at oplyse deres indkomst, så kan det være vanskeligt for myndighederne at opdage på grund af manglende gennemsigtighed.

Myndighederne kan indgå frivillige aftaler med platformsvirksomheder om indberetning, hvorefter de vil modtage data om brugerne på de digitale platforme. En frivillig indberetning fra virksomhederne kan dog medføre en meromkostning eller en administrativ byrde for virksomhederne og Skatteforvaltningen. Når data kommer fra virksomheder uden fast driftssted i Danmark, gør datakvaliteten det ofte vanskeligt at identificere indkomsthaver og/eller betalingsmiddel. Det betyder, at kontrol af data til brug for korrekte skatte- og momsangivelser er en relativt kompliceret proces for skattemyndighederne.

Kombinationen af et muligt øget omfang af aktiviteter i den tredje gruppe og hvervgivers eller hvervformidlers skattepligt i udlandet øger udfordringer i forhold til at sikre indberetning af indkomster.

6.4.10 Vandrende hvervtager⁷⁶

Rejseaktiviteter og udlandsophold i forbindelse med ferie, fritid og tjenesterejser har været kraftigt stigende i årtier. Hidtil har det ikke medført mærkbare udfordringer i relation til indberetning og angivelse af indkomster.

⁷⁶ Vandrende hvervtager er ofte kendetegnet ved, at de kan udføre deres arbejde uafhængigt af deres geografiske lokation. Derfor har vandrende hvervtager ofte digitale arbejdsfunktioner, som fx en webdesigner eller som oversætter eller lignende. Der findes i international sammenhæng andre betegnelser for lignende trend, såsom digital nomad, location-independent professional, remote worker og online worker mv.

En tiltagende internationalisering og den teknologiske udvikling giver imidlertid mulighed for, at udførelsen af beskæftigelsesrelaterede aktiviteter i langt højere grad kan ske fra forskellige lokationer, herunder i udlandet. For de fleste lønmodtagere vil andre forhold typisk begrænse mulighederne for, at arbejdsopgaver i større omfang kan udføres andre steder end på arbejdsgiverens faste driftssted i Danmark.

For andre grupper af beskæftigede – blandt selvstændigt erhvervsdrivende og den tredje gruppe – er der færre begrænsninger af mulighederne for, at indkomster ved aktiviteter kan optjenes ved midlertidig fraflytning eller blot korterevarende ophold i udlandet.

Det kan betyde, at der kan opstå en skærpet kontroludfordring for skattemyndigheder i relation til beskæftigede, der foretager en korterevarende fraflytning eller undlader at oplyse om indkomster, der er optjent i andre lande under korterevarende udlandsophold.

Forbedrede teknologiske muligheder for at udføre arbejdsopgaver under ophold i udlandet samt færre kulturelle og normmæssige barrierer for en alternativ indretning af arbejdslivet kan betyde, at det bliver mere vanskeligt at håndhæve globalindkomstprincippet ved beskattningen af personer, der er fuldt skattepligtige i Danmark. I modsætning til et kildelandsprincip er et globalindkomstprincip netop baseret på, at danske skattemyndigheder konsekvent modtager enten indberetninger (fra en udenlandsk hvervgiver) eller oplysninger fra en vandrende hvervtager, der er skattepligtig i Danmark. Et stigende omfang af vandrende hvervtagere vil derfor medføre en tilsvarende skærpet udfordring i relation til kontrol af indkomstinformationer for denne gruppe.

Denne type af udfordringer vedrørende indberetninger eller oplysninger om indkomster angår alle typer af beskæftigede – også lønmodtagere. Udfordringer i relation til lønmodtagere, der også angår personer med bopæl i Danmark, som er ansat af arbejdsgivere uden fast driftssted i Danmark, ligger imidlertid uden for afgrænsningen af Skattelovrådets arbejde.

6.5 Sammenfattende opstilling af udfordringer

Analyser og vurderinger af skatte- og momsmæssige forhold for den tredje gruppes aktiviteter giver anledning til identifikation af en række konkrete skatte- og momsmæssige udfordringer.

Kriterier for at indarbejde et skatte- eller momsmæssigt forhold på en såkaldt udfordringsliste er alene, at det rent faktisk skaber en udfordring af en vis relevans og tyngde for målgruppen. Der er derimod ikke anlagt en egentlig samfundsmæssig helhedsvurdering af fordele og ulemper ved eventuelt at søge at afhjælpe udfordringen gennem et konkret forslag.

Der stilles således skærpede krav til indholdet på en forslagsliste. Det vil sige, at det for det første skal være muligt at fastlægge et operationelt forslag (lovforslag, ny vejledning mv.), der rent faktisk målrettet kan bidrage til at nedbringe eller fjerne de negative virkninger, som vurderes at følge af den identificerede udfordring. Dernæst skal et sådant forslag også være fordelagtigt ud fra en helhedsvurdering, hvor forslaget isolerede positive virkninger i relation til målsætningen sammenholdes med de potentielle negative virkninger på andre målvariable. Såfremt et forslag medfører et mindreprovenu eller merudgifter, er det endvidere nødvendigt at sammenholde de vurderede positive nettovirkninger med de potentielle gevinster ved en tilsvarende disponering af midler til andre mulige initiativer.

En udfordringsliste kan derfor opfattes som en bruttoliste, der kan indgå til brug for en efterfølgende vurdering af, hvordan og i hvilket omfang forslag effektivt, ud fra en helhedsvurdering, kan bidrage til at realisere målsætningen om at gøre det lettere for den tredje gruppe på arbejdsmarkedet at betale den korrekte skat og moms.

Skattelovrådet anbefaler med dette udgangspunkt, at analyserne til brug for den planlagte fase 2 afrapportering tager udgangspunkt i skatte- og momsmæssige udfordringer, der nedenfor er underopdelt på tre temaer, *jf. boks 6.2*.

Boks 6.2. Udfordringer for den tredje gruppe på arbejdsmarkedet

Skatte- og momsmæssig afgrænsning af aktiviteter:

- Afgrænsning og antallet af kriterier for den skattemæssige status (afsnit 6.2.1)
- Skattemæssig status for opstartsvirksomheder (afsnit 6.2.2)
- Forskel på skatte- og momsmæssig status (afsnit 6.2.3)

Skatte- og momsregler:

- Manglende regelforståelse (afsnit 6.3.1)
- Forskellige skatteværdier af omkostninger og bruttoindtjening (afsnit 6.3.2.1)
- Forskellige fradraggrundlag (afsnit 6.3.2.2)
- Begrænsninger på underskudsførelse (afsnit 6.3.3)
- Momsregistrering (afsnit 6.3.4)

Skatteadministrative forhold:

- Utilstrækkelige regnskabsmæssige rutiner (afsnit 6.4.1)
- Vanskeligheder ved forskudsregistrering og selvangivelse (afsnit 6.4.2)
- Regler for forskudsskat (afsnit 6.4.3)
- Momsangivelse for nyregistrerede virksomheder (6.4.4)
- Obligatorisk indeholdelse af skat (afsnit 6.4.5)
- Frivillig indeholdelse af skat af B-indkomst (afsnit 6.4.6)
- Kontrol af regelefterlevelse (6.4.7)
- Betalingsformidler – udenlandsk betalingservice (6.4.8)
- Hvervgiver og hvervformidler – håndhævelse af indberetningspligten (6.4.9)
- Hvervtager – vandrende hvervtagere (afsnit 6.4.10).

Bilag: Kommissorium for den tredje gruppe på arbejdsmarkedet

Flere og flere danskere benytter sig af ansættelses- og beskæftigelsesformer, som har en løsere tilknytning til det traditionelle arbejdsmarked end almindelige lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende. Disse siges typisk at være tilknyttet den *tredje gruppe* på arbejdsmarkedet. Det gælder fx konsulenter, kunstnere, oplægsholdere og freelancere m.fl.

Digitale platforme har bl.a. gjort det muligt at udbyde ydelser og/eller arbejdskraft på nye måder. Det er en udvikling, der har skabt grundlag for øget vækst og beskæftigelse, samt flere muligheder for den enkelte ift. valg af beskæftigelsesform.

Skattelovgivningen er imidlertid historisk udformet til at imødekomme det traditionelle arbejdsmarked, og den tredje gruppe oplever skatte- og momsmæssige udfordringer, da skattelovgivningen særligt er udformet med henblik på to typer af skattepligtige personer; nemlig almindelige lønmodtagere og selvstændigt erhvervsdrivende. Den tredje gruppes skatte- og momsmæssige udfordringer blev sidst belyst i en redegørelse fra 2003.

Skattelovgivningen tager i mindre grad hensyn til nye ansættelses- og beskæftigelsesformer, som er i vækst på det danske arbejdsmarked, og lovgivningen bør understøtte udviklingen på arbejdsmarkedet til gavn for vækst og beskæftigelse i Danmark. Regeringen ønsker derfor at undersøge mulighederne for at gennemføre tiltag, der kan gøre det lettere for denne tredje gruppe at betale den korrekte skat.

På den baggrund anmoder skatteministeren Skattelovrådet om at belyse og redegøre for de skatte- og momsmæssige udfordringer, som den tredje gruppe oplever på arbejdsmarkedet. Arbejdet skal ske i to faser.

Fase 1. Afdækning af den tredje gruppes udfordringer

Skattelovrådet skal kortlægge, hvilke skattepligtige der er omfattet af den tredje gruppe, samt afdække gruppens skatte- og momsmæssige udfordringer nærmere. Skattelovrådets afdækning af den tredje gruppes udfordringer fremlægges for skatteministeriet i løbet af efteråret 2018.

Fase 2. anbefalinger

Med udgangspunkt i fase 1's kortlægning vil der blive udarbejdet et supplerende kommissorium, som tager afsæt i de identificerede skatte- og momsmæssige udfordringer, som Skattelovrådet har kortlagt. Formålet med det supplerende kommissorium er at give Skattelovrådet et grundlag til at komme med anbefalinger, som har et målrettet forenklingfokus for den tredje gruppe. Anbefalingerne skal samtidig tage højde for principperne for digitaliseringsklar lovgivning.

Senest i maj 2019 skal Skattelovrådet fremlægge sin samlede indstilling for skatteministeren med henblik på, at analysen kan danne grundlag for evt. lovgivnings tiltag i Folketingsåret 2019-20.